

TOVARĂȘUL NICOLAE CEAUȘESCU într-o nouă vizită de lucru pe șantierul primei centrale nucleare-electrice românești

● Vizita a prilejuit o examinare aprofundată a stadiului construcției primei centrale nucleare-electrice a țării, prevăzută cu 5 reactoare, fiecare având o putere de 700 MW

● Având în vedere complexitatea și marea importanță a acestui obiectiv economic, secretarul general al partidului a atras atenția asupra răspunderii deosebite privind asigurarea de agregate, instalații, echipamente de cea mai bună calitate

● Măsuri pentru asigurarea, în continuare, a celor mai bune condiții de muncă și viață, constructorilor, tuturor oamenilor muncii și a locuitorilor din Cernavodă

Comentariul în pag. 3

Cu poporul, pentru popor

Aspirație și certitudine

Dacă i s-ar cere un bilanț pentru apropiata campanie electorală, mai mult ca sigur Gheorghe Anghel ar răspunde cu încredință la o plimbare prin oraș, convins fiind că noua înfățișare a urbei ar vorbi mai bine și mai edificator. N-ar invoca, probabil, nici înalte distincții primite de consiliul popular al orașului Caracal pentru rezultatele pe 1983 și 1986 în întrecerea națională de gospodărire a localităților țării. Sint primele decorații din istoria acestui oraș, și n-aș putea pune doar pe seama unei coincidențe faptul că ele au fost obținute chiar în cei doi ani de când Gheorghe Anghel este primar aici. A început această muncă în octombrie 1984, când orașul își avea, desigur, un ritm al lui, inaugurat cu nici două decenii în urmă, odată cu apariția primelor unități economice. Mai întâi s-a

înființat I.S.C.I.P.-ul, apoi I.P.I.L.F.-ul, apoi întreprinderea de vagoane, apoi cea de tricotațe, apoi fabrica de mobilă, apoi întreprinderea de anvelope, apoi stațiunea de cercetări agricole. Toate acestea, construite și puse în funcțiune într-un timp extrem de scurt, au trezit orașul la viață, făcând din Caracal o așezare în care din cei 40.000 de locuitori, mai mult de jumătate desfășoară o activitate productivă, în secțiile și atelierelor ce și-au deschis aici larg porțile pentru a primi și a forma prima generație industrială a locuitorilor acestor meleaguri. Problemele primarului și ale deputaților s-au născut pe acest fundal economic radical înnoit, exprimat sintetic în aceea că întreaga producție a anului 1985 se realizează acum în Caracal în mai puțin de o zi, și ele constau în ceea ce a devenit tot mai important, și anume viața

orașului și a locuitorilor săi. De aceea, veghind doar ca fabricile și întreprinderile să meargă pe drumul pe care și l-au croit, atenția consiliului popular, a deputaților și slujitorilor obștii s-a răsfrânt mai ales asupra aspectelor de viață cotidiană ale locuitorilor. „Când am venit, am luat pulsul orașului discutând cu deputații și cu administratorii blocurilor, să văd ce gândesc, ce-i preocupă, ce intenționează să facem, se confesează Gheorghe Anghel, definindu-și astfel chiar un stil de muncă. Și n-a fost deloc o surpriză să aflu că oamenii vroiau lucruri utile, vroiau ca orașul nostru să arate mai frumos și mai plăcut. Așa s-a născut, cum spuneti dumneavoastră, platforma de

OCTAVIAN STIREANU ■

(Continuare în pagina 2)

Opinii

Civilizația ca mod de viață

Practica reală a conviețuirii umane a consacrat numeroase criterii de raționalitate, modulate îndelung de cutumă și de bunul simț, dar încărcate progresiv — mai spre epoca noastră — cu sensuri și semnificații derulate din valorile culturii acumulate de omenire. O întreagă suprastructură axiologică s-a constituit în jurul raporturilor interumane, cizelându-le din lăuntru lor, dinspre mesajul valoric al creativității. Numai că valoarea a fost adesea confundată cu norma și, pe acest teren al sucombării distincțiilor necesare, ceea ce era emergență a spiritului neostenit în raport cu el însuși și apărut ca impunere exterioară, ca regulă de comportament insuficient motivată și ostentativ distribuită printre oameni. Confuzie mare și păgubitoare, întreținută și de ordinea strimăbă a selecției și distribuirii valorilor culturii în societățile traversate de exploatare și instrăinare umană.

I-a revenit ordinii socialiste a vieții îndatorirea și îndreptățirea de a repune lucrurile pe făgașul lor firesc și natural. Adică de a reaseza tabla de valori ale culturii în logica actului democratic, al accesului echitabil și stimulat. Aceasta, pe de o parte. Pe de altă parte, de a face din penetrarea produselor culturii în mase temeiul unei impresiune deschiderii tendințiale a spiritului către automotivare normativă și elaborare a regulilor de conviețuire în temeiul suportului lor axiologic. Neîndoielnic, anume contradicții între valoarea culturală și norma etică se mențin și în societatea noastră. Comportamentul uman se mișcă adesea între convingerea derulată din structuri valorice și restricția presupusă de codurile normative.

Conf. univ. dr.
AGULIN CAZACU ■

(Continuare în pag. 7)

DIALOG LA NIVEL ÎNALT ROMÂNNO-ELEN

La începutul acestei săptămîni politica externă activă, dinamică promovată de țara noastră, de secretarul general al partidului, președintele republicii, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a consfințit un moment important în dezvoltarea relațiilor dintre România și Grecia odată cu vizita premierului elen Andreas Papandreu. Semnificațiile acestei vizite se află în descendența directă a legăturilor tradiționale dintre cele două țări, pe care istoria le-a așezat sub aura unei civilizații comune, cea greco-romană, dar și pe orbita unor aspirații și idealuri comune, care au constituit izvorul unei lupte, adesea comune, pentru

problematica lumii contemporane, convorbirile recente dintre președintele Nicolae Ceaușescu și premierul Andreas Papandreu s-au referit la subiecte stringente ale vieții internaționale actuale, cum sînt dezarmarea în Europa și în întreaga lume, lichidarea armelor nucleare, reducerea armamentelor convenționale. De asemenea, în cadrul convorbirilor s-a acordat un spațiu larg problemelor legate de întărirea colaborării și cooperării în Balcani, transformării acestei regiuni într-o zonă fără arme nucleare și chimice și fără baze militare străine.

Posibilitatea politică și pozițiile de principiu ale abordării

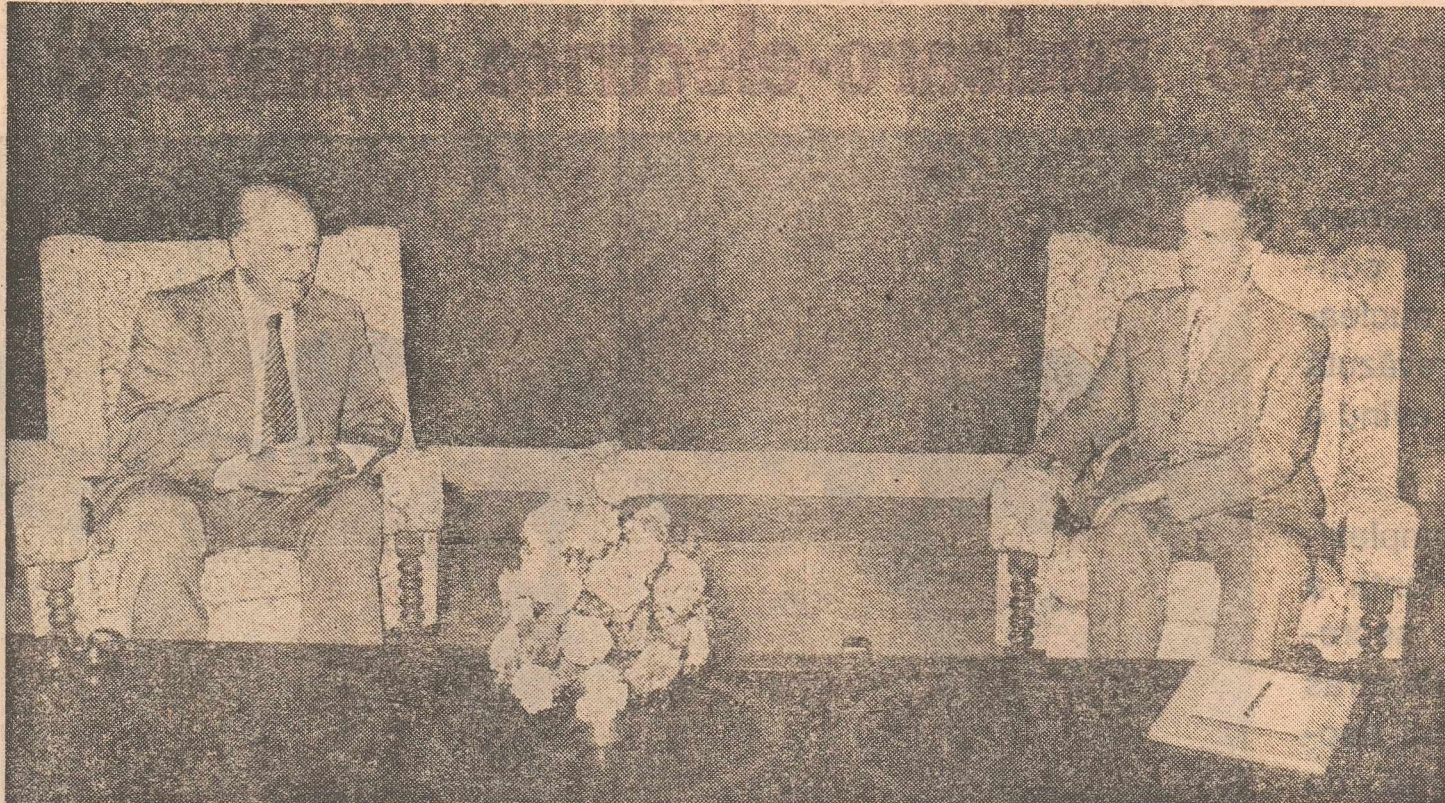
nales. În acest context, definitiv pentru conținutul și spiritul convorbirilor oficiale purtate este aprecierea președintelui României, tovarășul Nicolae Ceaușescu: „Doresc să subliniez că am constatat că, asupra multor probleme, avem poziții comune, o gândire comună, ceea ce creează o bună bază pentru dezvoltarea colaborării noastre atât în viitor și, desigur, în acest cadru, se creează și condiții mai bune pentru extinderea colaborării economice, tehnice, științifice, culturale, corespunzător intereselor de progres ale celor două țări”. Reiterînd, la rîndul său, principiile acestei colaborări pe multiple planuri, premierul Andreas Papandreu

intensifică conlucrarea dintre România și Grecia pe arena internațională pentru a contribui și în viitor la soluționarea, în interesul popoarelor, a problemelor fundamentale ale păcii și dezarmării, ale instaurării unui climat de securitate, încredere și colaborare în Balcani, în Europa și în întreaga lume.

Generată de ideile-forță abordate și structurate în cadrul convorbirilor oficiale la nivel înalt, Declarația-apel adoptată în urma vizitei premierului elen în țara noastră constituie un document pilduitor pentru spiritul în care se desfășoară relațiile dintre România și Grecia, pentru modul în care două țări aflate în blocuri militare

înțelegere, securitate și pace.

În același spirit este reafirmată poziția țărilor noastre de a sprijini rezoluția Consiliului de Securitate al O.N.U. referitoare la războiul dintre Irak și Iran și retragerea tuturor forțelor militare străine din Golf. Luînd în considerare imperatiile coexistenței pasnice în zona geo-politică a Balcanilor, indiferent de sistemul politic și social al statelor din regiune, președintele României și premierul elen au adresat, de asemenea, un apel urgent conducătorilor tuturor țărilor balcanice de a acționa în vederea instaurării unor bune relații de vecinătate și cooperare, a dezvoltării colaborării economice și

La începutul acestei săptămîni au avut loc convorbiri oficiale între președintele Nicolae Ceaușescu și Andreas Papandreu

cea mai nobilă voință: de pace, de prietenie, de independență. Perenă în timp, această voință a celor două țări și popoare capătă dimensiuni tot mai cuprinzătoare sub incidența trăsăturilor epocii noastre, a imperativelor vieții politice contemporane, față de care atât România cit și Grecia se raportează pe aceleași coordonate fundamentale ale înțelegerii, progresului și conlucrării. Această convergență a opțiunilor esențiale, avînd străvechi și fructuoase rădăcini în timp, a făcut ca, mai ales în ultimele două decenii, cronica relațiilor româno-elene să consemneze evenimente importante, întîlniri și convorbiri la cel mai înalt nivel, schimburi constructive de păreri asupra dezvoltării raporturilor bilaterale, asupra evoluției situației internaționale. Dinamica acestei cooperări și consecvența dialogului politic își găsesc sorgintea și în tradiția, dar mai ales în felul în care conducerea celor două state concep rolul și activitatea lor pe continentul nostru și în viața actuală a planetei. Desfășurate în rezonanță nemijlocită cu

unei asemenea problematici sînt relevate de aprecierea profund semnificativă a președintelui României, care sublinia că „România și Grecia, deși se găsesc în două blocuri militare diferite, se consideră, în primul rînd, în blocul prieteniei, al păcii și independenței”. La rîndul său, premierul elen, referindu-se la politica externă a celor două țări, arată că „deși ne aflăm în două alianțe militare diferite, noi urmăm o politică externă multidimensională, care contribuie nu numai la promovarea intereselor noastre, dar constituie și un model care ar putea fi urmat de întreaga Europă”.

Traversînd, așadar, cu argumente lucidității cerute de actuala situație internațională, cu forța înțelepciunii și clarviziunii politice granițele apartenenței la cele două blocuri militare ce se dovedesc tot mai mult perimate, România și Grecia, prin voiele lor cele mai autorizate, își exprimă dorința comună de pace și independență, de soluționare a problemelor prin tratative, de eliminare definitivă a forței din relațiile internaționale.

arăta că „președintele Ceaușescu a formulat această politică acum 22 de ani — și aceasta explică și faptul că sîntem întru totul de acord asupra tuturor problemelor pe care le examinăm împreună”.

Conectînd, deci, problematica relațiilor bilaterale la modul de acțiune și conlucrare pe plan internațional al celor două țări, convorbirile oficiale dintre președintele Nicolae Ceaușescu și premierul Andreas Papandreu confirmă prin ele însele virtuțile dialogului politic în lumea contemporană, eficiența acestui mijloc de politică externă în eforturile de întărire a colaborării și conlucrării dintre toate statele lumii. Consecvențe acestui principiu, România și Grecia vor continua consultările la nivel înalt, proces în care se integrează și reinnoirea invitației adresate tovarășului Nicolae Ceaușescu și tovarășei Elena Ceaușescu de președintele Republicii Elene, Christos Sartzetakis, și premierul Andreas Papandreu de a face o vizită oficială de stat în Grecia, la o dată cit mai apropiată.

Totodată, s-a convenit să se

diferențe știu să găsească noi și temeinice punți ale dialogului și colaborării.

Acest document, pe cit de sintetic pe atît de penetrant sub raportul clarității opțiunilor, oferă o exemplară secțiune prin problematica ardentă a lumii contemporane, afirmînd fără echivoc poziția celor două țări față de această problematică.

Astfel, pornind de la situația internațională deosebit de complexă, de la pericolul grav și iminent al continuării cursei înarmărilor, de la datoria salvagărdării păcii și destinderii, de la posibilitățile deschise de recenta propunere sovietică privind eliminarea totală a rachetelor nucleare cu rază medie de acțiune la nivel global, președintele României și premierul elen adresează un apel urgent conducătorilor S.U.A. și U.R.S.S. pentru ajungerea grăbnică la un acord care să deschidă calea dezarmării complete, încetării totale a experimentelor nucleare, renunțării la militarizarea cosmosului, conlucrării între toate statele participante la cele două tratate militare pentru dezarmare.

tehnico-științifice, pentru pace și dezarmare în Balcani, ca parte integrantă a problemelor păcii, dezarmării și colaborării în Europa. În acest scop, a fost subliniată oportunitatea desfășurării cit mai curînd, la București, a unei Conferințe la nivel înalt a țărilor balcanice, ca prim și esențial pas politic și diplomatic pentru transformarea Balcanilor într-o zonă fără arme chimice și nucleare, pentru promovarea largă a cooperării și colaborării în Balcani, pentru întărirea încrederei, securității și păcii în această zonă a Europei.

Rezonanța internațională a acestui document ca, de altfel, a convorbirilor purtate și a vizitei premierului elen în România este cu atît mai puternică și mai amplă cu cit, așa cum sublinia președintele Nicolae Ceaușescu, „În actualele împrejurări grave, colaborarea dintre România și Grecia reprezintă un factor important în politica de destindere, de dezarmare și de pace”.

OCTAVIAN ȘTIREANU ■

Aspirație și certitudine

(Urmare din pag. 1)

lucru pentru actualul mandat al consiliului popular”. Nu erau locuri de parcare — și s-au făcut, nu erau locuri de joacă pentru copii — și s-au făcut, apa bătea în subsolurile blocurilor, și acum problema e pe cale de a fi rezolvată definitiv în toate cazurile. Cuiul lui Pepelea îl constituia termoficarea orașului, vechile puncte termice fiind stînjinite și ne-economice. Necesitatea termoficării centralizate a fost debătută public în primăvara anului trecut, cetățenii propunîndu-și un termen incredibil: într-o lună și jumătate totul să fie gata. Și a fost — de la săparea

șanțurilor și plasarea conductelor, la definitivarea întregii instalații. „De atunci, căldura orașului vine dintr-un singur loc”, mărturiseste apăsător primarul, ca și cum ar da un raport propriei sale conștiințe. Un alt șantier l-a constituit parcul orașului, care acum arată ca o oază de liniște, dar și de civilizație: lacul a fost decolmat, malurile taluzate, aleile refăcute, s-a construit un cartodrom, s-a reamenajat aleea plopiilor, au apărut bărcile și hidrocioclete, prin fîntinile arteziene a reinceput să curgă apa etc. În vecinătate, s-a construit un poligon auto. Aparent, e un lucru neînsemnat. Dar dacă ne gîndim, cum au făcut-o și cei

care au avut inițiativa, la toate avaturile trăite de cei care, pentru a se pregăti sau a da examen de conducere, luau drumul Slatinei de mai multe ori pe săptămîna, vom vedea că a-est poligon auto e o investiție inspirată, care elimină stresul, risipa și pierderile de timp ale foarte multor oameni din oraș și din împrejurimi.

În buza parcului a prins contur ceea ce va fi pentru multă vreme o mindrie a orașului: modernul teatru de vară, 2.000 de locuri, acoperit cu prelată și dotat cu scaune din fibră de sticlă, o elegantă și necesară incintă de agrement estival, mai ales că teatrul național din Caracal, instituție cu veche tradiție, se află și ea, de la o vreme în proces de modernizare și înnoire a tuturor utilităților.

„Nu sînt pentru schimbarea oamenilor, ci a mentalităților și a rezultatelor. E drept că aceiași oameni au nevoie de certitudini, doresc să se vadă ascultăți și înțeleși. De aceea am activat la

maximum virtuțile Tribunei democratice, fiind convins că cine ignoră această instituție se ignoră pe sine. În acest cadru, putem cunoaște oamenii, putem cunoaște realitatea și, drept urmare, putem acționa în consecință”. Tribuna democrației este numele propriu dat unei realități comune la Caracal, și anume realitatea dialogului permanent cu oamenii despre ce s-a făcut și ce mai trebuie făcut pentru ca orașul lor să arate tot mai frumos și mai civilizat. Un dialog în care, de pildă, octogenarul Teodor Dumitru, Dumitru Balaban, Constantin Stoica, Constantin Popescu, Mișu Slatulescu, Gheorghe Donciu sînt cîțiva dintre promotorii inițiativelor în folosul obștii. Mă interesează cîteva dintre acestea, și aflu că pe „rolul” consiliului popular se află ideea unei gări noi (cea actuală fiind depășită de trafic foarte mare, 20.000 de călători coboară și urcă zilnic la Caracal), unei au-

togări noi, a unui pasaj peste calea ferată, a unui depozit frigorific, precum și „dorința istorică” a caracalenilor de a trece și prin orașul lor o conductă de gaz metan. Discuțăm despre toate acestea în timp ce ajungem la stadionul orașului, băieții aveau antrenament, și pînă cineva ne aduce o găleată cu apă de la sipot discutăm alunecă spre fotbal. Pentru că (iar n-aș putea spune că e doar o coincidență), Sportul Muncitoresc Caracal revine în divizia B după patruzeci de ani tocmă acum, cînd primar e Gheorghe Anghel.

Ne reîntorcem în oraș tot în pas de plimbare, eu, cel puțin, avînd clară senzația că, peste tot în Caracal, la stadion și teatrul de vară, în parc și la casa de cultură, la întreprinderea de vagoane și la C.U.A.S.C., căldura vine, într-adevăr, dintr-un singur loc: de la primărie, acest sediu al obștii care irradiază energia sufletească potrivită cu noile ritmuri ale orașului.

TOVARĂȘUL NICOLAE CEAUȘESCU

într-o nouă vizită de lucru pe șantierul primei centrale nucleare-electrice românești

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a efectuat, miercuri, 29 iulie, o vizită de lucru pe șantierul Centralei nucleare-electrice de la Cernavodă, obiectiv de cea mai mare însemnătate pentru progresul economic și social al țării. Constructorii, cărora li s-au alăturat mii de oameni ai muncii din Cernavodă, din localitățile învecinate, au făcut tovarășului Nicolae Ceaușescu o emoționantă primire. Vizita a prilejuit o examinare apro-

fundată a stadiului construcției primei centrale nucleare-electrice a țării, prevăzută cu 5 reactoare, fiecare având o putere de 700 MW. La această analiză au luat parte tovarășii Ion Dincă, Silviu Curticeanu, Ioan Petre, Gheorghe Petrescu, precum și miniștri, specialiști din institutele de cercetare și proiectări, din marile întreprinderi industriale care contribuie la realizarea acestui important obiectiv energetic al țării. Se raportează că la primul grup nucleare-electric lucrările de construcție sînt pe punctul de a fi terminate, iar cele de

montaj sînt în plină desfășurare, asigurându-se condițiile intrării lui în funcțiune într-un interval cit mai scurt. S-a arătat că și la cel de-al doilea grup lucrările de execuție sînt avansate, iar la următoarele unități nucleare-electrice se lucrează intens în vederea recuperării unor rămăneri în urmă și încadrării în graficele de execuție la zi.

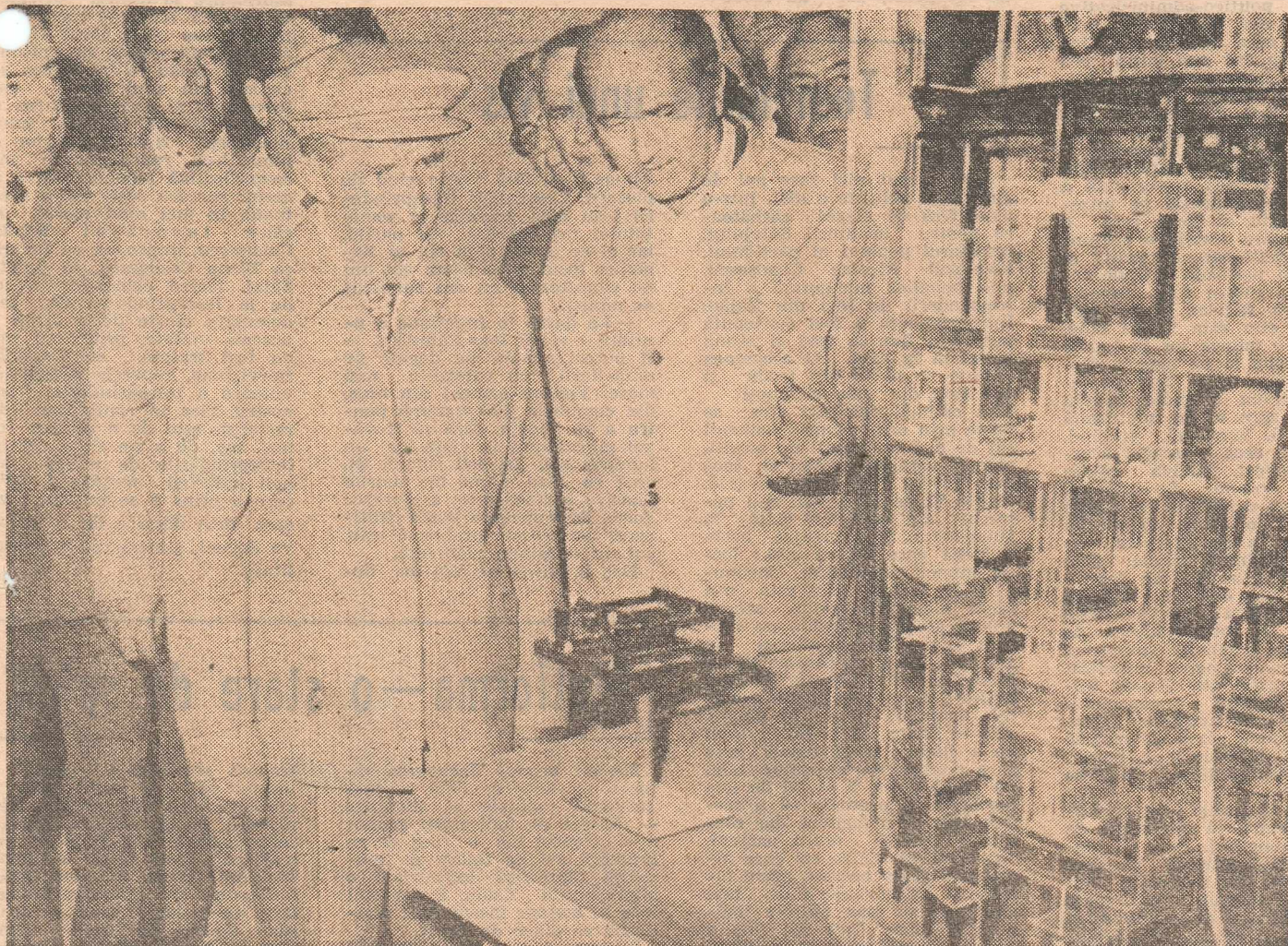
În cadrul dialogului de lucru, secretarul general al partidului a fost informat despre măsurile luate în direcția asimilării și livrării la termen a materialelor, utilajelor și echipamentelor ne-

cesare construcției centralei, creșterii gradului de integrare în fabricație în țara noastră a unor asemenea agregate ce intră în componența centralelor nucleare-electrice. Avind în vedere complexitatea și marea importanță a acestui obiectiv economic, secretarul general al partidului a atras atenția asupra răspunderii deosebite privind asigurarea de agregate, instalații, echipamente de cea mai bună calitate. În continuare au fost vizitate reactoarele și celelalte unități ale centralei, aflate în diferite stadii de execuție.

În discuția cu miniștrii, cu specialiștii și ceilalți factori, tovarășul Nicolae Ceaușescu a cerut să se acționeze, în continuare, pentru accelerarea ritmului lucrărilor de construcție pe șantier, pentru scurtarea ciclurilor de montaj în vederea recuperării rămănerilor în urmă, astfel încît Centrala nucleare-electrică de la Cernavodă să înceapă să producă în cel mai scurt timp posibil. În acest context a fost subliniată răspunderea ce revine unităților furnizoare de materiale și echipamente nucleare-electrice care trebuie să-și organizeze cit mai bine activitatea, să asigure producția echipamentelor necesare realizării tuturor centralelor nucleare-electrice prevăzute a fi construite în țara noastră potrivit programului energetic național.

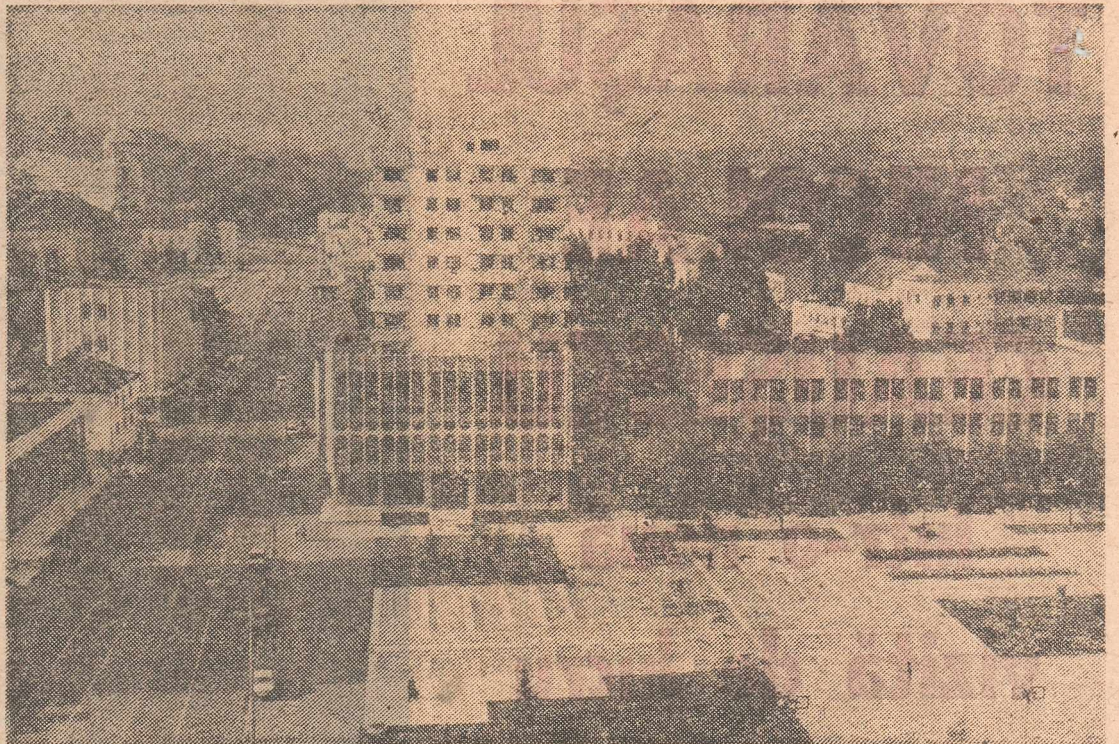
În timpul vizitei au fost analizate, de asemenea, unele probleme privind asigurarea unor condiții tot mai bune de viață și de muncă constructorilor, celor ce vor lucra la această centrală nucleare-electrică, tuturor locuitorilor orașului. Tovarășul Nicolae Ceaușescu a stabilit să fie luate, în continuare, măsuri pentru a se asigura oamenilor muncii, tuturor locuitorilor din orașul Cernavodă cele mai bune condiții de muncă și de viață, de pregătire multilaterală, de ocrotire a sănătății.

La sfîrșitul vizitei, tovarășul Nicolae Ceaușescu i-a felicitat pe constructorii Centralei nucleare-electrice de la Cernavodă, pentru rezultatele obținute pînă acum, adresîndu-le urarea de a munci în continuare cu aceeași abnegație și dăruire, precum și chemarea de a-și intensifica eforturile pentru realizarea la timp și în cele mai bune condiții de calitate a acestei prime centrale nucleare-electrice din țara noastră.

Oamenii de azi ai Sălajului

**EI VIN
DE DEMULT
ȘI MERG
DEPARTE!**

Atunci când vorbești despre devenirea Sălajului din anii care s-au scurs de la istoricul Congres al IX-lea al partidului ești obligat de realitate să folosești cel mai adesea superlativul. Nici chiar cei mai optimiști dintre oamenii ținutului n-ar fi crezut, în 1965, că producția industrială a județului Sălaj ar putea crește, în doar două decenii, de 28 de ori, iar aceea a municipiului Zalău — de 60 de ori. Întreaga producție a acelui an de referință se realizează acum într-o jumătate de lună! Au fost construite în acești 22 de ani nu mai puțin de 246 de noi obiective și capacități economice, asta însemnând peste 42 000 de locuri de muncă! În vreme ce în 1965 aici nu exista nici o întreprindere de interes republican, acum sînt 19 asemenea unități. Însăși ponderea unor ramuri industriale de primă însemnătate în economia județului spune multe. Pe primul loc se situează metalurgia, urmată de construcțiile de mașini și de chimie.

Toate aceste rezultate au fost posibile grație modului în care a fost privită — de către conducerea de partid și de stat, de către tovarășul Nicolae Ceaușescu personal — creșterea acestui județ. Numeroasele vizite de lucru ale secretarului general al partidului, largul dialog purtat cu oamenii muncii de aici au

contribuit în chip decisiv la întemeierea noilor și modernelor citadele industriale din Sălajul zilelor noastre. În urma celei mai recente dintre aceste vizite — aceea din mai 1986 — sălăjenii și-au sporit eforturile, în dorința de a-și respecta angajamentul luat în fața președintelui țării — acela de a realiza integral, și chiar cu depășiri, planul economic pe anul trecut. Și au izbutit acest lucru, organizația județeană de partid ocupînd locul al V-lea în întrecerea în domeniul realizării producției industriale, urcînd, așadar, încă o treaptă față de anul 1985, cînd se clasase pe locul al VI-lea. Cum a fost posibilă o asemenea performanță a oamenilor dintr-un județ mic — din punct de vedere al suprafeței și populației —, dintr-un județ în care temeliile industriei de mare performanță au fost puse de curînd? — iată prima dintre întrebările la care echipa noastră de reporteri a căutat să afle răspunsuri. Răspunsuri care s-au dovedit a fi chiar faptele de muncă ale sălăjenilor, fapte nutrite dintr-o veritabilă vocație a înălțării — care, dincolo de a fi o simplă metaforă, reprezintă, în fond, spirit revoluționar în acțiune, sete de nou și dorința de a-și vedea județul și țara mai frumoase, mai prospere.

ceniu? Coborau oamenii de pe Meseș, urcau de pe văile Agrișului și Almașului, cu clopul pe-o ureche, cu traista în spate, spre șantierul noii întreprinderi. Schimbau sumanul cu salopeta, clopul cu casca de protecție, dar masa tot ca-n obiceiul de acasă era: pită cu slană și ceapă, întinse pe ștergarul alb de cîneapă. Totul li se părea cam pe dos, numai masa și munca nu. Dacă era neapăsător, lucrau oricît. Veneau dimineața și plecau seara la barău sau la autobuze. În afară de o ora mesei, nu trăgeau niciodată cu ochii la ceas. A urmat, apoi, montarea utilajelor. Mulți din cei veniți s-au așezat prin garsoniere, apartamente ori cămine de nefamiliști. Darea în folosință a întreprinderii i-a umplut pe toți de mîndrie. Acum se numeau muncitori și socoteau asta un lucru mare. Ca la orice început — greutăți inerente: aprovizionarea cu materii prime, experiență puțină etc... Dar ele au trecut, adică au fost depășite. Învinse. Față de 1981, producția de țevi s-a triplat!

Nicolae Maior, director general al întreprinderii, spune, fără a se lamenta, că planul e mare, chiar foarte mare, că exportul trebuie asigurat la termen și la cel mai înalt nivel de calitate. Și se asigură, dovadă fiind faptul că beneficiarii din 11 țări nu au decît cuvinte de mulțumire la adresa producătorilor. Că lucrurile merg bine, ne-o spune chiar locul II în ramură, obținut de întreprinderea din Zalău în întrecerea socialistă din anul trecut, asta însemnînd și recompensarea cu Ordinul Muncii. Și mai spune directorul Nicolae Maior că nimic n-a reprezentat o mai semnificativă recunoaștere a acestor succese decît vizita efectuată, în mai anul trecut, de către tovarășul Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, în județul Sălaj, făcînd oamenilor muncii de la întreprinderea de țevi deosebita cinste de a vizita și această unitate, prilej, cu care au fost trăsate, cu deosebită clarviziune, reperate dezvoltării viitoare a întreprinderii. Visul nostru, zice în continuare directorul, este de a ajunge cît mai sus, de a ne situa printre întreprinderile de marcă ale noii industriei românești. Vis care a prins a se împlini, vis care, prin dăruire de zi cu zi, va deveni, sîntem convinși, realitate.

Locuri de lîngă inimă

Dacă vrei cu adevărat să pătrunzi în intimitatea vieții sălăjenilor, intrăți pe ușa din față: Poarta meseșeană. Intrăți cu gînd curat pe poarta aceea care vă întîmpină și vă petrece spre Țara Silvaniei. Și după ce veți fi intrat, nu uitați: primul popoas trebuie făcut imediat în stînga, sus, pe cetatea încărcată de istorie a Porolissumului. Printr-o ușoară deplasare de nuanță, dacă vrei, e bine să înțelegi că această cetate se prelungeste, de fapt, pe ambii versanți ai Meseșului, pe cursurile Someșului, Almașului, Agrișului și Barcăului, întinzîndu-se pînă departe spre Subcodru. Este cetatea pe care străjerii ei n-au părăsit-o niciodată, au purtat-o în inimi prin clipele de grea încercare, deloc puține în adîncurile istoriei, fie că s-au aflat sub comanda lui Gelu, a lui Mihai, în oastea lui Iancu sau în prima linie a frontului definitiv neatîrnări de acum peste patru decenii. Străjerii de azi ai acestei cetăți multimilenare, urmași ai celor de ieri, au deprins lecția statorniciei.

S-a mai scris, s-a mai vorbit — tot mai mult în ultimul timp — despre străjerii de azi ai Țării Sălajului, despre meleașurile lor, despre noile repere ce alcătuiesc biografia la zi a acestor locuri. Averea cea mai de preț a sălăjenilor: o viață activă, dar tihnită. Aici pulsează o intensă activitate economică și spirituală. Sălajul de azi este o adevărată cetate industrială, clădită dintr-o dreaptă cumpănire a împlinirilor și speranțelor acestei țări, cetate care are și va avea pe mai departe nevoie de străjeri care să-i cunoască bine rosturile. O cetate cu mare deschidere spre lume. Mărfurile purtînd marca întreprinderilor de armături, de conductori emailați, de anvelope, de țevi se află răspîndite pe toate meridianele. Sălăjenii de azi sînt creatori în cele mai înalte domenii ale tehnologiilor, sînt harnici și

doritori de noi și noi izbînzii. Producția industrială a județului a ajuns la o valoare de 15 miliarde lei. Cum s-a atins această performanță într-un județ care nu emitea, în momentul noii împărțiri politico-administrative din 1968, nici un fel de pretenții în ceea ce privește industria, cu atît mai puțin cea de vîrf? Înainte de orice, trebuie spus cu țarie că Sălajul de azi, schimbat din temelii, este rodul opțiunii ferme și înțelepte a partidului nostru, a secretarului său general, privind repartizarea armonioasă a forțelor de producție pe întregul teritoriu al țării, este o convingătoare dovadă a profundelor mutații care au avut și au loc în perioada intrată definitiv în istorie sub numele de „Epoca Nicolae Ceaușescu”. Sălăjenii știu asta foarte bine. Dovadă — munca lor în halele de producție și pe ogoare. Urmăriți-i dimineața, cînd se revarsă, într-un splendid fluviu albastru, spre marea platformă a Zalăului, bunăoară, grăbind, cu fiecare ceas, urcușul acestor meleaguri, cîndva uitate parcă de vreme. Se întîmplă aici lucruri nebanuite cu numai 22 de ani în urmă. Ar merita observat la ce intervale de timp se schimbă afișele care anunță spectacole de teatru, concerte, seri culturale. Simpozion de știință și tehnologie organizat de întreprinderea de conductori emailați, simpozion de gastroenterologie organizat la noul spital din Șimleu Silvaniei, întîlnire a cenaclului literar, salonul artiștilor plastici din județ, seară de muzică clasică la galeriile „I. Sima”, concert extraordinar la Sala sporturilor...

Sălajul e dornic de performanțe. Pentru că din zecile de mii de muncitori, care se constituie deja într-un puternic detașament, din zecile de mii de tineri creșcuți sub zodia binefăcătoare a anilor de după Congresul al IX-lea al partidului, în condițiile afirmării con-

ține a unui cadru optim de exprimare a personalității umane, performanța nu este numai dorită, ci devine necesară.

Priviți orașele și satele Sălajului și veți avea imaginea — de fapt, revelația — devenirii lui. Sălăjenii au, asemenea tuturor oamenilor țării de azi, vocația înălțării. Le-a fost acordată o investiție de încredere pe care ei o onorează grăbind timpul. Au avut mult de recuperat, dar au făcut-o.

Se simt mai mindri ca altădată și e drept să fie așa din moment ce o sumedenie de drumuri însemnate — ale industriei sau științei — trec, inevitabil, de-acum, „via Sălaj”. Nu întîmplător țin oamenii de-aici la integritatea drumului roman de la Porolissum. Pavajul său ne spune că ei n-au venit aici de nicăieri și cu atît mai puțin pe niște cărări doar. Ei știu foarte bine că vin de demult și merg departe.

Temeiurile unui vis

N-au trecut nici șase ani de cînd, la 6 noiembrie 1981, într-o atmosferă de aleasă sărbătoare pentru locuitorii Sălajului, secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, tăia panglica inaugurală a întreprinderii de țevi din Zalău. Întreprinderea a fost concepută pentru a fabrica țevi și sîrmă laminată la cald. O asemenea unitate se naște din trudă și sacrificii, din vise și nopți fără odihnă, dar mai ales se naște prin oameni, prin oamenii săi de aici ori veniți de aiurea, oameni care au învățat și încă mai învață să o stăpînească. Vasile Szucz, de pildă, și-a petrecut ani buni din viață la Hunedoara. Și a învățat acolo o lecție care nu se uită: lecția muncii adevărate, încununată de succes. Din asta n-a făcut niciodată vreun secret. Întors acasă, la Zalău, pe vremea cînd întreprinderea de țevi era încă în construcție, a împărțit din experiența lui multora dintre tinerii din preajmă, spunînd, mai în glumă, mai în serios, că la fel de greu cu a clădi o mare uzină este și a pregăti un muncitor bun. La fel de greu și la fel de important. Nu pretinde că a format sute de muncitori, dar realitatea este că mulți oameni, foarte mulți dintre cei care alcătuiesc acum această mare familie a întreprinderii de țevi au trecut și prin mîinile inginerului Szucz. Încă din 1979 a poposit aici și maistrul Ioan Călugăru. Venea de la Turda. A

rămas aici, fără vreun gînd de plecare. Comuniștii întreprinderii l-au ales secretar al comitetului organizației de partid, iar el se simte deja om al Zalăului, locul unde acum opt ani nu cunoștea și nu era cunoscut de nimeni.

— La darea în funcțiune a unității — spune Ioan Călugăru — îi puteai număra pe degete pe muncitorii cu categorii mai mare. Veneau oameni din oraș, din comunele din preajmă pentru a se angaja, fără să fi văzut pînă atunci în viața lor un laminor sau un pod rulant. Și, cred eu, asta e una din marile noastre performanțe: asigurarea forței de muncă de înaltă calificare, iar această problemă este, azi, în totalitate rezolvată. Dar în urmă cu nici un de-

Platforma — o stare de spirit

Ne-am propus decuparea citorva secvențe de dată recentă secvențe capabile să ilustreze — dincolo de indicatorii economici propriu-ziși — ceea ce se întîmplă azi pe tînăra și modernă platformă industrială a municipiului Zalău. Eventualul titlu al acestor însemnări: platforma ca stare de spirit. Întreprinderea de conductori electrici emailați, „sufletul elec-

tronicii românești”, cum a început să i se spună, este o unitate etalon sub raportul tehnicității, 85 la sută din produsele realizate aici fiind de cel mai înalt nivel tehnic mondial. Inginerul Deak Francisc, șeful atelierului de cercetare-proiectare, nu-și poate imagina rostul său dincolo de această uzină care, atît lui cît și celorlalți specialiști și muncitori, le-a

oferit șansa de a se exprima la cota de vîrf în materie de electronică. Deținător a numeroase brevete și invenții — toate obținute în activitatea desfășurată aici — inginerul Deak, alături de colaboratorii săi, caută în continuare, oferind noi și noi soluții tehnice. I-am întrebat de ce face acest lucru fără pic de răgaz. Ne-a răspuns: fiind întrebat de ce urcă Everestul, un celebru alpinist a spus — pur și simplu pentru că el există. Ceea ce vrea să însemne că un astfel de lucru nu se face din rațiuni de altă natură decât acelea legate de onestitate profesională, sete de cunoaștere și dorința de mai bine. Însăși onoarea de a fi specialist sau muncitor într-o asemenea întreprindere (prin extensie — pe o astfel de platformă industrială) se întemeiază pe necesitatea de a răspunde prin fapte încrederei acordate din clipa cînd și-au fost date pe mină utilajele și instalațiile de miliarde de lei. De aceea, n-am rămas deloc surprinși cînd ni s-a relatat că a fost introdus în fabricație un conductor termoaderent — reper realizat de numai câteva firme din întreaga lume — necesar televizoarelor color.

— Este rodul gândirii noastre tehnice — zice inginerul Deak —, al căutărilor și eforturilor conjugate ale oamenilor muncii de aici, nu din altă parte!

— După cum și conductorul de 0,03 mm, asimilat, în premieră națională, în trimestrul trecut...

— Da, este tot o performanță. Cum performanță este, mai

ales, faptul că, la această oră, producem aici întregul necesar de conductoare ultrasubțiri pentru economia națională.

Sigur, n-o să înșirăm aici toate performanțele mai vechi sau mai noi. Cert este că ele exprimă, de fapt, o stare de spirit profund revoluționară în aspra competiție a tehnicilor de vîrf, stare caracteristică întregii platforme industriale din Zalău. Dovadă și recenta realizare de la cea mai mare unitate economică din platformă — Întreprinderea de armături industriale din fontă și oțel. Fără asistență tehnică de specialitate din afară, cei de aici au pus în funcțiune, în termen record, o nouă linie de turnare, instalație care mărește cu 30 la sută capacitatea de turnare a pieselor din oțel. Cîte ore de neodihnă și acțiune tenace s-au consumat — nimeni n-a ținut socoteala. Se știa doar că linia trebuie pusă în funcțiune repede și bine. Și așa s-a întâmplat. Sau, iată, o altă secvență: dispozitivele acestea care opresc, mențin și conduc fluidele pe conducte, în instalații dintre cele mai sofisticate — armăturile — sînt tot mai mult solicitate la export.

— Firma noastră fiind de acum bine cunoscută și apreciată, contractele și comenzile au sporit de la un an la altul — ne spune Vasile Ruzici, inginerul șef al întreprinderii. Asta a presupus automat creșterea productivității muncii, produse cît mai competitive, numeroase modificări de ultimă oră, diversificare, continuă innoire...

Faptul că oamenii întreprinderii, cîteva mii le număr, sînt pe deplin conștienți de acest fapt îl dovedește o întâmplare recentă. Urmău să fie asimilate, la concurență cu o firmă străină, niște supape de siguranță. Problema era care pe care. Și au cîștigat cei din Zalău. Victorie morală de mare însemnătate. Dar greul abia începea, deoarece partenerul a pretins încadrarea livrării într-un timp foarte scurt. Atunci, maestrul Iosif Belea, împreună cu alți colegi, a reușit realizarea unor mașini de găurit cu o productivitate de trei ori mai mare decît a celor existente în dotarea întreprinderii!

Astfel de secvențe găsești cu ușurință și în activitatea Filaturii de bumbac (loc unde s-a înregistrat, în primul semestru, un spor de 105 tone fire) și în aceea a Integratei de în (peste prevederi, la export, produse în valoare de peste un milion lei în primele șase luni) și la Electrocentrale, și la „Ceramica”...

Toate aceste realizări deosebite au, înainte de orice, explicația despre care vorbeam la început — starea de spirit responsabilă, ambiția acestui tînr colectiv al platformei de a demonstra că membrii săi și-au însușit repede și bine cele peste 250 de meserii care se practică aici, că nu întâmplător produsele realizate de ei se situează la cele mai înalte cote ale exigenței. Hotărîrea sălăjenilor de a accelera „timpul industrial” este, de fapt, dorința unor alpinisti ai tehnicii de a urca noi și noi everesturi.

Cu încredere, despre tinerețe

Cel mai nou obiectiv de mare însemnătate economică dat în folosință în Sălaj este Fabrica de mobilă din Șimleul Silvaniei. Prima zi în care s-a lucrat aici la întreaga capacitate a fost în august 1985. Nu s-au împlinit, deci, nici doi ani de atunci. Ce-i drept, tradiție în prelucrarea lemnului exista și pînă atunci în zonă, orașul găzduind, cîndva, o școală de arte și meserii care pregătea tîmplari de înaltă clasă. Dar o fabrică serioasă, modernă, nu s-a creat decît tîrziu, în anii noștri. Mulți meseriași au plecat de aici, alții și-au schimbat profesia, astfel încît începutul s-a făcut tot cu... începători. Privite astfel, lucrurile care se petrec acum în întreprindere pot să pară surprinzătoare. Față de primul semestru al anului trecut, producția de pe semestrul I-ii al acestui an a crescut în proporție de 151 la sută. Fabrica din Șimleu produce deja mobilier care se exportă unor parteneri foarte exigenți din Suedia și Anglia, iar, de puțină vreme, produsele tinereții fabricii au pătruns și pe piața vest-germană. Cum au reușit cei aproape o mie de muncitori și specialiști ai fabricii să realizeze, într-un timp așa de scurt, un asemenea salt?

Cei doi tineri cu care stau de vorbă — directorul Cristian Bilț și inginerul șef Eugen Ostapciuc — sînt de părere că nu e vorba de nimic ieșit din comun. Proces firesc! — spune unul dintre ei. Maturizarea rapidă a colectivului și sudura sufletească a grupului de oameni ai muncii din fabrică s-au născut din exacta înțelegere a problemelor care stăteau în fața tuturor. N-au fost de rezolvat cine știe ce complicate probleme de psihologie socială. Nu. Era nevoie doar ca toată lumea să înțeleagă un fapt simplu.

Acela că nimeni nu poate realiza producția la nivelul cerințelor fără ca întreprinderea, în totalitate, să facă acest lu-

cru. Exista, la un moment dat, o concepție păguboasă — aceea că fiecare poate realiza foarte mult, poate să-și depășească prevederile de plan și, cu toate acestea, întreprinderea, în ansamblul ei, să nu-și realizeze planul. Poate părea paradoxal, dar lucrurile se petreceau întocmai. Un maestru de pildă, în calitatea lui de șef al unui punct de lucru, se apuca de a lucra anume. Odată isprăvit lucrul, lucrarea trebuia să meargă mai departe, spre o altă etapă de prelucrare, la un alt punct de lucru. Dar, din dorința de a realiza produse cît mai multe, unii maeștri se apucă să realizeze repere care, chiar dacă erau prevăzute în plan, nu trebuiau realizate în acel moment, în acea etapă. Așa încît maestrul care urma pe flux nu avea ce lucra. Acest mod de acțiune, un fel de piedică reciprocă, s-a extins, așa încît, la un moment dat tînră conducere s-a văzut în situația de a plăti depășiri de plan unora dintre grupele de lucru, fără însă a se realiza planul pe întreaga fabrică. Desigur, după o analiză amănunțită, bazată pe fapte concrete, lucrurile au intrat pe făgașul normal, astfel încît fluxul de producție să fie — cu adevărat — flux! Și asta este numai una dintre rezolvările inteligente și eficiente aflate de către tînră echipă de conducere. Dar, chiar și numai ea, vorbește despre un anume stil de conducere, bazat pe o veritabilă știință a acestui proces, pe aprofundată înțelegere a particularităților domeniului în cadrul căruia se exercită.

Departate de a reprezenta o excepție în ceea ce privește realismul soluțiilor adoptate și a tinereții întregului colectiv — Fabrica de mobilă din Șimleu Silvaniei este, în contextul întregii industrii sălăjene, un exemplu care poate fi privit ca simptomatic.

Un oraș pentru viitor

— Ce înseamnă pentru dumneavoastră, tovarășe Vasile Luceșel, în calitate de primar, orașul Jibou?

— Înainte de orice, o creație a Epocii pe care o trăim. Jiboul nu este oraș decît din 1968. Pînă atunci el a fost o comună fără prea mare însemnătate economică. La acel moment, producția industrială abia atingea 80 de milioane de lei. Acum, ea depășește 800 de milioane. Mă veți întreba, desigur, cum s-a ajuns la o asemenea creștere. Simplu de tot, dacă stai și privești de undeva, din afară, dar cu multă trudă dacă ești om de-al locului. În primul rînd a fost vorba de investirea unor foarte serioase fonduri pentru crearea unor noi obiective economice — Întreprinderea de confecții și Integrate de țesături subțiri, tip in. Apoi activitatea meșteșugărească și-a dublat volumul. Și, în sfîrșit, s-au dezvoltat o serie de secții aparținînd unor mari întreprinderi din cadrul județului — o secție a Întreprinderii „Ceramica” și o alta a Întreprinderii de armături din Zalău. În fine, nu trebuie să uităm dezvoltarea activității din cadrul exploatarei miniere Jibou, care valorifică zăcămintele de calcar de pe Valea Somesului.

— Orașul arată, la o primă privire, frumos, cochet, bine gospodărit...

— Nu numai la o primă privire, ci, oricît de insistent ar fi privit, tot așa de frumos ar arăta. Asta mai ales datorită noilor construcții, în jur de 1 800 de apartamente. Dar viața jibouanilor este, dincolo de aspectul exterior al orașului, mai plină, mai frumoasă, mai civilizată. Numai faptul că în ultimul timp s-au construit două școli generale, o creșă, apoi o centrală telefonică automată, extinderea rețelei de apă potabilă și punerea în funcțiune, chiar anul trecut, unei stații de epurare a apei spun foarte mult

despre condițiile de trai din noul Jibou. De fapt, pentru modul în care este gospodărit orașul a fost distins cu Ordinul Muncii clasa I.

— De aici, de la primărie, se zăresc două frumoase cupole. Ce adăpostesc ele?

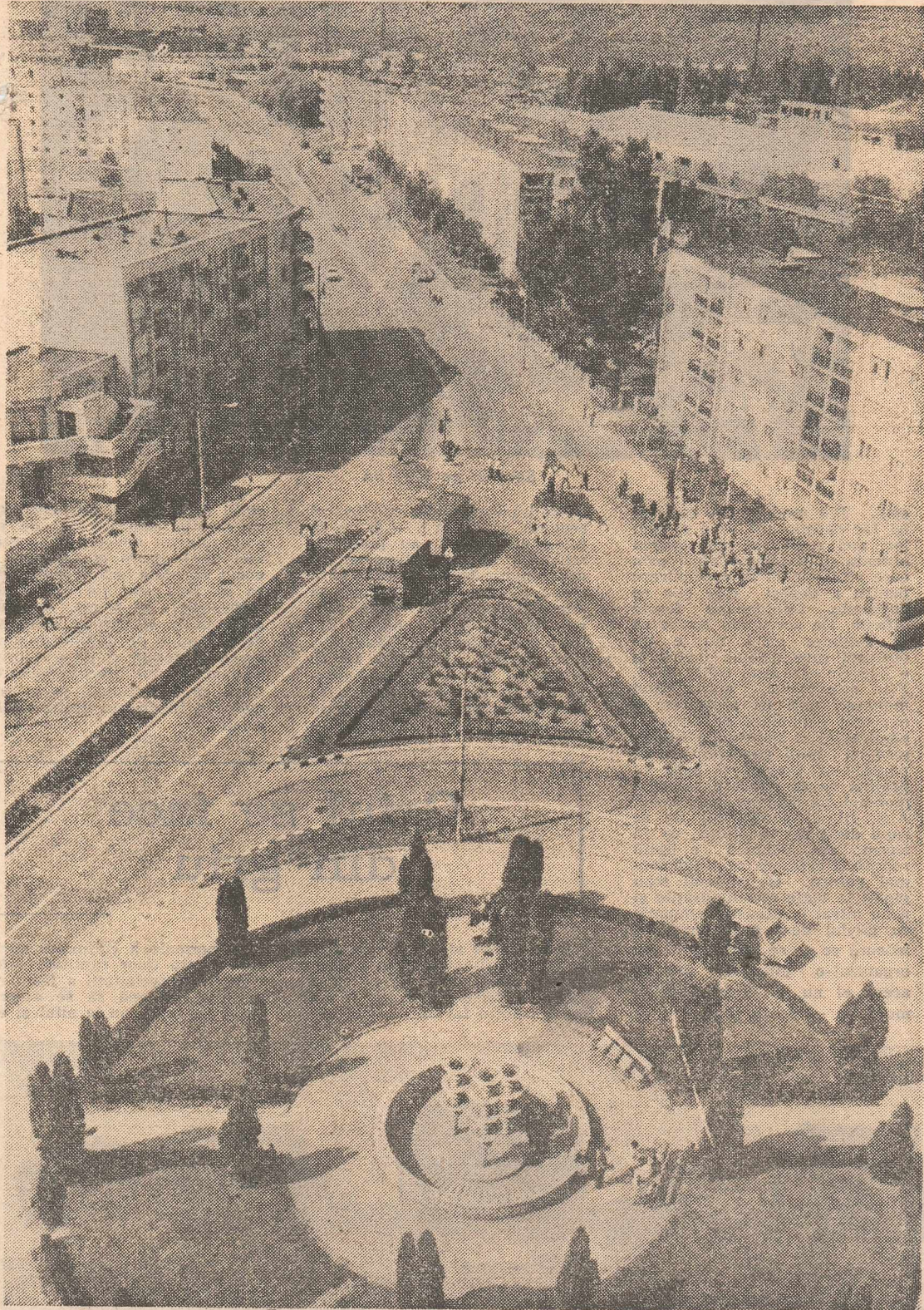
— Acolo este una din mineriile orașului — stațiunea tinerilor naturaliști și grădina botanică, ambele îngrijite de către un entuziast profesor de biologie, Vasile Fati. Este — construcția de care vorbiți — un unicat la nivel național. Iar activitatea care se desfășoară acolo, în primul rînd aceea de cercetare, merită toate cuvintele de laudă.

— N-a fost prea bruscă trecerea de la statutul de comună la statutul de oraș?

— Deloc. Oamenii din Jibou au știut să rămînă și agricultori. Cooperativa agricolă de producție, orientată, firesc, în condițiile de relief de aici, spre zootehnie, deține un complex de îngrășare a tineretului taurin de 3 200 de capete, complex care, fără nici un fel de laudă, este cel mai bun din județ. Și, pentru că am vorbit despre condițiile geografice, să mai reamărcăm, în cadrul economiei orașului, activitatea de producție din sectorul forestier și, mai ales, extinderea industriei mici.

— Vă puteți imagina cum va arăta, peste timp, orașul dumneavoastră?

— Sigur. Și asta fără a face prea mult apel la imaginație. Se vor construi în continuare apartamente noi. Unitățile industriale — care nu știu ce înseamnă nerealizarea de plan — se vor dezvolta și ele. Orașul are să crească. Oraș industrial și, de ce nu?, chiar stațiune balneo-climaterică — grație apelor minerale ale zonei, încă insuficient cercetate și puse în valoare — Jiboul are de ce crede în viitor.

Ambițioasa arhitectură a fostului tîrg de la poalele Meseșului

Reportaj realizat de : DAN MUCENIC, EUGEN TEGLAȘ, VIOREL VARGA ■

Secerișul la Prejmer, în arcul Carpaților

Odată, la minister, cineva a murmurat în urma lui destul de tare, încât să fie auzit și destul de încet, încât să nu pară că-i aruncă drept în față cuvintele: iar a venit Toma, iar a venit să ne ceară ceva.

Ion Toma nu s-a supărat. Păi sigur, spune el, că mă dusesem să le cer ceva, ar fi avut ei timp și așa fi avut eu timp să mă duc pe-acolo doar să-i văd? Jocul mărunț al neadevărului ascuns în cuvinte catifelate nu i-a plăcut niciodată. Prin urmare, el crede că sinceritatea e forma supremă a politezii. Aceasta este și o cale directă de-a câștiga timp, mai adaugă el, adică de-a te feri să obosești inutil căutând rezolvarea unor probleme false, de-a păstra o permanentă aderență la realitate, o știință împede a ceea ce este de făcut acum sau peste trei ore, miine sau peste o lună.

Ion Toma e neam de moși de pe Arieș, din Vidra. Casa părinților lui se afla chiar lângă casa lui Avram Iancu. Poate de acolo, de acasă, a învățat că viața nu e joc de cuvinte ci mai întâi de toate o datorie care se plătește până la capăt cu muncă cinstită și bine făcută. Or, asta înseamnă să știi să prețuiești cum se cuvine timpul care ți s-a dat.

La 60 de ani încheiați, el nu vorbește despre valoarea timpului pentru că i se pare că asta

sună frumos și că în lumea mai nouă asta ar fi chiar o idee la modă. A fost, aceasta, și este problema cea mai importantă la I.A.S. Prejmer, spune el.

Prin fermele întreprinderii a instalat mai multe ceasuri cu cadrane mari, care să poată fi văzute de departe. Și chiar la intrarea în sediul întreprinderii, un astfel de ceas ar vrea să arate că, pe-aici, timpul nu trece degeaba pe lângă oameni. Anul trecut, I.A.S. Prejmer a câștigat locul întâi pe țară în întrecerea dintre unitățile aparținând agriculturii de stat. De mai mulți ani, această întreprindere și-a consolidat renumele de unitate de frunte a agriculturii românești, printre distincțiile primite de ea numărându-se și două titluri de Erou al Noii Revoluții Agrare. Inginerul Ion Toma, director din '59 al acestei întreprinderi, are de ce să fie mulțumit. Despre ce era aici în '59 nu vorbește pentru că nu prea are despre ce vorbi: nu se afla decît o seră mică, atîta tot. Încă din primele zile a plantat o mulțime de plopî de-a lungul aleilor care abia fuseră trasate iar locul, între timp, a început să aibă înfățișarea unui parc. Un parc în răcoarea căruia directorul nu prea are vreme să zăbovească. Acum, în aceste zile, sînt multe de făcut la Prejmer și cea mai importantă lucrare este, bineînțeles, secerișul.

Seceriș pe 1500 ha

O zi de muncă înseamnă toată ziua

Aerul e fierbinte, pămîntul e fierbinte, tabla combinei dogorește ca plita și fierbinte pare că e și bobul de grîu desprins din spic. În Țara Birsei e cald ca în Bărăgan și temperatura înregistrată de termometre pare incredibilă aici, în cîmpul care se întinde din marginea Brașovului. Cu combinele lor, mecanizatorii își taie drum prin lanul de grîu și, după cum ne spun cițiva dintre ei, Ioan Radu și Viorel Filip, Berthleff Fridolin și Nicolae Moțoc, gîndul de-a încheia repede și bine secerișul adie ca o suflare de aer proaspăt și răcoros care dinspre munții Ciucașului și Postăvarului, ce se înalță la orizont, întirzie să vină. La culesul orzului, cu cîțiva timp în urmă, a rezultat de pe întreaga suprafață o recoltă de peste 9000 de kilograme la hectar și, după cum se vede de pe acum, producții foarte bune se vor obține și de pe cele 1500 de hectare cu grîu, orzoaică și ovăz. Aici,

în zona a treia de cultură, campania secerișului se desfășoară din plin, în aceste zile, și în așteptarea mecanizatorilor și a combineelor din județele Prahova și Buzău, care vor veni să ajute, cei de la I.A.S. Prejmer lucrează spornic, în ritm susținut, autocamioanele cu grîu iau drumul bazei de recepție iar tractoarele cu cite două și chiar cu cite trei remorci încărcate cu baloți de paie pleacă înspre bazele furajere ale întreprinderii. În urma combineelor și a preselor de balotat se ară, se pregătește terenul și se seamănă imediat porumb în cultură dublă.

Se întimplă însă, ciudat doar la o primă vedere, că unde organizarea muncii a fost și este desăvîrșită, cum e aici, munca pare că este și ea mai puțin spectaculoasă. Cu un motor bun și întreținut cu grijă: merge perfect și parcă nici nu-l auzi. Sau ca starea de sănătate, cînd nu doare nimic și inima bate

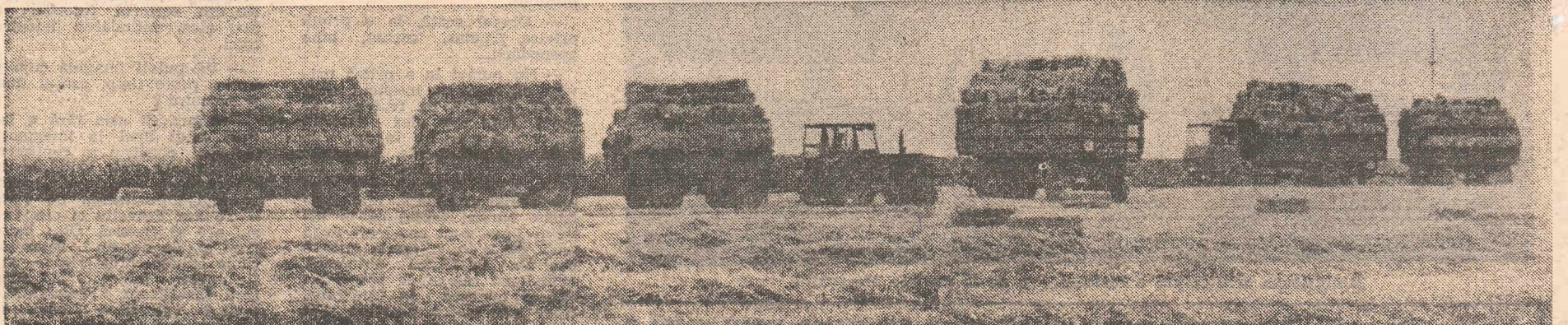
egal. Din modul cum oamenii își fac datoria zilnică a muncii lor, aici reține atenția tocmai absența unui anume efort prin care alții par să se concentreze pentru a depăși cine știe ce obstacole, întotdeauna foarte dificile. De aceea am spune că la Prejmer grîul nu e un obstacol care trebuie învins ci o bucurie care este trăită calm. Prin alte locuri, atunci cînd muncesc, unii își alcătuiesc o expresie gînditoare de buric al pămîntului și deprind o înfățișare cu totul particulară, de parcă s-ar pregăti să sară cu prăjina ca să doboare recordul mondial. La Prejmer, nu e cazul. Aici, filmul secerișului nu se rupe decît rar și atunci, ca să zicem așa, pelicula e lipită repede și acțiunea continuă tocmai pentru că oamenii s-au gîndit la toate eventualitățile și n-au intrat în această campanie cu gîndul de-a o organiza pe măsură ce ea se desfășoară. Au organizat-o dinainte. Și de aceea ei nu se plîng că n-au motorină — poate și pentru că

unele tractoare merg cu cite trei remorci, nu-i așa? — și nu se plîng nici că nu au piese de schimb. În general, acum nu doare nimic tocmai pentru că a durut înainte. Și ar ajunge să amintim doar atît: după cum ne spunea șeful fermei din Hărman, Gheorghe Dragomir, nici un șef de fermă nu se ocupă de aprovizionare. Aceasta e o grijă care rămîne în seama conducerii întreprinderii. Iar șefii de fermă de aceea au

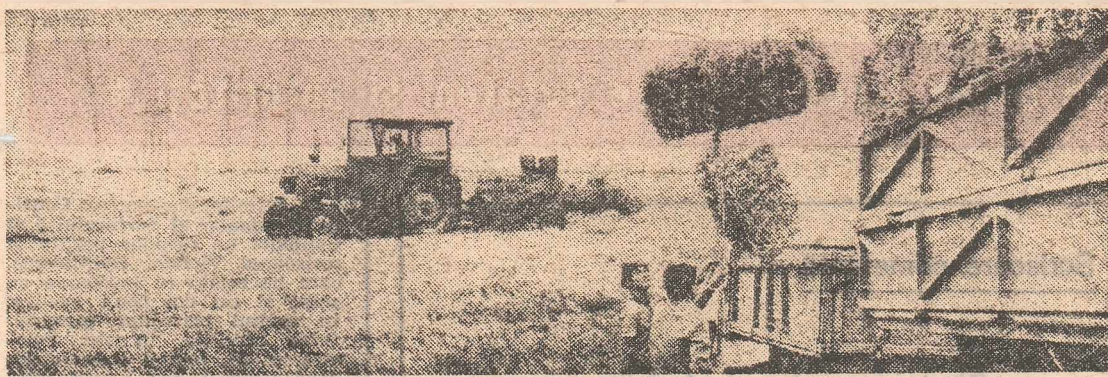
stații de radio la dispoziție, ca să anunțe conducerea de ce materiale au nevoie. De aceea, nici unul dintre ei nu va văzut vreodată bătînd grumuri, ca să facă rost de curele de transmisie, să zicem, sau de erbicide. În schimb au obligația de a rămîne de dimineața pînă seara în fermă și de a supraveghea absolut fiecare lucrare. Ceea ce se întimplă și la seceriș, ca în oricare dintre zilele anului.

Grîul se face din grîu

O cercetare atentă a evoluției factorilor climaterici pe ultimii 6 ani în zona nord-estică a Cîmpiei Birsei arată că ei au fost ani puțin favorabili dezvoltării normale a culturilor agricole. Lipsa unor cantități suficiente de precipitații a făcut ca deficitul de apă să se accentueze de la un an la altul și cu

Timpul se grăbește; eliberarea terenului se face cu una, două și chiar cu trei remorci

Unde beneficiile depășesc douăzeci de milioane, munca nu poate fi decit la mare cinste

La Hărman erau la secerat trei bărbați. Toți trei se numesc Gheorghe: inginerul Dragomir, șeful fermei nr. 2 și mecanizatorul Iosu și Smochină.

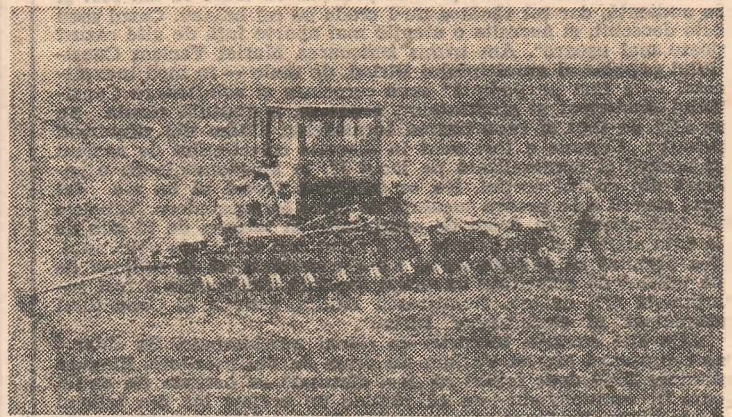
toate acestea producțiile au crescut, de-a lungul acestor ani, și nu pe loturi experimentale ci pe toate suprafețele cultivate. Reducerea efectelor secetei a fost posibilă prin aplicarea măsurilor stabilite în cadrul unui cuprinzător program de creștere a fertilității pământului. În urma executării unor lucrări de hidroameliorații, a fertilizării în medie, pe an, cu 100 000 tone de îngrășăminte naturale, în ciuda condițiilor naturale vitrege a fost posibil ca la Prejmer să se vorbească, în mod justificat, despre o adevărată strategie a recoltelor mari. Pentru obținerea unor recolte nu doar mari, dar și de bună calitate, fiecare verigă a procesului tehnologic avându-și importanța ei, înțelegă de toți. Și pregătirea terenului, și semănatul la timp și cu densități optime, și întreținerea culturilor, și recoltatul sau transportul operativ ori depozitarea. La ferma din Hărman, bunăoară, unde au fost recoltate de pe fiecare hectar mai bine de 55 de tone, plantarea cartofilor a început să fie considerată ca o lucrare de mare artă. „Căutăm ca bilioanele să fie perfect drepte și la distanțe egale, spune inginerul Gheorghe Dragomir, șeful fermei, așa cum la distanțe perfect egale sînt plântași cartofii de sămință. Trebuie știut că noi, la toate culturile, folosim numai semințe de categoriile elită și superelită. Cît privește plantatul cartofilor, nu întimplător această lucrare este incredințata celor mai buni mecanizatori. Odată, cineva chiar ne-a reproșat că am acordat, chipurile, o prea mare atenție aspectului estetic al lucrărilor de plantat. I-am demonstrat atunci că lucrările de artă, ca

să zic așa, pe care le executăm, fac parte din factorii care condiționează în cel mai înalt grad obținerea unor producții mari. De-ar fi aflat, cetățeanul care se grăbea să facă astfel de reproșuri, că pe cîmpurile întreprinderii nu e voie să arunci o hirtie, bunăoară, decit la coșurile de gunoi care au fost așezate din loc în loc, probabil că s-ar fi mirat și mai mult. Pe pămînturile I.A.S.-ului din Prejmer, această regulă elementară funcționează, s-ar putea crede, chiar cu mai multă eficiență decit în multe orăse. Directorul întreprinderii, Ion Toma, ne mărturisește că la început, pînă ce oamenii au deprins această nouă conduită, a fost nevoie să aplice o serie de amenzi. Nu i-a fost teamă că s-ar supăra cineva și ar părăsi întreprinderea, cu toate că industria Brăsovilor este la doi pași în concurență, desigur, e aprigă. Inșă cei mai bine de 800 de

muncitori permanenți ai întreprinderii s-au gîndit bine, înainte de a alege, și au ales să muncească mai pe aproape de casă, acolo unde întreprinderea își are fermele, la Prejmer și Hărman, la Feldioara și Bod, la Hălchiu și Podu Olt. Cu cele 14 ferme ale ei, întreprinderea reprezentînd mai bine de jumătate din agricultura de stat a județului.

Înainte de a începe secerișul, copiii de la grădinița întreprinderii au plecat la mare împreună cu educatoarele lor. Părinții au rămas acasă, să culegă griul. Ceea ce se recoltează aici nu e așa-zis griu de consum ci e griu de sămință. El înseamnă, așadar, chiar recolta viitoare de griu. Or asta, se știe, e o răspundere care nu se lasă pe mina oricui.

D. CONSTANTINESCU
Fotografii de ELENA GHERA

Brazdele proaspete primesc recolta viitoare

Civilizația ca mod de viață

(Urmare din pag. 1)

Ceea ce, în principiu, este valid pe plan etic, să zicem, nu are întotdeauna cadrul de asimilare ca semnificativ valoric. Sau, invers, ceea ce este structură spirituală puternică impregnată cultural nu se convertește totdeauna, cu ritmul necesar, în comportament moral superior și durabil. Așa se face că există încă, cel puțin din perspectiva analitică pe care o invoc aici, o sferă de comportament marginală, deviantă sau chiar antisocială. Acestea apar și se manifestă mai cu seamă în sfera vieții cotidiene, în regnul relațiilor informale, nedeterminate de rigorile instituțiilor și de regulamentele specifice acestora. În zona străzii, să spunem, omul poate socoti că este eliberat de normă și de regulă, că a trecut de filtrul controlului colectiv organizat și, ca atare, își dezvoltă fără zăbavă caracteristicile dezvoltării sale ca personalitate.

Anume minusuri de reacție ale opiniei publice favorizează, de asemenea, abaterile de la raționalitate și discernămint.

Iată de ce consider că putem face mult mai mult pentru testarea gradului de integrare a individului în matricea valorică a moralității și pentru urmărirea manifestării sale sociale în totalitatea împrejurărilor care îi construiesc viața civică. Deci nu numai acolo unde muncește și primește un mesaj educativ organizat (pe care uneori îl considerăm eficient și suficient prin el însuși) sau unde este modelat în atitudinile de cadrele normativității formale, instituționale.

Civilizația, ca mod de viață, cu stilurile sale multiple și de o mare bogăție fenomenală, presupune autoexprimare individuală omogenă, necontradictorie, în toate ipostazele conviețuirii sociale. Altfel, ar deveni practică a declamării aderenței

la normă, nu și practică a satisfacerii normei prin respectare a înțeleșurilor sale raționale. Calitatea, concept atât de profund implicat în gîndirea noastră politică, se referă și la raporturile interumane. Este un concept total, care refuză a se refugia, cu sensuri și semnificații trunchiate, doar în anumite zone parcelare ale vieții sociale și economice. Iar pentru a-i da valoare operațională în spațiul modului de viață civilizat înseamnă, înainte de toate, a face ca valorile reale ale culturii naționale și universale să se instituie nu doar în mobiluri ale satisfacției spirituale, ci și în vehicule ale comportamentelor raționale. Facere dificilă, desigur, dar și posibilă, dacă ne gîndim că n-are opreliști majore, obiective, din nici o parte și că raționalitatea ordinii socialiste a vieții este departe de a mai avea conotații lozincarde, de suprafață. Este o raționalitate care poate și trebuie să pună în acord funcțional fondul axiologic crescînd al raporturilor interumane cu cadrul normativ al manifestării omului în toate împrejurările vieții sale comunitare.

Racul, sprotul și plătica

„Marea cu rezervele ei uriașe de bogății poate fi una din variantele optimiste ale viitorului omenirii — ne spune inginerul Marcel Stanciu, directorul Institutului Român de Cercetări Marine-I.R.C.M. din Constanța. Dar, fiindcă nu deschizi simplu o ușă și ai acces la bogățiile ascunse în imensitatea de apă, fiindcă ai nevoie de utilaje și aparatură mai speciale, nu se cunoaște încă fiecare ungher al acestei «cămări lichide». În special, familiile de pești, cu potențialul lor de proteine necesare hranei, sînt una din cele mai importante resurse în care nu trebuie să investești nimic fiindcă se regenerează an de an. Pentru o exploatare intensivă dar rațională, așa cum indică programul partidului de dezvoltare a pescuitului și pisciculturii, trebuie să pătrunzi în miezul vieții acestor ființe subacvatice, să o cunoști în toate subtilitățile ei, treabă nu tocmai simplă. Căutăm să facem o radiografie cât mai exactă a zonei românești a Mării Negre unde avem dreptul exclusiv de administrare și exploatare, în special pînă la 180 m adîncime unde pulsează viața. Pînă acum am bătut cu «pasul» adîncimea de 50 m descoperind rezerve importante de pește.”

Pentru acești cercetători, care cel mai adesea dezbracă hălățele albe de laborator pentru a îmbrăca pufoaica sau slipul cu care rezistă vînturilor tăioase ale iernii pe valuri sau soarecii torid de august ce bîntuie pe puntea vasului, o temă de cercetare nu are punct de final. Descoperirea bancurilor de pești cu ultrasunete și cu pescuiri de sondaj este doar începutul. Fiind vorba de viață, ea trebuie urmărită zi de zi, în dinamica ei, pentru a ști cum migrează peștii conform biologiei lor, cum trăiesc în funcție de condițiile ecologice în permanență transformare. Împreună cu dr. biolog Ioan Porumb, facem cunoștință cu mai noul și incontestabil lider al litoralului românesc, și anume sprotul. Datorită schimbării unor condiții ale ecosistemului Mării Negre, această mică sardelută, foarte gustoasă și cu mare capacitate de înmulțire, care nu figura în statisticele de pescuit ale apelor românești, a găsit în ultimul timp condiții optime de hrană și reproducere iarna la noi. Și-a stabilit o locuință confortabilă pe „strada” noastră. „Am căutat să-i înțelegem viața — ne spune dr. Ioan Porumb. Care este zooplanctonul care-i place la meniu, cînd nu-l deranjezi cu năvoadele și la ce vîrstă e optim să-i prinzi, cite icre depune, cite larve apar și cite se transformă în tineret. Se alcătuieste lunar o hartă biologică a Mării Negre, cu oxigenul, temperatura și salinitatea apei, concentrația de răcușori și animale mici ce-i plac, migrația lui, aglomerările de pește. Cu date generale nu se poate face pescuit, ci cu situații complexe, la zi, pe carouri mici, pe prognoze a următorilor ani!”

Datorită acestei simbioze perfecte între cercetare și producție s-a putut trece de la pescuitul static, cu capcane, la pescuitul activ, în care cu date științifice pe masă, te poți deplasa ofensiv după pește. O flotă de 10 traulere a și prins 6 500 t/an sprot în zona Constanța, iar alte 6 de construcție românească patrulează în largul Sulinei. După cum se zice că toate porturile își leagă istoria de un tip de pește și că Hamburgul este fundat pe capete de heringi, de ce Constanța să nu-și lege numele și de sprot? În acest scriu de evidență populației... de pești a fost înregistrat și rechinul de Marea Neagră, apărut în căutarea sprotului. El poate însemna și batog dar și cocktail de vitamine din untura de pește. S-a conceput valorificarea hamsiei și stavridului veniți pe platforma continentală românească doar vara pentru hranire și reproducere.

Acești oameni care cercetează pe vas și la -30° C și la +30° C cam 6-7 luni pe an, care au răbdarea să analizeze sub microscop zooplanctonul dintr-o picătură de apă sau să numere icrele dintr-un sprot mamă, care sintetizează pe calculator bogăția noastră de pește, care mai prind în traul pe lângă un banc de pești și cite o amloră a unui cîmțir de nave romane dar și cite o mină uitată de război, sînt adiași nu numai de briza pasiunii pentru profesie dar și a dragostei pentru mare. Preocupările celor de la I.R.C.M. au traversat faleza și spre apele dulci ale lacurilor Mamaia, Corbul, Năvodari, Sinoe, Limanu, alte terenuri fertile pentru piscicultură. Biologa Gabriela Dimoftache a brevetat o tehnologie eficientă de cultivare a racului de baltă de la naștere la maturitate. Acest animal nepretențios, dar o delicatose în farfurii de la cozile cu maioneză la supă, este și un bun sanitar al apelor. El mîncă substanța organică în surplus ce consumă oxigenul necesar peștilor. Cite un rac pe metru pătrat ar îmbunătăți radical curățenia lacurilor. Biologul Iulian Trandafirescu și colectivul lui au selecționat reproducători de plătică, ruda gustoasă a crapului, i-au grupat pe familii, le-au creat saltele din mustați de salcie pentru depunerea icrelor și din prima încercare s-au obținut 10 milioane de pușori care au fost relansați în lacul Mamaia, spre bucuria pescarilor. Acțiunile de reproducere dirijată a șalăului, pește dietetic cerut și la export, au condus la propagarea acestei specii prin greafrea de cuiuri cu cite 30 de mii de icre embrionate. De altfel, producerea în masă a puștelor de pește pentru repopularea apelor este o preocupare continuă a cercetătorilor din institutul de pe malul mării. Puștelul este livrat fie sub formă de larve de 3-5 zile, de exemplu cele 50 de milioane de larve de crap din pîrîni selecționați la ferma Ovidiu, fie ca pui predezvoltați de 20 de zile, dădăciți de specialiști pînă la această vîrstă într-o veritabilă creșă pentru a fi mai rezistenți. Institutul Român de Cercetări Marine este și o policlinică a peștilor, iar inginerul Elena Dumitrescu și colegii ei, un fel de medici la domiciliu. La pești medicamentul se introduce în furaj, sau se face o injecție a fiecărui pește.

„Nu se poate realiza o productivitate ridicată de pește în aceste lacuri fără a se păstra echilibrul ecologic, — adaugă doctor biolog Iuliu Ceza Muller. Pe baza cercetărilor noastre, în lacul Mamaia s-au sistat deversările, s-a stabilit nivelul prin balanțarea hidrologică, apa este curată și imbietoare pentru baie și surfing, iar cele 100 tone de puștel lansate au făcut „să muște” la undiță carasul, crapul, singurul, coșaul, novacul. Mai sînt îmbunătățiri de făcut, cum ar fi sistarea exploatarea de nisip de pe malul lacului care răscolește fundul de mică adîncime ce este leagănul puștelului și reamorsează creșterea algeilor distrugînd calitatea apei și făcînd viața să devină unilaterală. După cum un sistem de ecluze care ar reduce volumul de tranzit al apei din brațul Sfîntu Gheorghe în sistemul de lacuri Razelm-Golovița-Sinoe, ar ameliora producția de pește din acestea.”

Toată munca de descifrare a tainelor mării și lacurilor nu s-ar fi putut face fără echipamentele și utilajele concepute sau aflate pe planșetele colectivului de inginerie marină condus de inginerul Dumitru Dinu, cel care a avut onoarea alături de alții de a fi invitat de Cousseau la bordul lui Calypso cînd acesta a fost în apele noastre. Cîtăm doar citeva din aceste dispozitive sofisticate: camera TV subacvatică de concepție românească, instalația de sudare și tăiere sub apă, mecanismul ce mușcă probe de sol de la adîncimi mari, linia cu ultrasunete pentru determinarea parametrilor traulului, instalația de pescuit cu lumină și ridicarea la bord air-lift, și în curînd vehiculul subacvatic telecomandat.

FLORIN CONDURĂȚEANU

● Sesizări, propuneri, soluții — un dialog fructuos între cetățeni și autorități ●

■ Ne-a scris din nou, la sfârșitul lunii trecute, Liliana Nicorescu din Bușteni, str. Nestor Ureche nr. 40, adresându-ne aceeași rugămintă de a o sprijini în vederea obținerii unei locuințe corespunzătoare nevoilor familiei sale. Și iată că astăzi sîntem în măsură să-i transmitem o veste bună, primită din partea Consiliului popular al orașului Bușteni, județul Prahova: „Urmare a adresei dumneavoastră nr. 3864/1987 privind scrisoarea semnată de Liliana Nicorescu din Bușteni, vă facem cunoscut faptul că cererea sa a fost rezolvată, în sensul că, soțului petiționarului i s-a atribuit de către U.F.E.T. Cimpina un apartament din fondul locativ de stat în orașul Bușteni, care urmează a fi dat în folosință în cursul acestui an”.

■ Consiliul popular al comunei Măgurele — Sectorul Agricol Ilfov: „În legătură cu scrisoarea adresată dumneavoastră de către Gheorghita Ganciu și Dumitru Ganciu din comuna Măgurele, ambii învățători pensionari, care se referă la

să o obțin, m-am adresat cu o cerere, în acest sens, unității unde îmi desfășor încă activitatea — Întreprinderea de produse lactate București. După o perioadă de timp, revenind, mi s-a spus că arhiva care păstrează și documentele fostei întreprinderi „Aprolact” — la care lucrasem — s-ar afla undeva pe Șoseaua Pantelimon, deci să merg acolo cu o cerere. De acolo, însă, am fost îndrumată să apelez... printr-o altă cerere, la Arhivele Statului, de unde am aflat că dosarele de arhivă ale fostei întreprinderi nu sînt depozitate nici aici. Au urmat alte două cereri către arhiva din str. V. Mărăcineanu și către cea din Șoseaua Colentina, aparținînd Ministerului Agriculturii. La ultima, mi s-a spus să aștept răspunsul după... 30 de zile. Au trecut și cele 30 de zile, au mai trecut și altele, și în sfârșit — răspuns... negativ: dosarul meu nu se găsește. Am întocmit alte două cereri, semnîndu-le cu numele purtate anterior: Vasile Elena și Mitroi Elena. Alte... 30 și respectiv, 15 zile de așteptare, alte răspun-

Scrisoare comentată

Nevoia de înțelegere

Tată două scrisori care cuprind, din păcate, multă amărăciune. Viața a fost crudă cu cei doi oameni care ni le-au trimis, fiecare fiind lovit, cum s-ar spune, drept în moalele capului. Dar nici unul nu se lamentează, ci expune, cu demnitate și tărie, doar faptele. Este limpede că nu sînt, că nu mai sînt coplesiiți de nenorocire, că au trecut peste momentele critice. Au nevoie însă de o mină de ajutor, acum, cînd coloana vertebrală le e încă dreaptă, cînd privirea nu le e încă rătăcită, cit își pot încă struni voința în lupta cu răul.

Petre Sava din Timișoara, bd. St. Plavăț nr. 2/S, Sc. C, ap. 19, încadrat în muncă la Întreprinderea de lacuri și vopsele „Azur” în calitate de operator chimist, are trei copii: de nouă, șapte și doi ani și jumătate. „Din anul 1985 și pînă în prezent mă descurc — așa cum pot — cu îngrijirea copiilor minori”. Se descurcă — ce cuvînt obișnuit și ce multe și grele înțelesuri știm cu toții că are! — singur pentru că tot de atunci soția îi este grav bolnavă și internată într-o clinică. „Am solicitat sprijin moral, în sensul de a mi se oferi posibilitatea de a lucra într-un singur schimb, conform pregătirii mele profesionale — sînt absolvent al Școlii tehnice de maștri în specialitatea maștru prelucrări polimeri. Fac apel, în acest sens, la ajutorul dv., dar mai ales la spiritul de omenie ce caracterizează această țară...”.

Apelul a fost ascultat și înțeles. Consiliul popular al județului Timiș, Direcția pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale Timișoara informîndu-ne că: „A fost ajutat, în sensul că s-a discutat cu Întreprinderea județeană pentru producție industrială și prestări servicii Timișoara, care îi poate asigura cele solicitate, nu ca operator chimist, ci în calitate de MAISTRU, propunere cu care a fost de acord, urmînd să-și perfecțeze formele de transfer. Semnat Director Mihail Pungă”.

O simplă frază, care a înseninat viața unui om și a copiilor săi. Mulțumim și noi, alături de familia Sava, pentru omenia ce o cuprinde în ea.

Maria V. Varlam, din Birlad, este muncitor finisor la Întreprinderea de Vigonie. Este bolnavă, cu diagnosticul timpano-labirintosclic post otoreică cu surditate cronică. „Am fost internată de mai multe ori prin mai multe spitale din țară unde am fost supusă tratamentelor în speranța că voi putea fi salvată din această nenorocire, dar starea sănătății mele nu s-a ameliorat cu nimic. M-am adresat și Centrului medical de fonaudiologie și chirurgie funcțională O.R.L. București, dar și de aici mi s-a spus că în cazul meu nu se mai poate face nimic”.

Ajunsă în această situație tragică, după ce cu siguranță a plîns multe, multe nopți, și-a adunat puterile și a început să plănuiască cum să-și organizeze viața, pornind de la realitatea că la 24 de ani este infirmă, cu înțelegerea că sînt nenorociri și mai mari pe lume. Într-adevăr, viața ei va fi o continuă bătaie și, oricît ar fi de puternică, fără o tactică și o strategie bine puse la punct, nu va putea câștiga. Și-a îndreptat, firesc, înfiș gîndul și speranța către colectivul în care muncește, „solicitînd conducerii întreprinderii, printr-o cerere, din luna iulie 1986, să mi se repartizeze și mie o garsonieră, deoarece datorită infirmității mele nu pot locui la blocul tineretului. Nu știu de ce nu i s-a dat curs nici pînă în prezent, cu toate că am fost și în audiență, dar cel sănătos nu-l crede pe cel bolnav. Căzul meu este deosebit, și necesita o atenție mai aparte față de alte cazuri poate mai ușoare”. Am trimis scrisoarea Mariei Varlam Consiliului popular al municipiului Birlad, de unde — în mod inexplicabil — a fost „expediată” spre cercetare și soluționare Consiliului municipal al sindicatelor, organ în atribuțiile căruia nu se află de fapt și repartizarea locuințelor. Cităm din răspunsul primit: „Cererea a fost pusă în discuția colectivului de oameni ai muncii și nominalizată pe locul 17, la apartamentul cu o cameră din cadrul secției. Nu se confirmă faptul că nu s-a dat curs cererii sale pentru locuință de către întreprindere. Tabelele au fost afișate, cu drept de contestație în termen de 15 zile de la data afișării și petiționara nu a făcut nici un fel de obiecțiuni. S-a discutat cu petiționara și i s-a comunicat că în ordinea de pe tabelul de prioritate va primi locuința. Scrisoarea a fost soluționată (?) de tov. Dumitrușcu Emilia, activist al Consiliului municipal al sindicatelor Birlad”.

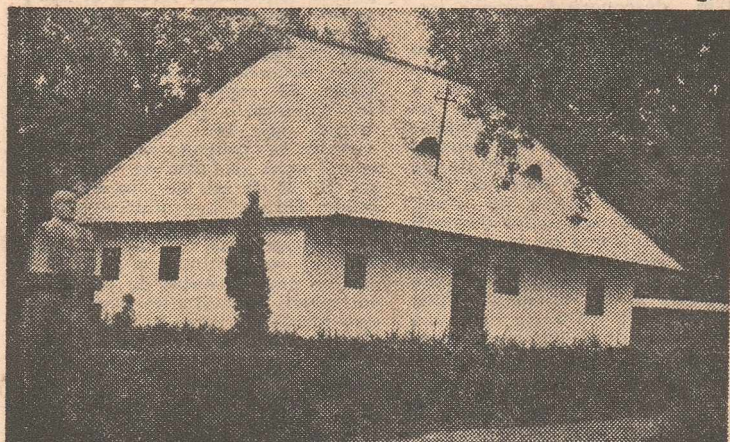
„Cu alte cuvinte, lucrurile au rămas neschimbate. Ba chiar i se reproșează Mariei Varlam un dram de nesinceritate. Singura noutate fiind doar faptul că „s-a discutat” cu petenta (în ce fel oare?), comunicîndu-i-se că rămîne pe același loc din tabelul de locuințe. Poate printre criteriile care stabilesc ordinea de prioritate pe tabelul de locuințe nu se află și unul, consemnat discret în legile nescrise ale omeniei, care s-o îndreptățesc pe Maria Varlam la un loc aflat în capul listei. Totuși, este greu de crezut că acest caz nu poate fi privit cu deplină înțelegere pentru nevoia în care se află tinăra muncitoare de 24 de ani, care de acum înainte trebuie să învețe să trăiască, să muncească și să lubească viața fără a auzi nimic în jur. Are nevoie înții de toate de un loc numai al ei, care să se cheme ACASĂ, unde să-și rînduiească amarul și bucuriile. Are nevoie de o mină de ajutor, ca să pornească cu bine, în acest moment de răscruce, pe drumul cel neted la care are și ea dreptul. În ceea ce ne privește, deși, nu sîntem în măsură să-i transmitem o veste bună Mariei Varlam, ci numai constatăm că surzenia poate fi de mai multe feluri: surzenia față de omul aflat în impas, surzenia față de nevoia de sprijin și înțelegere, mai tristă decît toate, surzenia sufletului.

REGHINA V. ■

Revenim, publicînd în cadrul acestei casete săptămînale o listă a acelor care, contrar obligațiilor înscrise în Legea nr. 1/1978 privind termenele de răspuns stabilite în legătură cu propunerile, sesizările și cere-

rile cetățenilor continuă să ne rămînă datori cu răspunsuri la scrisorile adresate: Întreprinderea de distribuție a materialelor sportive (I.D.M.S.) Pitești, Consiliul popular județean Mehedinți, Ministerul Sănătății.

● „Flacăra” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cit mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 11—14.

Către Redacția revistei „Flacăra” — București

Supun atenției dumneavoastră propunerea, ca într-una din paginile revistei, undeva într-un colț, să rezervati un mic spațiu săptămînal, pentru publicarea unei imagini fotografice, ce ar putea fi trimisă revistei din toate colțurile țării, de unii dintre numeroșii cititori. Fotografii să reprezinte monumente, case memoriale, localități cu rezonanță în istoria neamului nostru, chipuri de oameni ce au multe de spus din viața lor etc., cu un cuvînt tot ce prezintă interes pentru marile noastre public.

În acest scop, vă trimitt o fotografie ce vă aduce imaginea muzeului „Vasile Lucaciu” din localitatea Sîsești — Maramureș, unde, împreună cu un grup de turiști sătmăreni am făcut o vizită în ziua de 5 iulie a.c.

Se știe că „Leul de la Sîsești” își doarme somnul de veci în mormîntul de la Sîsești, după o viață de luptă dusă în condiții de asuprire, în dorința să-și vadă neamul din care se trăgea, unit și liber, așa cum s-a realizat prin mărețul Act de la 1 Decembrie 1918, de la Alba Iulia.

DAN IOAN
str. Muncitorilor nr. 9
3900 Satu Mare

posibilitatea de a li se acorda lot în folosință din partea C.A.P. Virteju, vă informăm: Dumitru Ganciu deține ca lot în folosință, împreună cu familia sa, suprafața de 2500 metri pătrați teren arabil situat în prelungirea curții casei. Conform Statutului C.A.P., în care se precizează că acei cetățeni care au devenit pensionari de stat pînă la 1 martie 1972 au drept la lot în folosință Gheorghita și Dumitru Ganciu beneficiază de acest drept, fiind pensionați în anul 1971. Ca atare, conducerea C.A.P. Virteju a dispus rămînerea în folosință petenților a terenului agricol pe care îl dețin, cu condiția ca acesta să fie lucrat.”

■ „Mă numesc Elena Costache, locuiesc în București, str. Sergent Nicolae Sebe nr. 8, bl. L. 32, sc. 1, et. 6, apart. 24. Sect. 3 și vă adresez aceste rînduri cu rugămintea de a mă sprijini în vederea soluționării unei probleme căreia nu am reușit încă să-i aflui vreo rezolvare, deși mă zbat de luni de zile în acest sens. Veți crede, poate, că dacă de atîta vreme — de mai bine de o jumătate de an — caut această rezolvare, desigur și problema la care mă voi referi este una deosebit de dificilă, ce presupune un efort pe măsură. Dar nu. Pur și simplu este vorba despre o... adevîrîntă, despre o banală adevîrîntă care să ateste vechimea mea în muncă, ea fiindu-mi necesară pentru întocmirea dosarului de pensionare. Sperînd

surii negative... Sînt bolnavă, adesea sînt nevoită să mă înterez în spital, nu-mi mai pot pierde timpul pe drumuri; dacă puteți, vă rog, ajutați-mă”.

Se înțelege, am publicat aceste rînduri tocmai cu intenția de a întinde o mină de ajutor unui om aflat în dificultate. Ceea ce rămîne însă de neînțeles este acest mod birocratic de a „soluționa” o asemenea problemă, măruntă în aparență, dar plină de importanță pentru un om aflat în pragul pensionării. Și cînd te gîndești, totul pentru o... biată adevîrîntă!

■ Alte cîteva soluționări, privind clarificarea situației profesionale a unora dintre aceia care ne-au scris: Consiliul popular al județului Prahova ne răspunde că Oficiul pentru repartizarea forțelor de muncă din Ploiești l-a emis Mariei Cernat repartiția pentru a fi încadrată la Întreprinderea comercială de stat legume și fructe Prahova; Consiliul popular al județului Neamț ne informează despre Constantin Stamatin — căruia i s-a desființat contractul de muncă de la S.M.A. Dobreni — că a fost repartizat ca strungar la Întreprinderea metalurgică din Bacău; UJECOOP Brașov, analizînd situația profesională a Cristinei Forro, l-a aprobat schimbarea locului de muncă în municipiul Brașov, creîndu-i astfel posibilitatea de a urma Liceul economic, curs seral.

■ Primim din partea Consiliului popular al Sectorului 5 al Capitalei un răspuns pozitiv la scrisoarea Violetei Dumitrescu, care ne relatează că împreună cu soțul și cei doi copii locuiesc în spațiul părinților (proprietatea acestora, în str. Poienița nr. 34, imobil compus din două camere). Așa cum a reieșit din cercetarea făcută la fața locului, cu părinții mai locuiesc și alte rude, în total 9 persoane. În acest sens, în ședința Biroului permanent al Comitetului Executiv al Consiliului popular al Sectorului 5 București, susnumitei și familiei sale i s-a aprobat repartizarea apartamentului 23 — cu două camere — din blocul 5, situat pe Aleea Livezilor din același sector bucureștean.

Pagină realizată de
CONSTANTIN BALACCIU ■

Poșta redacției

Alexe Florina — satul Grul, com. Căteasca (Argeș): Cadrele care sînt transferate în interesul serviciului, conform art. 11 lit. a din Legea 1/1970 și art. 69 din Codul Muncii, în aceeași funcție, în funcție echivalentă sau inferioară, nu sînt obligate să susțină examen sau concurs (art. 59 din Legea 12/1971). ● Lică Stela — Brad: Asociația de locatari stabilește și încasează fondul de rulment în temeiul prevederilor art. 18 din Decretul 387/1977, pentru acoperirea cheltuielilor comune lunare la nivelul lunii cu cele mai mari cheltuieli dintr-un an. Distinct de acest fond, se încasează și fondul de anticipație conform prevederilor art. 65 al. 3—4 din Legea 4/1981, care nu poate depăși valoarea consumului mediu sau a serviciilor pe 45 zile și este plătit anticipat încheierii contractului de prestări servicii de către asociație. ● Ioan Florina — București: Contractul dv. de muncă nu este desfășurat. Trebuie să vă prezentați de urgență pentru lămurirea situației. ● Turku Ioan — com. Sincraiu de Mureș (Mureș): Decretul 68/1976 nu prevede nici o excepție, rămînînd să vă rezolvați situația locativă în localitatea în care aveți domiciliul stabil. ● Kasu Iane — Brăila: La toate scrisorile dv. cu același conținut am primit un singur răspuns: familia Bașno va primi o altă locuință în acet an din cota întreprinderii „Laminorul”. ● Minzat Maria — Dej: Sfatul nostru este să vă încadrați în muncă, în meseria pentru care v-ați pregătit, la C.F.C.H., unde eți fost de fapt redistribuită. ● Maftei Irina — Craiova: Și din scrisoarea dv. și din răspunsul pe care l-am primit se înțelege clar — ne pare rău că trebuie să v-o spunem — că fiul dv. nu este încă hotărît să muncească. De vreme ce în 2 luni a avut 6 absențe nemotivate și cum „a dat zăpada” în 1985 (!) a dispărut din șantier fără să predea mașina de care răspundea. Trebuie să se prezinte la întreprindere urgent, așa că nu-l mai lăsați „să clocească într-o cameră de bloc”, cum spuneti. ● Suba Elisabeta — Lipova: Potrivit dispozițiilor legale în vigoare, Comitetul executiv al Consiliului popular al judeului Arad, prin intermediul Administrației financiare, este competent să probe cererea dv. ● Miheș G. Titus — Cîmpeni: Autobuzele noi se repartizează șoferilor după lista de prioritate întocmită în conformitate cu prevederile Dispoziției C.T.A. nr. 1/1980, ale cărei precizări trebuie respectate și de către întreprindere și de către dv. ● Negru Liviu — com. Bereg-săul Mare (Timiș) — 1. Dar. 2. De prevederile Decretului 46/1982 beneficiază unitățile menționate în anexă. 3. Nu.

REGHINA VĂRVICI ■

În întâmpinarea Congresului Educației Politice și Culturii Socialiste

Literatură și actualitate

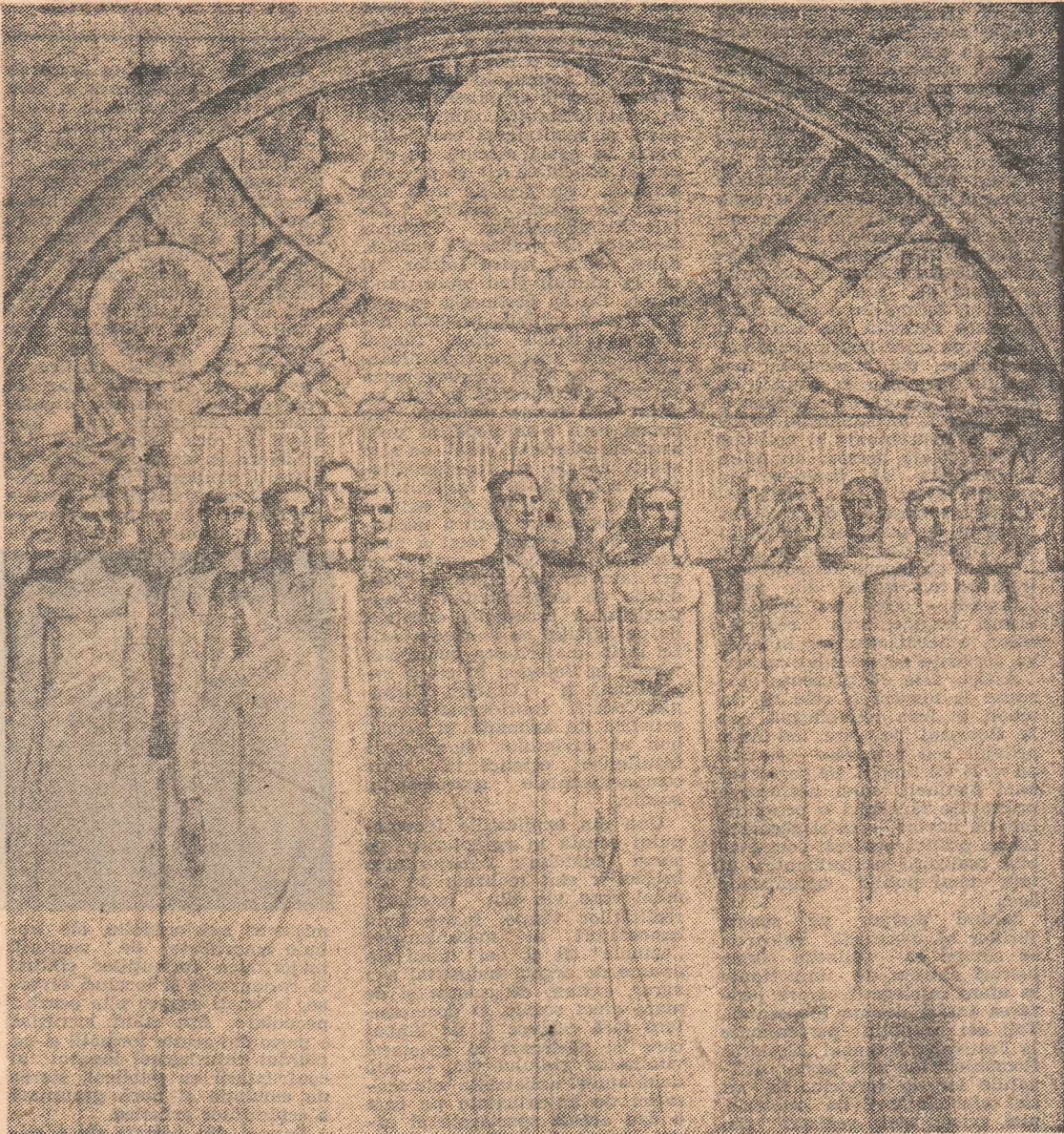
Chestiunea literaturii exemplare se pune din cele mai vechi timpuri și până în zilele noastre. Dincolo de sensul prim, moral, ea are și un caracter politic mult accentuat astăzi, după ce, identic omului și societății, istoriei veacului nostru în general, literatura a trecut prin atâtea experiențe, nu toate necesare, cred, (dacă nu confundăm destinul cu fatalitatea) toate lăsând însă urme adânci, ultimele consecințe rămânând încă surprize ale viitorului mai mult sau mai puțin apropiat.

Caracterul actual politic al vechii probleme născută odată cu literatura vine dintr-o urgență a timpului nostru: prezența artistului în cetate. Fiecare cu natura sa proprie, cu talentul său. Ar fi un abuz să i se ceară să facă altfel decât poate el să facă. Dar este prima lui datorie să fie un om al timpului său. Acesta este adevărul curaj al artistului. Nimeni nu a reușit altfel niciodată. Am impresia că aici nici nu există, nu funcționează excepția care să confirme regula, argument cu care în adolescență mi se părea că pot cistiga cele mai grele pariuri. Vrei sau nu, cititorul cel mai onest și fidel îți va citi romanul pentru a afla, înainte de orice, cită „realitate” conține el. Chiar dacă te-miri-cine te trimite la fantaști, infra sau supra realiști. Că am ajuns astăzi în literatură la un punct în care o sinteză se cere grabnic întocmită, o dovedesc falsele sinteze ocazionale care apar din când în când în articole ori în carte.

Diversitatea literaturii noastre la sfârșitul deceniului nouă, valoarea medie crescută a mai tuturor genurilor, polemicile de multe ori sub ambițiile polemisticilor, febra creatoare așa de oscilantă, toată această simptomatologie care indică un organism viu și puternic, își are startul în deschiderea multiplană pe care Congresul al IX-lea al partidului a operat-o în societatea noastră în vara anului 1965. Cei care eram tineri, foarte tineri sau mult mai tineri pe atunci sunăm bine că așa este. Toate documentele de partid din ultimii 22 de ani, cuvântările tovarășului Nicolae Ceaușescu, vorbesc despre necesitatea revoluționară a schimbării în mentalități și conștiințe, despre competență și competiție, despre rostirea adevărului în toate sensurile. Aici întrebările trec de epidermă și pătrund adânc. Este într-adevăr literatura o prezentă exemplară? Îndrăznesc să spun că este, dar mai trebuie să fie. Cu mult peste, dacă tinde, cum ar trebui, foarte departe. Foarte scurt și repede spus, există astăzi, până în vara anului 1967, dincolo de ierarhiile improvizate, partizane, o scară a valorilor pe care „sinteza” de care vorbeam, probabil încă pe drum, va trebui să o pună la îndemina tuturor cititorilor, bineînțeles, elevi, studenți și profesorii lor. Știu și eu, ca și mulți dintre beneficiarii literaturii noastre de azi, că marelui scriitor este el însuși pe drum, că marcea carte nu s-a scris. Pe de altă parte, fiecare timp literar își are scriitorii pe măsură. Geniul și capodopera aparțin, din totdeauna, zilei de mîine. Ziua de azi, în haine de lucru, cum se spune, face ce trebuie, ce poate și, din când în când, și ceva pe deasupra.

Datoria noastră, cred eu, este să rămînem onesti și lucizi în profesia noastră. În preajma unui eveniment politic și cultural de mare însemnătate, cum este al III-lea Congres al Educației Politice și Culturii Socialiste, ca editor, pot spune că la „Cartea Românească”, grija pentru tipărirea cărții exemplare face parte din programul nostru zilnic. Dar cititorii sînt în măsură să spună dacă este sau nu așa. În cotidianul care atât de grabnic și deloc sentimental explorează și apropie viitorul, într-o țară care se caută pe sine și într-o lume în care pacea ar trebui să fie bunul cel mai de preț, trebuie să știm pe ce valori contăm. Este cel mai important. Exemplar este personajul care te convinge că ar fi bine să-l urmezi. Exemplar este autorul capabil să recunoască morțile confrăților săi nu aducîndu-i la același numitor, fie și printr-o abilită sau nici măcar punere în pagină, ci încercînd, dincolo de interese de moment, să găsească fiecăruia, și de ce nu chiar sîcși, măsura potrivită. Dacă poate. Efortul are sens cînd sîntem competitivi, nu cînd ne anulăm prin laude reciproc cădute. Firește, cînd se întîmplă. Cînd nu, cu atât mai bine. În breasla noastră cred că este util să ne tratăm colegial dar fără menajamente. Asta spre folosul literaturii pe care o facem, singura noastră formă de existență care contează și față de care noi și umorile noastre nu însemnăm mare lucru. Ce ar fi însemnat polemicile veninos geniale ale lui Tudor Arghezi fără marea lui poezie? Nimic, sau aproape nimic. Și este vorba de Arghezi! Să nu uităm că există o limită relativ înaltă peste care o carte poate fi considerată un bun național. Pentru artist, răsplată mai mare nu se află. Ridicarea patriei este idealul nostru comun, dar drumul într-acolo aparține fiecăruia dintre noi.

GEORGE BALAIȚĂ ■

Lucrare de Gela Mermeze

„Poezia e calea cea mai profundă de cunoaștere pe care o are omenirea pînă azi”

Interviu cu poetul IOAN ALEXANDRU

— Ce mănunchi mare de busuioac! Vă place atât de mult busuioac înflorit?

— M-a întrebat un străin care-i floarea noastră națională. M-a pus la încercătură. Nu m-am gândit la început la o astfel de opțiune a poporului nostru, a unui popor locuind între finete cu atîta splendoare și multitudine florală a pămîntului. E greu să faci aici o opțiune, cum e greu să-ți alegi mireasa. Intotdeauna în bucuria nunții e și tristețea opțiunii. Nu că ți-ai putea imagina o cununie cu toate miresele

posibile, dar să nu însemne cumva lipirea de unu o ieșire din comuniune, să nu se întîmple prin nuntă o ruptură cu satul, cu neamul, cu întregul. Așa cred că e și cu florile. Însă mamele noastre din Ardeal, din Maramureș și Moldova pun în scîldătoarea pruncilor la naștere, în colacul de cununie și la căpătîiul celui scump și strămutat din lume, sau cînd iau drumul sanctuarului, rup din grădina crengi de busuioac.

— Avem și un basm străvechi, adînc și enigmatic, numit

chiar Făt-frumos, Steblă de busuioac, născut la miezul nopții.

— Cred că busuioacul e floarea noastră națională. E o floare cu mireasma suferinței în ea.

— Dar să nu pierdem din vedere ochiul!

— Într-un anume fel, ochiul e teribil de hrăpăreț, dar are partea lui teribilă în cunoașterea spirituală. Și mai este și auzul care mîncă logos hrînindu-se cu cuvîntul.

— Adulmecînd, trîgînd cu urechea și cu ochiul, prin mîngierea și gustarea lumii putem ajunge la o cunoaștere integrală a cuprinsului ei?

— Am convingerea că permanent există un strat subteran de continuitate neștirbită a ființei lumii. Adesea e la vedere, ca un fluviu, adesea e ca un pîriu subteranic, dar permanent există ființe plene în lume care păstrează continuitatea și integritatea ființei umane dintotdeauna. Toate cele ce privesc dimensiunea spirituală a omului nu dispar niciodată din istorie, pot doar la un moment sau altul să aibă albia mai strîmtă sau mai largă. Așadar, există și acum în poporul nostru, și va fi intotdeauna, această plenitudine a ființei umane, există mari păstrători de lume viețuind plener. Chiar dacă cei pe care i-am cunoscut străbătînd cu piciorul Moldova și Ardealul, Muntenia sau Maramureșul, nu trăiesc tot ce-au strîns pînă la ei strămoșii lor, există un fluviu biruitor al acestei rînduiri

(Continuare în pag. 14—15)

ION ZUBAȘCU ■

Sub genericul Festivalului Național „Cîntarea României”, vă propunem două pagini de reportaje din județele Botoșani, Vrancea și Suceava.

(pag. 10—11)

O emoționantă evocare a teritoriului arghezian de la Mărțișor realizează poetul Al. Andrișoiu.

(pag. 12—13)

FESTIVALUL NAȚIONAL

O nouă etapă a autenticității

Anul acesta faza republicană a Festivalului Național „Cântarea României” a cunoscut unele modificări organizatorice față de anii precedenți în sensul că diversele formații promovate nu se mai deplasează într-un centru unic de jurizare ci invers, un juriu itinerant vine la fața locului, în fiecare centru de județ, acoperind pe durata unei luni și jumătate întregul spațiu artistic al țării. Această formulă nouă are desigur unele avantaje în ceea ce privește îmbunătățirea condițiilor de prezentare în concurs: evoluind pe scena județului propriu, formațiile a căror desfășurare necesită deplasarea și instalarea unor instrumente voluminoase, mă gîndesc la formațiile rock sau la trupele de teatru cu decoruri pretențioase, sau chiar la ansamblurile populare cu instrumente și costume diverse, toate acestea au acum posibilitatea să evolueze în condiții lejere, într-o formă artistică nestrosată de călătorii lungi și de presiunea timpului din culisele unor scene pe care trebuiau să încapă formații extrem de numeroase din toate județele — ceea ce împunea uneori fragmentarea repertoarelor, concentrarea lor în câteva secvențe reprezentative etc. Astfel, cele 15 prezente înscrise la muzică și cele 10 la umor, în faza republicană de la Botoșani pe care am avut prilejul s-o urmăresc recent, au avut tot timpul, pe parcursul unei dimineți, să-și desfășoare prestațiile fără nici o presiune, într-un cuvânt — să-și găsească forma psihică cea mai convenabilă realizării performanței, în fața unui public optimizator deci.

Lăsînd desigur pe seama juriilor să discute valoarea, se cuvine să amintim câteva lucruri extrem de importante în afara înțelegerii cărora jurizarea însăși devine inoperantă. Toți cei ce obțin performanțe la Festivalul Național „Cântarea României” fac artă peste obligațiile lor de serviciu. Ei nu sînt nici cîntăreți de meserie, nici actori, nici regizori sau scenaristi, meseriile lor sînt dintre cele mai diverse. Cîntăreții grupului rock „Astral”, de exemplu, sînt cadre medicale, cei ai formației „Hyperion” lucrează la întreprinderea de utilaje și piese de schimb Botoșani, estrada ajunsă în etapa republicană s-a constituit la „Electrocontact”, două brigăzi artistice aparțin întreprinderii textile „Moldova” și respectiv, Integratei de in, iar alte brigăzi, extrem de curajoase și vitale în scenariu și realizare artistică sînt însuflețite de oamenii de spirit ai comunelor Ungureni, Stăuceni sau Curtești.

Așadar meseria de bază a tuturor acestor oameni nu e nici decum arta dar dacă pe deasupra strictelor lor obligații profesionale și familiale își rup din timpul lor liber și vin pe o scenă să-și învețe și pe ceilalți oameni ai lor să trăiască și să creadă într-un ideal de durată și frumusețe, ei fac toate acestea din proprie inițiativă, pe ei nimeni nu i-a prea învățat la școlile profesionale, liceele sau facultățile pe care le-au terminat cum să-și învețe pe alții să cînte sau să joace, de aceea mai bîzbie citeodată dar căutările lor sînt frumoase și pure, inocența lor e mai autentică uneori decît înaltul profesionalism al celor ce știu să joace cu meserie inocența.

Brigada artistică

Am văzut recent la Botoșani un spectacol de sinteză a tot ceea ce înseamnă potențialul umoristic al acestei părți de țară. Dincolo de performanțele individuale (remarcabil s-a prezentat colectivul Căminului cultural Ungureni — textier și instructor Gheorghe Ioniță),

etapa republicană de la Botoșani a Festivalului Național „Cântarea României”, la satiră și umor, a relevat cel puțin faptul că brigada artistică nu mai e în faza actuală a mișcării artistice de amatori un gen desuet sau minor, ci o formulă dinamică, extrem de complexă, a cărei vitalitate îndeamnă la o meditație mai profundă.

Dacă în primii ani ai apariției sale brigada miza în mai mare măsură pe eficiența ei... economico-moralizatoare, s-a ajuns în prezent la o nouă specie artistică, cu autonomie deplină, al cărei domeniu ar putea fi situat la egala distanță dintre ficțiune și realitate și care mizează în egală măsură pe eficiența educativă cit și pe cea estetică, un gen de artă extrem de actual, rezultat din interdisciplinaritatea tuturor formelor de spectacol: muzică, dans, poezie, teatru folclor și nu în ultimul rînd umor, mult umor. De la destinația sa pur agitatorică inițială, brigada artistică a trecut de-a lungul anilor prin metamorfoze diverse și în loc să-și atenueze miza în inerția explicabilă în care au căzut alte forme artistice ale epocii care s-au depărtat prea mult de adevărul vieții, ea și-a sporit an de an funcționalitatea, activîndu-și capacitatea ascunsă de a fi un gen extrem de reprezentativ pentru necesitatea de spectacol total a prezentului, mutîndu-și centrul de greutate de pe critica de producție pe originalitatea și autenticitatea producției artistice, de pe agitație pe animație, astfel încît majoritatea numerelor văzute la Botoșani în etapa republicană a „Cîntării României” pot fi considerate brigăzi artistice de animație în sensul bun al cuvîntului, de generală însuflețire estetică în toate compartimentele spectacolului scenic.

Una din explicațiile fenomenului constă în apropierea de sursa realului: majoritatea brigăzilor sînt realizate de oameni care vin din interiorul realităților vizate, foarte buni cunoscători ai mecanismelor „uzinale” cit și ai unui tip anume de argou, industrial sau agrar, extrem de colorat și de mare efect scenic. O documentare fără echivoc și un limbaj care își păstrează în spectacol vitalitatea graului viu, — iată două atuuri imbatabile ale senzației de autenticitate pe care o dau aceste spectacole al căror succes și priză la public sînt o compensație reală a sentimentului de „déja vu” și retorică goală pe care îl dau chiar multe spectacole de teatru cu subiecte din stricta actualitate.

Lipsită total de prejudecăți în ceea ce privește modalitatea estetică de abordare a subiectului, brigada artistică nu se încadrează într-un gen artistic anume, dimpotrivă se folosește de toate genurile pentru a-și crea astfel un limbaj meta-artistic în care regăsim particularitățile tuturor celorlalte genuri topite însă într-o unitate care-i dă coerență și funcționalitate proprie: depășind estrada prin problematica critică exactă pe care o abordează și prin gravitatea funcțiilor asumate („Șf zîmbind poți spune ce dorești” — estrada Intreprinderii „Electrocontact” Botoșani — textier și instructor Gheorghe Alexa), incluzînd dansul de calitate pentru a cîntărea continuu inerția scenică ce amenință orice reprezentare („Lipsuri, lipsuri” — brigada Intreprinderii textile „Moldova”, Botoșani, text colectiv, instructor Doru Pantaze), folosînd monologul dar și scenele de gen din recuzita artei dramatice (interpretii de umor Cezar Amiroaie și Dan Bacinschi), parodiînd cîntece cunoscute de muzică populară și ușoară, șlagăre internaționale sau autohtone, adaptînd, prelucrînd, răsturnînd improvizînd, forfotînd de idei originale și ingeniozitate, tratînd o problemă tehnică prin intermediul unui obicei folcloric, folclorizînd realitatea specifică unui anume loc de muncă, întretesînd durată cu efemerul, brigada artistică prinde ceva esențial din agitația autoreferențială a vremii cit și din animația continuă a actualității, ajungînd astfel un gen artistic care trebuie considerat la importanța și dimensiunile sale exacte cu

atît mai mult cu cît evoluția sa este încă imprevizibilă. O evoluție pe care o bănuim spectaculoasă și de cel mai mare viitor, ca viața reală pe care o încorporează în arta sa.

Un ton mai sus pentru muzică

Cu totul altfel stau lucrurile la muzică ușoară, rock și folk în raport cu statutul în ascensiune al brigăzii artistice, deși tocmai aici ne-am fi așteptat să întîlnim o eferescență într-adevăr tinerească. Contrar așteptărilor însă, majoritatea formațiilor și interpreților n-au reușit să depășească starea de simplă prezentare, imitație sau prelucrare a unor motive sau stiluri arhicunoscute, cu structură artistică saturată și fără viitor. Sigur că realitatea unor formații de muzică este alta decît a unei brigăzi artistice. O formație nu se adună doar în vederea unei finalități scenice gratuite. Existența unei formații de rock (bunăoară) depinde azi în mare măsură de finețea și cantitatea instrumentelor a căror agonisire costă sume importante. Odată procurate sculele electronice, uneori prin

mijloace neistorisibile, ele trebuie amortizate de venituri, majoritatea formațiilor cîntînd în restaurante și localuri diverse, la nunți sau cu alte ocazii... pecuniare. Așa sînd lucrurile, o parte din aceste formații si-au pierdut entuziasmul inocent al confruntării cu publicul, starea de emulație și pură gratuitate a aspirațiilor artistice.

Tocmai din dorința de a stimula și pe această cale eforturile muzicale și dorința de afirmare ale tinerilor din această parte a țării, aș vrea să menționez fiecare prezență în parte. Cei 17 componenți ai orchestrei de jazz „Venus” de la Casa de cultură „Victoria” din Botoșani au deschis spectacolul republican cu o omogenitate funcțională bine pusă la punct profesional, optînd pentru două compoziții de jazz „romantic” articulat corect în toate compartimentele orchestrale, ceea ce pentru o formație de jazz aparținînd unei Case armatei e în mod sigur un pas înainte pe linia asumării fenomenului muzical.

În general soliștii de muzică ușoară n-au avut o prezență scenică mai degajată adoptînd o poziție statică, timorată, gestica necomunicînd cu textul, vocea foarte bună, de cele mai multe ori, pîrînd că n-a descoperit propriul trup ca suport al expresivității și comunicării. În mod normal ar trebui ca aceste prezențe să aibă o mai mare doză de prospețime în timbru și interpretare în raport cu uzura de scenă a cîntăreților profesioniști. În acest sens ar fi fost de dorit ca vocea Marceliei Bidileac sau cea a Crinei Husac (Sindicatul Sanitar Botoșani), să vădească mai multă nuanțare în interpretare și în general o conștiință interpretativă pe măsura instinctului artistic pe care îl posedă. Surorile Galanton (Casa de cultură Dorohoi) au încercat o dinamizare a apariției scenice dar gestică lor era uneori imitativă și mecanică, sub posibilitatea vocilor lansate în scenă. O mențiune aparte merită Stela Axinte (tot din Dorohoi) care a adus în fața publicului nu numai frumoase calități vocale ci și o participare la interioritatea cîntecului, credibilă, emoționantă.

Extrem de firav s-a prezentat și folkul botoșănean. Viorica Bursuc (Sindicatul sanitar) s-a dovedit o sensibilitate excesivă prin lipsa de forță, delicatetea ei necomunicînd mai mult decît simpla prezență a unei respirații calde pe un geam rece. Ozolin Dușa, celălalt folkist, beneficiază de un timbru proaspăt de voce trezită în zori, în același timp de copil și bărbat — calitate extrem de rară — dar care necesită o mai mare atenție acordată instrumentului și complexității compoziționale.

Cele patru formații de muzică ușoară și rock ajunse în etapa republicană ne pot da o idee despre starea artei și în acest sector al județului Botoșani. Excepțînd grupul „Astral” celelalte trei formații au dezvoltat orchestre subtile, lucrînd uneori cu sunetul secundar. Astfel orchestra „Politon” (Casa de cultură Botoșani) a reușit să învingă electronizarea sunetului prin infuzarea căldurii umane între măsuri. Grupul rock „Talex” (Casa de cultură a sindicatului) s-a realizat cu două prelucrări după „Holograf” și „Roșu și Negru”. Normal ar fi fost ca aceste optiuni să pură în valoarea personalitatea formației. Lucru care nu s-a întîmplat nici cu „Hyperion” (Întreprinderea de utilaje și piese de schimb Botoșani) — singura

formație care s-a prezentat și într-o ținută scenică distinctă și care ar fi impus aceeași detașare și pe linie muzicală. Nu de cunoștințe muzicale duc lipsă majoritatea interpreților văzuți aici, nici de profesionalism, ci de mai multă îndrăzneală în afirmarea personalității proprii. Majoritatea interpreților s-au prezentat cu prelucrări după piese și formații arhicunoscute. Or, județul Botoșani beneficiază de un potențial muzical unic ce ar trebui explorat și pus în valoare și pe această cale — direcția aceasta fiind singura care poate asigura o individualitate distinctă în marelui cor al valorilor naționale.

Vedere de ansamblu

În loc de concluzii, dăm cuvîntul compozitorului Vasile Donose, pe care l-am abordat la sfîrșitul etapei de la Botoșani, să facă o binevenită sinteză asupra evoluției fenomenului artistic pe care l-a jurizat:

„Din experiența de jurizare a celor 22 de județe pe care le-am văzut pînă acum am constatat că nivelul general a crescut în

raport cu edițiile precedente. Există, în primul rînd o mai mare preocupare, la secțiunea de muzică ușoară, rock, folk și jazz pe care am jurizat-o în calitate de președinte al juriului itinerant, față de diversitatea tipurilor de formații alcătuite în raport cu potențialul tehnic și material cit și în funcție de existența instrumentiștilor și de posibilitățile lor de grupare în diferite locuri, o combinație mai diversă de instrumente: coarde, suflători, percuție. Această diversitate tipologică, după gen muzical și în cadrul genului, a facilitat apariția unor formule originale de prelucrare și aranjare determinînd o mai mare varietate repertorială, stiluri compoziționale diverse și o tematică cuprinzătoare sub aspectul mesajului: tinerețea, dragostea de țară, respectul pentru tradițiile culturii naționale, poezia de bună calitate.

Formațiile și soliștii folk continuă un proces de decantare și asimilare a genului în structurile cîntecului românesc. Foarte puține sînt formațiile și soliștii care au rămas pe tipul folkului în accepțiunea lui inițială. Tot mai mult își fac loc motivele tradiționale ale cîntecului nostru care dau genului o năi pronunțată specificitate românească.

Există în general o mare predilecție pentru creațiile originale, situație determinată cel puțin de două cauze: vocația creativă a tineretului nostru pe de o parte, iar pe de altă parte, deficiența de popularizare a repertoriului consacrat care nu ajunge întotdeauna la îndemina formațiilor. Ar mai fi pe deasupra și explicația că fiecare formație își poate optimiza compoziția în raport cu registrele ei de interpretare.

În ansamblu, există o mare demonstrație de talent muzical românesc, o paletă de genuri și formule în care, spre deosebire de edițiile trecute, jazzul e un semn de progres în ceea ce privește profesionalizarea. Avem în acest sens în țară formații de jazz competitive pe plan internațional.

Continuă să fie o problemă a sectorului muzicii ușoare în sensul că se resimte o insuficiență îndrumare profesională chiar acolo unde sînt talente de forță. În concursurile interjudețene care preced selecția republicană ar putea fi gîndită mai eficient urmărirea și îndrumarea formațiilor și soliștilor de valoare.

Județele depun eforturi susținute pentru buna organizare a diverselor faze de selecție valorică. Firește nu în toate județele lucrurile stau la fel. Astfel la unele spectacole de selecție județene nu s-au avut exclusiv în vedere criteriile de promovare a celor mai buni. Unele județe dau impresia, chiar la etapa republicană, că reeditează fazele de masă. Spre deosebire de acestea, care au mizat deci pe cantitate nu pe calitate, se remarcă unele județe cum ar fi Vrancea, Galați, Botoșani și altele care au prezentat în fazele finale lucrări bine selectate, după criterii valorice astfel încît aproape toți concurenții sînt susceptibili de palmaresul final.

Sub raport organizatoric s-au distins județele Dolj, Galați, Brăila, Vrancea, Satu Mare, Iași.”

ION ZUBASCU ■
Fotografii de OZOLIN DUȘA ■

„CÎNTAREA ROMÂNIEI“

Cu „Miorița” m-am dus, din Țara de Jos în Țara de Sus

Intimplarea, fericită pentru mine, a făcut ca parcurgind itinerariile Festivalului național „Cîntarea României”, un popas să-l fac la Focșani, unde pe 10 iulie 1987, a început spectacolul din etapa republicană, chiar cu „Miorița” în interpretarea grupului folcloric din satul Negrilești, comuna Birsești. După cum cel de al doilea popas aveam să-l fac la Cimpulung în județul Suceava, unde aveam să ascult aceeași Miorița, zisă cu tot rafinamentul de un rapsod popular ca Aglaia Istrat, de la Sadova Bucovinei.

Punte de unire, nu întimplătoare, între cele două vetre folclorice, doi poeți, unul mai tânăr, împătimit de munte și ancestralitate, Dumitru Pricop de la Negrilești și celălalt, cu o întreagă și multilaterală operă, Dragoș Vicol, de la Sadova.

Spațiul mioritic, ca să folosim o expresie celebră a lui Lucian Blaga, între cele două popasuri l-am umplut cu un tumult de cîntece mioritice, unele zise cu buciul străbun ca la Spulber-Paltin-Vrancea, sau cu glasul de o voce de acum formată ca aceea a Getei Postolache, de la Focșani sau în formare ca a Măriei Murgoci, încă și mai bună ca instructoare în realizarea colindelor laice de la Școala populară de artă din același oraș de pe Milcov, secundată fiind de Maricel Ghinea.

Și ca să nu-i nedreptăm pe suceveni, să cităm câteva formații de-ale lor de performanță precum Fanfara Combinatului de prelucrare a lemnului din Suceava, cu suita sa de melodii bucovinene sau bantele de suflători din Calafindești și Brănești, ori chiar Vasile Anichitei cu originala sa drimbă reprezentînd o exploatare minieră din nordicul nostru județ.

Dar iată și o rimă, mai înainte citată Maria Murgoci cu Gheorghe Lungoci și vioara sa de la Horodnic.

Cum să nu cităm taraful mic al tipografiei din Suceava sau formația de cavale a cooperativei „Zorile” din Fălticeni?

Grigore Gafencu de la aceeași cooperativă din Fălticeni a zis din tîlincă o doină și un joc de doi.

Mie, unuia, care în acele zile am trecut și pe la Mălinii lui Nicolae Labiș, comună pe teritoriul căreia după cum s-a demonstrat se petrece acțiunea din „Baltagul” lui Sadoveanu, îmi suna în memorie și în simțiri „Miorița” lui Labiș, din care nu mă pot abține să nu-i citez finalul:

El, cu ochii ca mura, tras ca prin inel,
El, cu plete negre-n vinturi scurutate,
N-are să mai poată mindrul ciobănel
Înainte ta să se arate...

Ochilor tăi tulburi pentru veci li-i dat
Legănat pe triluri, palid, să îl vadă,
Pașilor să-l cate pentru veci li-i dat
În pădurea lungă de baladă...

Ostenești... O clipă numai să te-oprești
Odihnește-ți ochii în afund de zare
Vai, pe zarc-s nouri — turmele cerești —
Și-auzi glasul tragiceii mioare...

De ce fugi pe cimpuri, după ce chemări?
Despletit și-i părul — albă vilvâtaie...
Vezi, de vinturi dusă, s-a topit sub zări
Miorița, laie, bucălaie...

Pe-un picior de plai, pe-o gură de rai,
Stau citeodată împietrit și mut,
Să-nțeleg o clipă nențelesul grai
Plin de jalea unui veac trecut...

Neînțelesul grai al Mioriței, plin de atîtea înțelesuri, vorba marelui Eminescu, l-au priceput și rechemat în cîntec și în baladă, alți cei de pe scenă, interpreți, cit și auditorii lor din sală, părtăși la același act de creație și educație care este Festivalul național „Cîntarea României”, festival care își propune de șase ediții de pînă acum, continuarea și dezvoltarea pe o treaptă superioară a frumoaselor tradiții ale poporului român, care, cum spune tovarășul Nicolae Ceaușescu, „a fost făuritorul minunatelor doine și balade, al culturii și artei populare unice prin frumusețea, patriotismul și umanismul lor”.

NICULAE STOIAN ■

Nevoia de cultură

Vară, caniculă, orașul ne suportă greu, făcîndu-ne să-i iubim tot mai puțin mirosul închinat al caldarimurilor și răcoarea iluzorie a serilor care vin și așa prea tirziu. Autobuzele sînt un coșmar necesar, iar gîndul la apropiatul concediu, un remediu atotace. Cu toate acestea, Dimineața pierdută se joacă la Grădina Icoanei în mijlocul unei săli arhipline agînd evangetic mai mult sau mai puțin improvizate. Nimeni nu abandonează, nimeni nu vrea să renunțe la șansa de a vedea spectacolul. În fața cinematografului Patria, zi de zi, șirul celor care vor să vadă filmul programat în această săptămînă în retrospectiva Alain Delon, e nelincit. Pe Academiei, în plin soare, la 38 de grade, oamenii asteaptă... cărțile. Se aduc cărți noi.

Așadar, nevoia de cultură nu are nici o legătură cu meteorologia. Mai tare decît oboseala, decît ierarhiile acaparatoare ale treburilor zilnice, nevoia de cultură se face simțită — ca seeta, ca somnul — devenită unul din ritmurile biologiei și psihologiei omului modern.

Am gîndit că în așteptarea apropiatului Congres al Educației Politice și Culturii Socialiste, un dialog cu oamenii ai muncii (am ales de această dată, drept gazde, colectivul Uzinelor Republica) despre cultură, despre ceea ce ne oferă cultura în acest moment, despre ceea ce cer oamenii muncii, în calitate de receptori ai actului artistic și cultural, de la literatura noastră, de la filmul, teatrul, plastica, muzica noastră poate propune idei interesante. A fost un dialog deschis, destins în care interlocutorii (Ana Anghel, inginer, Ruxandra Săsan — pregătitor-completator, Constanța Cantoneru — economist și secretar al organizației P.C.R. — Centrul de cercetare și proiectare, Elena Untaru, proiectant, Valeriu Stoica, director al Clubului Uzinelor Republica, Mihaela Țicu, controlor date la Centrul de Calcul) au dovedit nu numai competență, ci și exigență, spirit critic, mobilitate și disponibilitate pentru tot ceea ce intră în sfera cuprinzătoare a culturii contemporane.

— Cînd, cît, în ce fel simțiți nevoia să apelați la faptul de cultură?

Mihaela Țicu: — Mi-ar fi greu să stabilesc o ordine, un orar în această privință. Interesul meu pentru cultură, pentru artă cred că este continuu și spontan în același timp. Asta nu înseamnă însă că mi-l pot satisface în aceeași măsură. Da, ultimul spectacol de teatru pe re l-am văzut a fost — iată! — acum o lună și jumătate. Ca frunza dudului..., de D. R. Popescu, la Teatrul Mic, în regia Cătălinei Buzoianu. Timpul trecut grozav de repede! În urmă cu cîțiva ani, mergeam aproape săptămînal la teatru. Trebuie să recunosc că aceste mici „premier” pentru munca de toate zilele s-au oam rîrit. Mi-au scăpat foarte multe spectacole pe care as fi dorit să le văd, în special cele ale Cătălinei Buzoianu, o regizoare pe care o pretuiesc în mod deosebit pentru modul elevat în care transpune în spectacolele sale idei, sensuri, sugestii. Nevoia de cultură? Cred că de la un anumit nivel în sus ea este o realitate dezlegată de conștiința

noastră. Nevoia de artă, de frumos, de cultură în general apare de la sine, ca un corectiv, ca o compensare la indeletnicirile noastre zilnice, intrate firesc într-o anumită monotonie.

— Care dintre domeniile culturale vă este mai apropiat, mai familiar?

Constanța Cantoneru: — Evident, cel mai aproape, și la propriu și la figurat, rămîne, cred, pentru fiecare dintre noi, cartea. E o posibilitate de relaxare și de instruire pe care n-o poți uita, oricît de tracasat și de obosit ai fi.

— Ce condiții trebuie să îndeplinească o carte pentru a fi o lectură utilă și plăcută?

Mihaela Țicu: — Nu sînt foarte exigentă în legătură cu cărțile. Dar cred că o carte bună este aceea care atrage atît prin ceea ce relatează, cit și prin modul în care o face. Acolo unde regăsim ceva din trăirile noastre, din gîndurile noastre, sau, dimpotrivă din trăiri și gînduri ale unor personaje care pot fi pentru noi modele, exemple — acolo unde găsim toate acestea cred eu că putem spune că am găsit adevărata literatură. Am citit în urmă cu cîțiva timp o carte a Ioanei Postelnicu, Roată gîndului, roată pămîntului, o carte cu caracter reportericesc. M-am legat foarte mult de această autoare, al cărei stil mi se pare fermecător și în care găsec un interes pentru istorie, filtrat printr-o sensibilitate aparte, ceea ce mă atrage în mod deosebit. Am căutat apoi și alte cărți ale sale: Plocarea Vlașinilor și Eternele iubiri.

Constanța Cantoneru: — Ceea ce cred eu că ne oferă din plin viața culturală, în special a capitalei, sînt spectacolele de teatru. Avem la această oră actori excepționali și regizori de asemenea foarte buni. Chiar și filmul românesc a progresat foarte mult. Am văzut de curînd Cuibul de viespi, o realizare care mi s-a părut a fi chiar peste nivelul piesei Gaițele, mai ales datorită distribuției foarte bine alese. Apoi, deși îmi este foarte greu, mă străduiesc să mă dînjung uneori în centru pentru a vedea — cînd găsec bilete — filmele din ciclul „Mari actori, mari regizori”, programate la cinematograful Scala. Mă întreb însă de ce nu se rezolvă de ani și ani o problemă care, pentru noi, spectatori a devenit foarte dificilă: procurarea biletelor. Dacă la teatru difuzarea biletelor prin întreprinderi e o soluție, dar nu întotdeauna bine folosită (asta este o altă poveste), la cinematograful biletele nu se vind decît în ziua spectacolului, ceea ce este foarte incomod. Oare de ce nu ne putem cumpăra bilete la film cu cîteva zile înainte, cum se întîmplă la Sala mică a palatului, de pildă?

Ana Anghel: — Ar fi bine poate ca și pentru filme să ne putem procura bilete prin întreprinderi. Deși, trebuie să spun că uneori există o mentalitate greșită față de aceste bilete. Ele sînt socotite drept obligații și lumea nu le onorează. Poate și fiindcă spectacolelor respective nu li se face o popularizare corespunzătoare.

— Credeți că aportul presei și al radioteleviziunii este insuficient în această privință?

Ana Anghel: — Poate nu este suficient, dar cumva depășit de ralitățile vieții culturale. Îmi

plăcea foarte mult o emisiune a televiziunii, în care ni se prezentau cele mai importante evenimente culturale ale săptămînii. Emisiunea avea farmec și certă utilitate.

— Citiți revistele culturale, sau paginile de cultură ale altor publicații?

Mihaela Țicu: — Citesc cu mare plăcere România literară și Contemporanul, în care găsec multe îndrumări asupra a ceea ce aș putea citi, vedea, asculta. Totuși, se întîmplă să nu găsec acolo recenzate tocmai acele cărți care mie mi se par interesante. Poate că opțiunile mele nu sînt cele mai justificate.

Valeriu Stoica: — Dacă despre arta profesionistă revistele și publicațiile noastre scriu, zic eu, suficient, aș vrea să spun că de arta de amatori se ocupă încă prea puțin. E păcat că o revistă specializată, cum este Cîntarea României, circulă așa de puțin, practic nu prea e băgată în seamă, așa încît cei despre care se scrie acolo rîvnesc de fapt coloanele altor publicații, mai îndrăgite. Avem și noi, la clubul uzinei, o amplă activitate de amatori și astfel putem „măsura” ecoul rezultatelor obținute în diferite competiții. Să știți că e foarte mic.

Ruxandra Săsan: — Există apoi în capitală multe ansambluri folclorice valoroase. Cei de la Casa de cultură a sectorului 3 au descoperit o formă străveche a dansului Călușul din zona Teleorman. E un lucru deosebit care ar merita să fie popularizat.

Valeriu Stoica: — Da, m-am gîndit și eu că Revista de etnografie și folclor ar putea să reflecte mai multe lucruri despre conservarea folclorului, fapte concrete, nu neapărat consideratii teoretice. De fapt, ar trebui poate imbinat aceste două cerințe.

Elena Untaru: — Viața noastră culturală, nevoia noastră de cultură se manifestă și prin participarea la activitatea formațiilor de amatori. Fac parte din censaclul uzinei, unde vîd venind o multime de oameni pasionați, pentru care cultura nu este așa, un desert, de care te poți lipsi, ci o necesitate vitală. Întîlnirile cu scriitorii, lansările de carte, cu participarea Uniunii scriitorilor, se bucură de mare succes la noi în uzină.

Mihaela Țicu: — Fie că apellăm la arta profesionistă, cea mai în măsură poate să ne ofere modele în activitatea noastră de amatori, fie că sîntem noi însine creatori, cred că ideea esențială este că arta trebuie să-i facă pe oameni mai buni. Firește, n-am descoperit eu asta. Dar realmente avem nevoie de artă, pentru a fi mai buni, pentru a găsi căi tot mai rafinate de înțelegere între noi. Nu trebuie să ne fie indiferent care sînt relațiile noastre unii cu alții, pe stradă, în autobuz și nici să credem că oricît de proaste ar fi ele, cu un spectacol de teatru excelent se rezolvă totul.

Valeriu Stoica: — Faptul că arta și cultura sînt importante se reflectă chiar și în această discuție a noastră și, de fapt, în chiar Congresul Educației Politice și Culturii Socialiste care se apropie. El este expresia unei democrații profunde, a societății noastre și a culturii sale.

T. RADU ■

Vreme în trecere

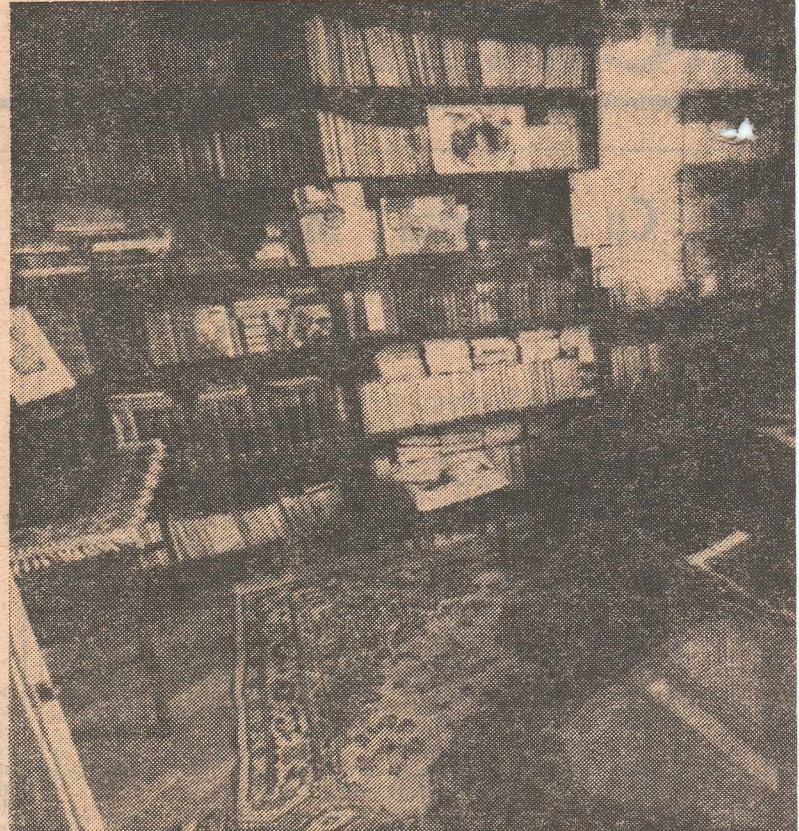
Suveica timpului
Toarce clipă de clipă
Liniște deplină,
Cîte un bob de rouă
Cade din iarba
Înaltă
Îngălbenită
La fiere secundă.
Vreme în trecere,
Secretă.
Te rog
Învolturat Olt
Cumpără-mi
Pentru un veac
Tăcerea

O întrebare

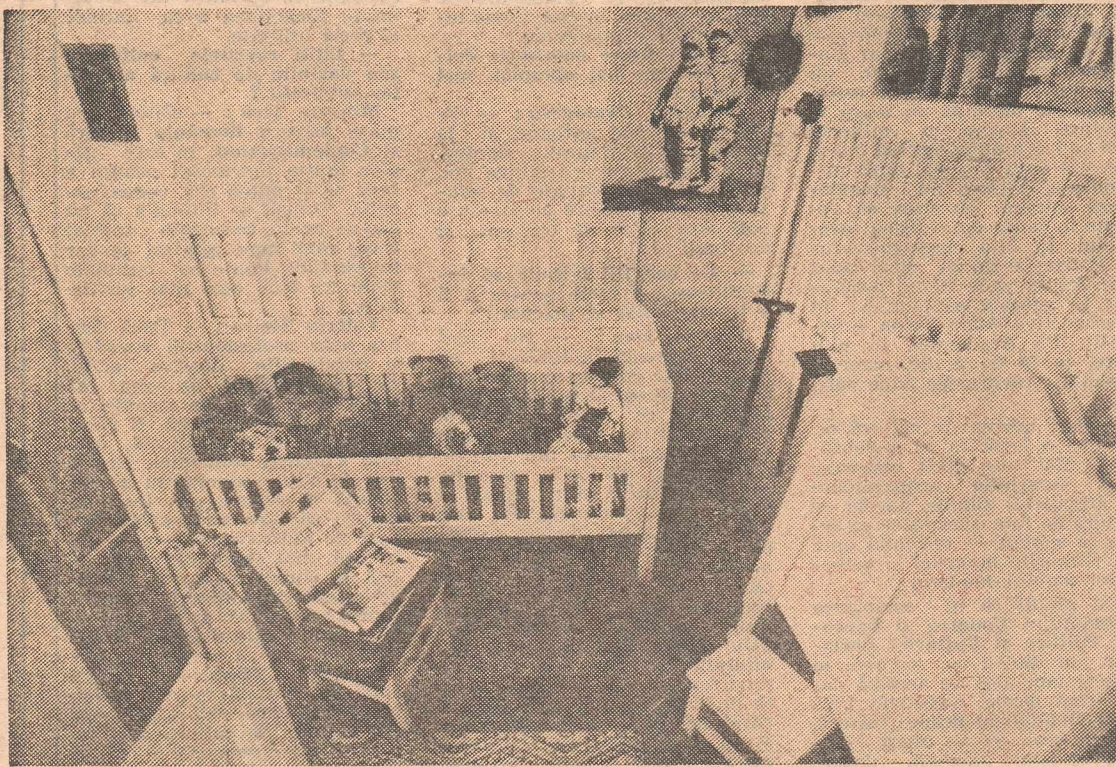
Mă hrănesc doar
Cu aburul Dunării;
Festîn distins
Ce la masa
Cu fintini de soare
Umbra cuvîntului
Așterne pe hirtia
Albastră
În unde
Poemul acesta
Pe care l-am scris
Fără să am
Răspunsul tău
Înainte de a-ți pune
O întrebare.

MIHAI PĂSCULESCU ■

Pe vatra Mărțișorului

Cărțile potrivite ale autorului Cuvint

„...pardosită lumea cu lumină“

Pe adresa cu nume de poezie și primăvară a „Mărțișorului“ mergem, an de an, să-l sărbătorim pe Tudor Arghezi. Bătătura e saeră și constelată de spiritul poetului până la personalizare, ca la Mircești sau Ciucea și cum trebuia să fi fost, la Ipotești înainte ca un nou proprietar să fi schimonosit vatra. Am găsit casa din Mărțișor reprimenită, dalbă ca florile miresei cîntate de poet — reprimenire datorată primăriei Bucureștiului și care se adună armonios, în acest an, în cifra de 20 de ani de la stingerea poetului și 60 de la apariția crucială a „Cuvintelor potrivite“. Așa că ne-am așezat la umbra nukului bătrîn, la masă, față în față cu publicul atășat Mărțișorului care vine, cu credința cu care venim și noi, an de an, la cinstirea memoriei poetului; fețele ne sînt deja cunoscute, tradiția prezenței noastre, acolo, unindu-ne în cuget și simțiri sub lumina verbului arghezian. Al deplinului verb român.

Mărțișorul este un teritoriu arghezian pînă în atomii cei mai intimi. Am avut totdeauna și am impresia prezentei lui Tudor Arghezi în angrenajul gospodăresc al vetrei iar, prin livadă, că iarba foșnește și astăzi sub mersul lin al pașilor lui. Cred că numai Fabre mai putea fi legat, în livada și grădina lui, de întregul microcosmos care foșnește pe sub firele de iarbă sau biziile prin aerul frumos. Greierul și furnica, albina sau sticlețele. Căci, povestea Paul Anghel, la evocare, că el, venind o dată să bată în toaca de la poarta curții Mărțișorului din cutia postală a fișnit un sticlete care-și făcuse cuibul acolo.

Poezie georgică și bucolică, vatra Mărțișorului își începe fuențele încă de la poartă, cu toaca de fier de care vă vorbeam și cu ajutorul căreia omul

își anunța vizita. Vizitatorul bun, om cum se cade, — căci, zicea Arghezi cum că are cîini care adulmează bine omul bun de ticălos. Odată recunoscut ca om de omenie, oaspetele era primit în suprafața lirică a gospodăriei.

L-am vizitat pe Arghezi încă de prin anii săi de restricte. În inscripția de pe tobă, Tudor Arghezi dădea, la începutul atacurilor, replica incisivă: „Scula asta are mare căutare / Niciodată golul n-a sunat mai tare“. Congresul al IX-lea avea să facă și aici lumină, reasezînd cultura în tiparele ei naționale. Și depline. Și adevărate.

Dar să continuăm panorama Mărțișorului. Curtea se desfațe între două flancări de livadă, lăsînd loc, la mijloc, cerului să bată cu lumină. Intri și zici: „e pardosită lumea cu lumină“. În dreapta, nucul mamestuos și apoi o pleiadă de vișini. Și cele două mormîne ca două lebede de piatră privegheate de o cruce cu clopîtură bizantină și însemnate lapidar, cu aici a trăit, a murit, fără nici un adjectiv. Au fost, zice Mitzura, ideate de poet după moartea marelui doamne care a fost Paraschiva și, după moartea căreia, năruit în sine, Arghezi s-a pregătit și el să moară... Paraschiva a fost pentru Tudor Arghezi suflet și har. O iubea desăvîrșit iar ea îi era oaza de liniște și pace în creație sau odihnă. Pașii ei, ca neauziți, cînd sosea să ne aducă fructe, miere sau plăcinte, pe terasa din spate, erau cu plutare, de trecere prin armonii și paradis. Din femeie simplă de la țară ajunsese, în zăriștile marii poezii, de un rafinament, de-o grație și eleganță pînă sus de tot, unde scapără aristocrația spiritului. Arghezi soțul o agrăia cu blajînatate și afînt. Atmosfera devenea de o blîndețe, de-o seninătate, de-o armonie, cum, bănuiesc eu, că

exista în ambianța rustică a gospodăriei franțuzului de georgice moderne — Francis Jammes.

Casa e ca o culă oltenească, rustică și solidă, adunată pe spațiu puțin, cu despărțituri multe, așezate cum nu se poate mai funcțional. Acest „non multa sed multum“ se vede și în biblioteca lui Arghezi, care nu este lăbărtată pe spații de ifose boieresti și necitite. Avea cărțile necesare... Autorul „Cuvintelor potrivite“ își avea cărțile potrivite. Fără prisosiri. Vă dați seama cîte cărți a primit, în viața lui, cu autograf. În afara oelor de valoare și apropiere sufletească, ele nu sînt nicăieri. Ca în poezie, ca în tot ce scria, — Tudor Arghezi a știut să scape de lesturi. Așa este și portretul său făcut de marele pictor Constantin Piliuță, venit, cu noi împreună, să-l omagieze. Fără podoabe inutile. Piliuță ne spune că femeia de serviciu, văzînd portretul, l-a salutat. „Dovadă că-mi seamănă!“ i-a spus, lui Piliuță, Tudor Arghezi. Aceeasi prezentă de compendiu avea maestrul în seama de sonete ale lui Tudor George, la sonul sobru și pur.

În dreapta casei, acolo unde funcționase o mașină de zbor în spirit: tipografia, e un muzeu mai amănunțit, — căci, în fond, toată vatra e muzeu, inclusiv cireșii sau firul de iarbă. Acolo se vede brevetul de tipograf (în boată regula, cu parafele și semnăturile de rigoare). Tipograful scotea „Bilete de papagal“ nu să se chivernisească, ci să publice scriitorii tineri, să le dea girul de zbor, cu autoritatea sa supremă de poet care definește veacul. Că unii, pe urmă, i-au întors spațele și l-au ponegriț, e o altă față a scrisului pe care nu-l pot numi românesc, pentru că nu aceasta este fața românului. În micul dar densul muzeu,

sînt fotocopiile de documente de seamă, definind o epocă — și, sub pavăza unui simbol, cum îi plăcea bătrînului să spună, — sculele de albinărit ale celui mai excelent cîntăreț al stupinei de pe suprafața pămîntului și din toate epocile. Veninul tot l-am preschimbât în miere, lăsînd, întreagă, dulcea lui putere.

La sculele de albinărit ne uităm cu duioșie caldă cum și la cotelul lui Zdreanță de din partea cealaltă a curții, prevăzută cu o inscripție documentară. Arghezi n-a mai apucat s-o scrie-n poezie, cum o făcuse pe cotelul lui Hoțu. Lîngă coteț o fîntînă: „Tu curgi fîntînă pe trecutului meu...“. În rest, livada ca o potcoavă de smarald cuprinzîndu-ne în taina ei dulce. Și umbra, de sub nuc, unde ne adunăm, an de an, să-l evocăm pe cel ce, după Eminescu, avea să revoluționeze literele alfabetului nostru sufletec, cu anevoie dar cu întărire „prin rîpi și gropi adînci...“. La masa de la care citeam, o mină de iubitori de frumos arghezian, a-academicianul Alexandru Balaci venise pe jos, cale de un ceas și jumătate, cum o mai făcuse, cu 20 de ani în urmă, la moartea poetului: maraton de oboseală frumoasă și de itinerar meditativ. Eu, cu Aura mea, veniți de la Oradea, special pentru eveniment, am fost aduși de Mitzura, cu mașina... Cu marea doamnă care e Mitzura și care seamănă leit cu mama ei Paraschiva, nu numai prin trăsăturile frumos oacheșe ale feții ci și prin voluntarismul, tenacitatea cu care conduce Mărțișorul în actualitate. Zbătîndu-se ca lucrurile să fie bune și frumoase. Și, iată că, îmi vine în minte un adevăr subtil: patru femei se preocupă cu aleasă îndirjire de perpetuarea deplină a vieții și operei tatălui lor: Mitzura Arghezi, Profira Sadoveanu, Puica Re-

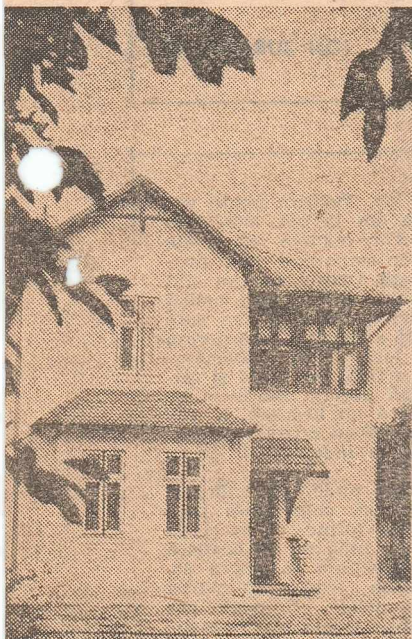
breanu și Dorli Blaga, de pe unele dintre posibilele patru cardinale ale scrisului românesc.

Un recital de zile mari de cele mai reprezentative poezii ale maestrului, florilegiu alcătuit cu gust și cunoaștere, a fost oferit spectatorilor de trei excelenți actori ai Naționalului bucureștean: Simona Bondoc, George Oancea și Alexandru Hasnaș, parcă într-o întrecere de virtuozități, în transparența textului.

În acest an, festivitatea Arghezi a fost cu slova logodită într-o expoziție a istoricului scrisului arghezian, în corpul clădirii. Edițiile princeps la care ne-am uitat cu evlavie. Minus cele o sută și una poeme, din păcate, — ca ultima carte înainte de reintrarea lui Arghezi în drepturile-i absolute. Apoi, traduceri făcute de Arghezi, — argheziene total și făcînd, uneori, din poezul tradus, o valoare de șapte ori cîte șapte superioară originalului. Apoi traduceri făcute în țară, în limbile naționalităților cu care trăim, muncim și visăm. Apoi traduceri, de peste hotare, din opera lui Arghezi. A lui Salvatore Quasimodo, a lui Raffaele Alberti și Maria Tereza Leon, — cu bucuria de-a vedea poezia lui Arghezi prezentă pe meridianele lumii. Umbra de tristețe rămîne însă aceeași: nici Arghezi, nici Eminescu, nici alți mari scriitori români nu-și au încă traducerea cuvîntă, din motivele discutate și răsădite de un nedreptății care li se fac țărilor mici, limbilor de circulație restrînsă. Se va rezolva și paradoxul acesta vreodată. Pînă una-alta, traducerile care sînt (și sînt frumoase) au impus cît de cît un poet fundamental al României peste mări și țări, e un frumos punct de plecare către ce s-ar putea face. Inima de aur a Mitzurei (geamănă cu a Paraschivei) a-

rivite

jutată de Uniunea Scriitorilor, de Muzeul de literatură, de muzeograful Sabău, custode al Muzeului memorial Tudor Arghezi și-a adus munca de rigoare. — ne-au făcut să vedem, în haina nouă a Mărișorului o expoziție de cuprinzătoare sinteză. Împănată simetric cu pinze primite de Arghezi de la pictorii epocii și cu desenele în tus ale graficianului (și comentatorului de arte frumoase) Arghezi, expoziția este foarte bine venită. Cade însă întrebarea cîți și cînd și cum vizitează oamenii noștri iubitori de frumos, vetrele sacre care ne-au mai rămas? Generațiile tinere, mai cu seamă... Și ce politică de cultură ducem noi, prin apostolatul dascălimii, să-i ducem la izvoarele sfinte ale logosului român.

În ajunul Congresului culturii, aceste întrebări își au gravitate deosebită.

După festivități, cînd Mitzura ne-a chemat la caise, puse pe masă generos cum le puneau Paraschiva și Tudor, — am primit, prin fereastră, și am văzut un mare belșug de azur: „Imi atîrnă la fereastră, / Iarba, cerului albastră”.

Închizînd ochii, — am auzit fosnetul mătăsoș al ierbiilor ușor alunecată de pasul nostru. Vă rog frumos, vă rog din toată inima, frați cititori, mergeți și dumneavoastră abolo, să-l auziți. Să auziți marile noastre mituri literare. Fără de care ni se va face frig. Vă mulțumesc anticipat.

AL. ANDRIȚOIU

Fotografii de PAUL AGARICI

Forța unei prejudecăți constă în aceea că seamănă perfect cu un adevăr, cu unul din acele adevăruri, mai bine zis, ce aproape că nu mai trebuie demonstrate. În ce privește Fălticeniul, chiar și numele orașului sună a prejudecată. Fălticeni e Fălticeni. Ce altceva poate să fie? Fiecare știm cite ceva despre Fălticeni.

Cînd spunem că fiecare știm cite ceva despre Fălticeni, uităm să precizăm că știm, mai ales, ce ne-au spus alții sau ce-am citit cu privire la acest oraș. Numărul celor care vizitează Fălticeniul e mic iar al acelor, care izbutesc să sesizeze diferența dintre Fălticeniul cunoscut din lecturi vechi și urbea de azi, și mai mic. Nu pentru că oamenilor le-ar lipsi spiritul de observație. De observat, observă, dar nu toți compară. Și nu compară pentru că, de fapt, nu au ce compara. Nu poți compara o realitate cu o legendă, devenită prejudecată. Sadoveanu a scris frumos despre orașul Fălticeni, dar nu mai există nici Sadoveanu, nici orașul despre care a scris el. Există, însă cărțile lui Sadoveanu și ele seduc multă lume. Și lumea privește un oraș, dar de văzut, vede altul. Vede Fălticeniul lui Sadoveanu, cu ochii lui Sadoveanu. Învățăm de mici că Fălticeniul e unul din acele locuri unde nu se întîmplă nimic. Iar cînd ajungem în Fălticeni, asta băgăm de seamă și acum, că nu se întîmplă nimic. Adică nimic altceva decît ce se întîmplă în toată țara: se construiește mult, vechiul oraș e păstrat în eșanțioane, pitorescul de odinioară al locului e și el muzeificat. Locurile se cheamă tot Dumbrava minunată și tot Nada Florilor. Dar sînt alte locuri, în alt fel minunate.

Fac parte din oamenii care știu Fălticeniul din lecturi. Am umbat cam peste tot prin țară, dar la Fălticeni nu știu cum se face că nu am ajuns. Văzîndu-l de curînd, am fost șocat. Și din cauza emoției am ajuns să mă întreb asupra tuturor prejudecăților ce-mi ocupau memoria și pe care le credeam adevăruri definitive.

Iată una din cele mai grave: prejudecata că un oraș „în care nu se întîmplă nimic” e murdar.

Fălticeniul e unul din cele mai curate orașe românești. Scriitor de curat. Pur și simplu nu înțelegi cum poate să fie un oraș atît de curat, el fiind locuit de același fel de oameni care se complac, ici, colo, în localități, comparabile ca mărime și interese economice, într-un fel de dezordine urbană. Ca să înțelegi mai bine ce se spun, iată un fapt: în Fălticeni nu găsești chiștoace de țigări pe stradă. Mai propriu ar fi să-i spunem nu fapt, ci consecința unor fapte.

Costică Arteni e primarul orașului de la 1 noiembrie 1976. E trăit „aici, în țîrg”. De născut, s-a născut la Bogdănești, la zece kilometri de țîrg, într-o familie de muncitori forestieri. A pornit în viață cu munca grea și se simte bine unde-i munca grea. „Mama, spune Costică Arteni, nu știa carte, dar știa că eu trebuie să știu. În timpul războiului, tata îi scria scrisori de pe front, dar nu avea cine să i le citească. Eu trebuia să învăț, că să i le pot citi și să împlinesc visul familiei, acela de a ajunge brigadier silvic. Era maximum ce putea să îndrăznească să viseze o familie de forestieri. Și știți de ce brigadier silvic și nu altceva? Pentru că, atunci cînd se prăbușea un copac peste un muncitor, nu se făcea nici o anchetă. Murea pentru că așa îi era dat. Supraviețuia dacă te ajută ereditatea și întîmplarea. Cu brigadierul silvic era altceva. El era un om, nu o forță de muncă brută. Dacă i se întîmpla ceva, se proceda ca pentru un om. El nu murea în accident de muncă fiindcă așa îi era dat. În cazul lui se cercetau cauzele. Eu am fost activist de partid la muncitorii forestieri, am avut mai multe munci în oraș, am fost ales primar, dar cînd mă gîndesc la traiul omului, mă simt dator față de cei care muncesc cel mai greu. Tot timpul am avut de-a face cu producția bunurilor materiale. De aceea, ca primar, am acționat astfel ca tot ce s-a întreprins să poată fi măsurat, să se vadă, să poată fi comparat. Orașul îl cunoșteam bine. Înaintașii făcuseră multe lucruri de văz și eram cam îngrijorat. Totuși, Fălticeniul era orașul cel mai rămas în urmă din părțile Moldovei. Imi amin-

tesc că în 1938 era egal ca importanță cu Suceava. M-am gîndit cîm va fi acest oraș în lumina documentelor Congresului al XI-lea al partidului. Citeam cifrele de plan și, cu ochii minții, vedeam locuințe, industrii și un tip nou de civilizație primitivă. În 1978, prin decret

jul, orașele Gheorghieni și Sfințu-Gheorghe și mi-am spus că nu e nevoie să merg cu gîndul atît de departe, în Europa, cînd există și la noi orașe de la care ai ce învăța. Poate că ați văzut pe străzi oameni în etate cu banderole roșii la mină. Ei sînt „Civica”. „Civica” supraveghează

Să facem tot ce depinde de noi De noi depinde, de fapt, totul!

al Consiliului de Stat, șase ministere și-au stabilit interese mari în industria Fălticeniului. A început construcția platformei industriale și a centrului civic. Au fost două realizări cu puternice răsunări asupra activității sociale. În 1976, orașul avea 23 500 locuitori și dădea o producție industrială de 620 milioane lei. În 1987, sîntem 30 000 și producem 3,5 miliarde. Existau, nou construite, 920 apartamente. Astăzi există peste 6 000. Orașul nu era termoficat. Azi este. Nu aveau gaze la bucătări. Azi, optzeci la sută din bucătării au gaze. Nu aveau o stație de epurare chimică și biologică a apei. O avem. Deși Fălticeniul trecea drept un țîrg, și ca orice țîrg se indeletnicea cu comerțul, nu existau în țîrgul nostru decît puține magazine. Cu totul, 200 mp. spații comerciale. În 1987, suprafețele destinate comerțului sînt mari: 25 000 mp. ! Poate par prea mari pentru nevoile prezente, dar orașul e croit în perspectivă, pe funcțiuni majore. Disponem cam de 1 mp. spațiu comercial de locuitor. Pentru unii, fălticinenii erau „mazaci”. Mazac înseamnă murdar. Murdăria venea de la aceea ce aveam foarte, foarte puțină apă. Cînd socotești cele strict necesare pe cap de locuitor, multe se explică. Curățenia se face cu apă. Orașul primea 90 l/sec apă, acum primește 520 l/sec. Cînd ai pe tine o haină veche, o porți și gata. Nu prea te gîndești să o îngrijești. Cînd ai o haină nouă, vrei să o păstrezi nouă. De aceea e orașul curat: fiindcă oamenii doresc ca noul să rămînă nou. Noului îi trebuie flori, verdeată. Iar florile degeaba le îngrijești, dacă numărul celor care le rup e mai mare decît al celor care le sădesc. Am văzut în Europa niște orașe foarte curate, pline de flori. Mi-am zis: am să fac tot ce pot ca să mobilizez cetățenii ca să fie și Fălticeniul la fel. Apoi am văzut Bradul, De-

și descoperă ce mai e de făcut. Lucrurile mari se fac toate, fiindcă la realizarea lucrurilor mari veghează ministerele, o multime de organe de direcție și control, statul. Traiul civilizat se compune dintr-un mare număr de lucruri mici. Cele 6 500 de apartamente sînt o avere. Trebuie să ne purtăm cu ele conștienți că sînt o avere. Nu-i atît averea noastră, cit a copiilor noștri. Problema cea mare a fost să educăm cetățenii să vadă cu ce îi îndatorează condiția de orașean, față de aceea de țîrgoveț. Pînă la Congresul al XIII-lea se punea problema cantității. Acum, totul merge spre calitate. Dar calitatea o produce tot omul. Dacă și el are calitate. Avem, într-adevăr, tot ce ne trebuie ca să fie bine. Trebuie să folosim judicios ceea ce avem. Să deschidem ochii și să descoperim valoarea exactă a bunurilor și a ființelor din jurul nostru. Într-o zi, am văzut niște copii care aruncau cu pietre într-un miel. Cînd eram copil, pentru mine nu exista ceva mai curat, mai gingaș ca un miel. Îl sărutam cu dragoste. Știam că trebuie să iubesc animalele, fiindcă de la animal primim multe bunuri. I-am întrebât pe copiii aceia de unde iau el mincarea. Mi-au răspuns că din frigider. Vedeți ce înseamnă o educație rău orientată? Trebuie să ne dezvățăm de ideea că blocurile sînt ale statului. Eu intru în blocuri, văd unde o scară nu-i bine întreținută, discut direct cu oamenii. Primul lucru pe care-l fac în zori, acesta e: colind o stradă dintr-un capăt în altul și-mi notez ce mai e de făcut. Am să vă spun ceva: la multe procese se pune problema împărțirii bunurilor dobîndite în timpul căsătoriei. Oamenii se ceartă, cînd au prea mult, nu cînd n-au nici de unele. Eu nu cunosc un caz în care doi oameni să se fi despărțit fiindcă nu aveau nimic. Eu cred că pro-

blema reală a prezentului e să-l deprindem pe oameni să pricăpă sensul binelui și să-l respecte, să vadă corect ce posedă. Și binele se învață. Degeaba construiești un oraș cum e al nostru, dacă nu-l respecti, nu-l îngrijești, nu-l consideri ca pe propria-ți avere”.

Un oraș înseamnă un complex de funcțiuni. După felul în care sînt îndeplinite aceste funcțiuni se poate conchide asupra calității vieții aici. Dacă am vorbit atîta despre locuință, e legitim să ne referim și la copii. Și anume la cei mai mici, fiindcă în starea lor de sănătate se vede atît mărimea cit și calitatea grijii ce li se poartă. Sănătatea e ceva ce poate fi cuprins în niște indicatori. Există, probabil, o relație între mărimea unui oraș și indicii de sănătate ai populației. Fapt este însă că un oraș mic are, de regulă, toate avantajele — în ce privește mulțimea și importanța funcțiilor — unui mare oraș, fără a avea însă și servituțiile lui. Pînă la urmă însă, orice indicator e bun sau nu tocmai bun, după cum muncesc oamenii. Indicatorii trimit cu gîndul la competiție. Adevărul este că lucrul pentru sănătatea oamenilor se măsoară și e cuprins într-o competiție. Fălticeni s-au situat, de ani buni încoace, pe primele locuri la indicii privind starea de sănătate a copiilor: locul III pe țară, în 1981; locul I în 1983; locul I în 1985. În anul în curs, la jumătatea lui, indicii sînt de asemenea, dătători de speranță. „Pe deuf”, spune dr. Constantin Moldovan, medic primar chirurg și directorul spitalului orașenesc, sîntem oricum primii”.

Cuvîntul spital ne evocă imaginea unei clădiri impozante și cu o alură modernă. Ne-am obișnuit cu înfățișarea atîtor spitale noi și moderne, încît ideea de clădire veche ne trimite cu gîndul la ceva învechit și în activitatea personalului spitalicesc. Noul naște și el prejudecăți. Spitalul orașenesc Fălticeni e atît de răspîndit în clădiri mici și vechi încît te întrebă cum poate fi urmărită în detaliu munca personalului și starea bolnavilor. Cheia pentru înțelegerea indicilor foarte buni ai stării de sănătate în asta constă: în controlul atent al muncii. „Pare firesc să fie bine, spune Constantin Moldovan, dar firescul acesta e cel mai greu de analizat. Unii cred că e simplu să faci medicină la Fălticeni, fiindcă orașul e mic. De fapt e mai greu, intrucît rangul ne obligă să rezolvăm aproape totul aici, să nu trimitem cazurile dificile mai departe. Principiul de bază al muncii noastre e următorul: nu muncim conform cu ceea ce ar trebui să avem, ca dotare, ca să fie bine; muncim ca să fie foarte bine cu dotarea pe care o avem. E un principiu care ne apropie, deși trebuie să facem mult mai mult decît alții. Se crede că greul descurajează oamenii. La noi greul ne-a unit, ne-a stabilit. Stabilitatea cadrelor e o condiție esențială a lucrului eficient. Nu trebuie numai să îndrumi; ai suficient timp să și controlezi. Ca indici de interes public aș cita cîteva: zero mortalitate infantilă (anul trecut) la domiciliu. Reducerea semnificativă a numărului de îmbolnăviri prin boli transmisibile (sub nivelul pe țară și pe județ). O natalitate foarte bună: 16‰ în zonă, 21‰ în oraș. Numărul de avorturi are un nivel deosebit de scăzut. E aici un fapt de ordin educațional: copiii sînt dorți. Nu am avut decese prin risc obstetrical la naștere. Totul e să controlezi permanent și să interviți în timp util. Revin și subliniez faptul că nu avem condiții strălucite în orice caz mai puțin favorabile decît în alte părți. Numărul de paturi la mia de locuitori e mai mic decît media pe țară, dar munca în teren compensează. În curînd începe construcția noului spital, pe care-l așteptăm și ca pe o recunoaștere a calității angajării noastre sufletești și profesionale. Trebuie să meriți niște condiții de muncă favorizante, să impui încredere. Socotesc că specialiștii noștri — dr. pediatriu Onoriu Milea, dr. Mihai Larion — ceilalți medici, întregul personal își fac cu devotament datoria. E simplu să spui: facem tot ce depinde de noi. Trebuie să-ți fie însă clar că de noi depinde, de fapt, totul.”

TUDOR OCTAVIAN

Spectacole

Logica genealogică

„Vă rugăm să participați la: Familia Popescu — spectacol irepetabil; regia Dana Cristescu — lansarea cărții omonime de Cristian Popescu”. Astfel sună invitația pe care Casa de cultură a studenților „Grigore Protopoia” ne-a făcut-o recent la una dintre cele mai ingenioase inițiative ale sale. Despre ce e vorba? Ultima promoție de scriitori ai literaturii române a intrat în arenă cu intenția declarată de a găsi noi resurse de autenticitate pentru discursul literar. Unii dintre ei (sub influența textualiștilor francezi) au mutat chiar centrul de greutate al operei de pe epica faptelor pe știința producerii ridicând scriitura la rangul de practică autonomă aflată la egală distanță între viață și literatură, organizându-și cărțile într-o regie tipografică astfel încât să dea și mai mult senzația de organism textual. Trebuie să menționăm însă că toate aceste procedee (în, în cele din urmă, tot de o retorică a literalității). Dereticizarea se face cu mijloace retorice noi, deconvenționalizarea lărgeste teritoriul convențiilor aducând un val de prospețime în geografia paginii dar îmbogățind repertoriul semnelor convenționale. Atât timp cât între viață și scriere se

interpune bariera paginii funcționând ca luciul suprafeței care separă lumina și cerul de tumultul subteran al mării, între bios și graphos se naște o complementaritate explorabilă, un fel de bio-grafie a relației de potențare-actualizare pe baza căreia funcționează orice sistem cu autoreglare (bio-feedback): trăgându-se un pas înapoi în realitate, literatura corectează viața în numele a ceea ce și-a imaginat. În acest sens, titlul autor Cristian Popescu a făcut, cred, un pas înainte în efortul general al tinerei generații de a trece barierele dintre viață și scriere, realitate și ficțiune, conștiință și vis, lărgind astfel cât se poate granițele celui mai amenințat imperiu din toate timpurile: autenticitatea artistică.

În primul rând, toate personajele care apar în textele lui Cristian Popescu, cit și relațiile epice dintre ele, aparțin propriei familii: mama, tatăl mort, bunicii, sora, mătușa, — ambiția tinărului autor fiind aceea de a aduce în literatură „codrii de arbori genealogici ai familiei Popescu”, proliferând astfel o încrengătură comparabilă cu aceea din „O sută de ani de singurătate” cu deosebirea esențială că fabuloasa vitalitate a familiei Buendia este înlocuită cu umorul de-a dreptul fabulos al familiei Popescu. Cartea pare extrasă din relațiile biografice asemenea unei presupuse „juici din prunedele arborelui genealogic al familiei”. Însă Cristian Popescu nu mai face efortul retoric să travestească experiențele biografice proprii în situații și nume codificate literar, ci aduce realul familial direct în pagină așa cum un sculptor ar

aduce într-o sală de expoziție un copac smulș direct din pământ cu toate vietățile mișunând între rădăcini, iar deasupra, între ramurile sale.

În al doilea rând, autorul nu-și lasă textul în voia dispozițiilor de lectură ale unui presupus lector ci îl prelungește viabilitatea din clipa producerii jucându-și scrierile: autenticitatea elaborării singuratic este dublată de autenticitatea interpretării în fața publicului. În spectacolul regizat cu toată inteligența de Dana Cristescu, mama (jucată de Carmen Sălăgean) se adresează fiului ei (autorul însuși) direct: „Băiatul mamei” — îi spune ea. „Mama e gospodină” — comentează impersonal Cristian Popescu, adresându-se spectatorilor. Se naște astfel un joc al persoanelor care structurează realul în relații noi: dacă mama (jucată ca personaj literar) i se adresează fiului direct, ea în familie, fiul real (Cristian Popescu) îi răspunde din text, de pe scenă, vorbind despre propria sa mamă la persoana a III-a, luându-și distanța auctorială. Astfel între mamă și fiu inocența legăturii familiale e substituită de relația pur literară. Textul preia funcțiile legăturii materne în timp ce relațiile mamă-fiu se textualizează. Familia reală fictionalizată de literatură își mută funcționalitatea vitală în text.

Dar transgresarea liniei dintre viață și scriere nu se oprește aici. Cristian Popescu face pasul decisiv înainte: Dana Popescu, sora sa reală, cîntă la pian, deschizând de fapt spectacolul, ca o compensație a faptului că poemul în care ea trebuia să fie personaj n-a putut apare în carte. Ea nu-și va interpreta în

„familia” fictivă a reprezentăției rolul de soră din familia reală ci va fi un reper al autenticității și va cînta la pian ca în filmele mute de la începutul cinematografului în care pianistul era o persoană fizică pe scenă potrivit și tempo-ul interpretării după ritmica gestuală a ficțiunilor de pe ecran. La un moment dat personajul Dana Popescu (interpretat de Anca Procopie) se alătură Danei Popescu-sora reală și vor cînta împreună: ficțiunea ce tinjește spre deplinătatea prototipului real și realitatea netrasfigurată total în literatură la același pian într-o secvență de-o frumusețe inconfundabilă!

Există desigur în reprezentăție și un rol de scriitor care dublează prezența reală a scriitorului Cristian Popescu. Jucător excelent de Romeo Bușegescu, acest personaj preia în registru parodic funcția auctorială relansând textul dramatic prin intervenții similare rezonurului din teatrul clasic. Între clovnul care artificializează prin prezența sa întreaga realitate și autorul care s-a implicat în reprezentăție ca s-o autentifice cu propriul său trup, mătușa Adina Popescu, (interpretată de Ioana Bărbuc) e un personaj care încearcă să suprapună și mai mult (decît se poate) textul peste viață: ea îl dă în judecată pe Cristian Popescu, apelînd la legi și paragrafe legale precise, pentru denaturările făcute de autor prin transpunerea biografiei ei în literatură, anexînd întreaga carte „Familia Popescu” la dosar, ca probă juridică.

Reprezentăția întreagă e de fapt un proces intentat de viață literei și literaturii, pe măsură

ce viața însăși devine o procesualitate semiliterară. „Felul în care mă port cu ele, prin casă, așa ca fiu și frate, este privit și interpretat în funcție de faptul că scriu. În mare măsură, dacă nu în totalitate, „curajul” de a scrie prima mea carte „Familia Popescu” de aici mi-a venit” — declară Cristian Popescu în epilogul scrierii sale pe care autorul o și lansează cu acest prilej în dorința de a-și „familiariza” publicul înfiindu-l în propria familie.

Exemplară mi s-a părut, pe lângă această reprezentăție jucată de colegi (se cuvine să mai amintim numele Antoanei Ivanov în rolul bunicii), solidaritatea tuturor factorilor culturali care lucrează la impunerea numelui unui nou autor în literatura română: revista „Convîngeri comuniste” care i-a editat textele într-o cărtică de avangardă (în sensul propriu, premergător apariției editoriale), ceneclul „Universitas”, condus de criticul Mircea Martin, în cadrul căruia Cristian Popescu și-a citit textele, generozitatea de bun augur a lui Laurențiu Ulici, familia curiozitate a altor mari scriitori care au contribuit prin prezența lor la nașterea unui happening a cărui doză de autenticitate n-ar putea fi sporită decît dacă întreaga familie Popescu, familia reală a autorului, ar juca pe scenă textele pe care fiul Cristian Popescu le scrie pe seama ei îmbogățind literatura, cu o prospețime nouă, nemăintîlnită, pe care sperăm să o ferescă de manieră cit mai mult timp cu puțință.

ION ZUBAȘCU ■

„Poezia e calea cea mai profundă de cunoaștere pe care o are omenirea pînă azi”

(Urmare din pag. 9)

în care sînt integrați nebănuți de mulți.

— Cred că aveți un alt sentiment al timpului.

— Cînd stăteam în casa lui Heidegger, la o măsuță ca și cea de aici, am avut deodată senzația că nu s-a întîmplat nimic grav în Europa, că sînt oameni care viețuiesc întreaga istoricitate și puteam să strig, dincolo de perdea, la Meister Eckhard (unul din marii înaintași ai lui Heidegger) cu sentimentul că ne auzea și puteam continua convorbirea cu el deși erau sute de ani între noi.

Așadar, eu cred că n-am pierdut din cele mărețe de altădată atât cît să nu mai fim noi înșine, dimpotrivă, există o biruitoare continuitate și oarecare înăvîțire, nicidecum cădere, măcar că fiind foarte mulți oameni acum pe planetă, educația întru cete adînci este în secolul nostru mai dificilă. Cu toate acestea, foarte mulți trăiesc și azi plener condiția dintotdeauna a splendorii ființei umane.

— Și care ar fi această condiție?

— Omul nu dobîndește ca animalele, prin instinct, ceea ce îi este specific, ci prin spirit. Omul este ceea ce este învățînd. Asta spune și Pindar: supunîndu-se logosului și în măsura în care își asimilează în propria viață viața logosului. Doar atunci omul este ceea ce este. Eminescu însuși lasă scris că logosul — o logos sarkos egeneto — este modelul suprem, cit vor fi veacurile, pentru ridicarea omului din animalitate la înfățișarea sa eternă.

Uneori ne e teamă de ceea ce

e mai minunat chiar în sinul nostru. Căutăm adesea să ne hrănim cu lucruri de departe, mult mai puține și mai sărace decît cele pe care le avem acasă. Așa se explică interesul multor intelectuali români pentru India. Ei n-au săpat pînă la adîncimile freactice ale adîncurilor noastre spirituale și ca atare operele lor vor rămîne cu meahna că nu vor fi hrană suficientă pentru cei ce viețuiesc această indigestulătoare plenitudine acasă.

— Dar coborîrea dumneavoastră în Grecia lui Pindar, în Bizanțul lui Roman Melodul sau chiar în eroismul nostru istoric, medieval sau al secolului trecut, nu e tot o fugă de acasă, de sub acoperișul viu al contemporaneității? Pindar cînta în imne campionii și performanțele sportive ale propriului prezent. Trăducîndu-l pe Pindar, n-ar fi fost logic să înălțați imne marilor noastre victorii sportive?

— Alaltăieri am avut examen cu studenții anului II și s-a ivit tocmai această problemă, faptul că Pindar a fost un poet social și a cîntat realitatea vremii lui. Ce trebuie adăugat aici ca să se înțeleagă de ce l-am tradus și am lucrat asupra lui pînă la ultima virgulă, mergînd chiar acasă la el și culegînd cioburi de pe Cîmpul Olimpiei, încercînd să înțeleg cu simțurile și cu înțrețul meu trup, nu numai cu spiritul, atât cît se mai poate cunoaște, ce s-a întîmplat de fapt acolo acum cîteva mii de ani? Cum stau așadar lucrurile cu el?

Întrecerile de la Olimpia, Delphi, Nemea și Corint, istmianicele și toată moștenirea lor sînt legate de sanctuarele din acele localități. Pindar avea acolo un turn: turnul poetului la Olimpia și scaunul poetului la Delphi care se afla chiar în interiorul sanctuarului. Ca om al cuvîntului, poetul lua parte la liturgiile acelor locuri unde se desășurau întrecerile. Cînd Salana (forma veche pentru luna plină) se ridica peste cîmpul cu măsline, tinerii soseau din nord după o săptămînă de mers pe jos cu turmele de jertfă și toată frumusețea lor morală și spirituală. După ce ajungeau, înălțau jertfe din vitele aduse și din burdufele cu ulei de măsline. Poetul stătea la pîndă, se uita și se înfiora cum le tremurau minile cînd înălța ofranda și cit de feciorelnică le era înfățișarea. La Olimpia biruie nu forța fizică ci eusebē, evlavia, sfiala, curățenia desăvîrșită a sufletului înaintea victoriei. Aceasta era floarea Eladei: omul feciorelnic pe care nu l-am mai găsit pe pămînt decît în Maramureș. Cum joacă feciorii de pe Valea Izei și cum își aleg ei miresele!

Acolo, la Olimpia, nu erau de fapt întreceri sportive, stadioul acela era cit o curte, acolo se adunau tinerii Greciei pentru întreceri ale primosului sufletesc. Era și forța sportivă dar primordială rămîne pentru Pindar forța morală și cea spirituală. Această evlavie a cîntat-o el. Aceste olimpiene biruie. Multe din întrecerile de azi sînt pe bani sau pe viclesuguri și acele competiții mondiale în care se etalează doar forța fizică sau capacitatea somatică nu mai au nimic de-a face cu Olimpiadele grecilor care erau în primul rînd manifestări ale sacralității omului și ale ființei umane ca dimensiune lăuntrică a materiei lumii.

— Poate nu v-ați apropiat îndeajuns de omul de performanță contemporan, de orele lui de antrenament, de biografia lui, de singurătatea lui.

— Am fost acum cîțiva ani într-un mare oraș, la un hotel, laolaltă cu cîțiva mari sportivi, campioni în acel moment al sportului pe care-l practicau. Nu dau nume pentru că e vorba de sportivi foarte cunoscuți, etaloanele de victorie sportivă ale unui răstimp anume. La un moment dat s-a defectat telefonul interurban de pe hol și unul dintre ei a început să bată cu pumnii în el și să injure de față cu ceilalți colegi ai lui și cu oaspeții necunoscuți ai hotelului. Ca un birjar injura și mai erau de față copii, femei și bătrîni necunoscuți. Cum să bagi într-o odă și să cînti într-un imn asemenea pachet de mușchi care nu știe că orice victorie fizică trebuie dublată de mai înalta victorie asupra sinei-lui lăuntric? Să nu credeți că nu m-am interesat biografiile campionilor și mai ales statutul lor moral. Dar cînd aflî din surse sigure că unul sau altul vinează în schimbul victoriei nu știu cite mii... Nu trebuie amestecate lucrurile. Sînt bucuroși din tot sufletul de marile realizări ale tuturor sporturilor, dar cred că deocamdată ele încă nu și-au găsit așezarea. Cînd își vor epuiza fascinația epidermică asupra mulțimilor, și-o vor găsi cu siguranță. La Olimpia era admirat spiritul luminat care învingea. Tinerii se duceau la Olimpiade cu priveghere și abstenință, cu întreaga măsură de moralitate a ființei lor lăuntrice.

Nu sînt un admirator al acelor vremi și nici nu cred că se va mai face vreodată un turn special al poctului în mijlocul mulțimilor, dar mă duc în Moldova noastră și în Maramureș, la Moisei și la Putna, să-mi regăsesc spiritualitatea vie a neamului, în marile noastre vetre de evlavie, moralitate și civilizație. Am cîntat oameni reali din satul meu și din toate ținu-

turile românești pe care le-am străbătut cu piciorul și cugetul, cînt contemporanii care se inscriu într-o tradiție morală care începe odată cu Miorița, imi cînt poporul de țărani care se inscrie în această tradiție de curățenie primordială. Mă socot angajat la rădăcinile poporului din care fac parte dar sînt niste exigențe ale cuvîntului veșnic care mă pun în gardă permanentă și în neadormită priveghere.

— Din cîte am înțeles, poezia nu este pentru dumneavoastră un mod de a spune cît mai ales un mod de a fi. Dar azi s-ar părea că nu mai poți fi competitiv, nici nu mai poți spune ceva competitiv fără a ține seama de dimensiunea tehnică a secolului în care trăim. Așa cum, dacă vrei să scoți o mașină pe piața mondială trebuie s-o realizezi la cei mai înalți parametri tehnici, în poezia actuală se vorbește de „inginerie textuală”.

— Aș vrea să precizez de la început că tehnicul, tehné-ul nu caracterizează deplinătatea capacităților umane, ci e numai una din aptitudinile ființei, nici măcar cea centrală. Tehné-ul grecesc se referea la posibilitatea de ajustare, de punere la punct în realitatea fizică a ceea ce apărea mai adînc în idee, a ceea ce se revela ființei lăuntrice. Competitivitatea tehnică lustruiește materia să devină, de exemplu, un mijloc de locomotie mai perfecționat. Dar cînd ajustăm un gînd sau lucrăm cu materialul care trebuie să devină operă de artă, trebuie să ținem seama că lucrăm cu altă materie decît cea cu care operează inginerul. Această materie e logosul, ființa logosului care e aceeași și ieri și azi și miine. Aici se duce bătălia cea grea a artistului adevărat: a pune mina pe această materie primă, a capta energiile ei necreate și a le face hrană, prin opera de artă, pentru sufletul oamenilor. Un artist care nu pune mina pe ființa logosului, poate deveni un tehnician, chiar genial, dar el va rămîne doar un minutor de forme, manierist ca atare.

— De la Hocke și Roland Barthes înceace s-a cam schimbat optica generală asupra manierismului.

— O mare parte din arta contemporană e manieristă pentru că-i lipsește acea energie care e substanța milenară a artei, miracolul marii arte europene. Cit de diferit e mozaicul bizantin de fresca occidentală, Rafael de Rembrandt, Palestrina de Mozart, Dante de Paul Claudel sau Eliot, Michelangelo de Brîncuși! Toți marii artiști ai lumii sînt oameni care s-au bătut teribil să aibă substanța logosului

în viața lor. Tehnica poate varia de la om la om, substanța este una. Tare mă tem că unele discuții contemporane pun problema greșit. Deosebirea nu sînt atât de mari între marii artiști cu tehnici deosebite, dar care au această substanță încorporată în opera lor, ei sînt prăpăstioase între artiștii cu logos și oamenii fără mesaj, minutorii de tehnici care nu hrănesc. E una din explicațiile crizei moderne în arte și a îndepărtării ei de mulțime.

Însă acolo unde apare un artist adevărat, chiar dacă pornește de la forme, el nu-și va afla odihnă pînă nu va acapara această substanță în opera sa, inscriindu-se astfel în marea tradiție a artei europene, cea atât de bogată în ființa logosului.

— A apărut după '80 un val nou de scriitori care mută centrul de greutate al operei pe momentul elaborării ei și care au, cred, alt punct de vedere asupra artei decît cel al dumneavoastră. Nașterea incoronează opera, ar putea afirma ei în modul similar în care premia tuturor basmelor noastre e spaime de nefericitate, miza lor rămînd strigătul victorios al Făt-Frumosului care totuși se naște. În astfel de situații unii văd neapărat un conflict.

— Nu accept această contradicție între generații. Am studiat la un moment dat manierismul bizantin, poezia lui care a ajuns o curiozitate pentru savanți. Au făcut lucruri interesante, dar nu știu despre ele decît specialiștii aceluia domeniu îngust în care s-au specializat. Marii poeți ai Bizanțului sînt tot cei care au cîntat temelile fundamentale ale omului.

Și eu, cînd am fost mai tînr, m-am revoltat împotriva tradiției. Dar asta nu poate ține mult. Dacă ține totuși, trebuie să ne întrebăm dacă mai e revoltă sau nu cumva e pură neputință. Spune Claudel: „din revoltă nu aduni nimic decît cenușă”. Nu poți rămîne toată viața la asta. Trebuie să înalți, să semeni, să zidești.

— În poezia ultimului val a intrat masiv viața cotidiană, presanta realitate imediată. Nu cumva trăim într-un univers, tehnic și informațional, atât de nou și abundent încît gestul poetului care numește în poem această junglă de noutate cu care ne întîmpină viitorul poate semăna mai degrabă cu acela al omului arhaic care își numea propriul fiu cu numele fiarei din codru, Lupu, Ursu, tocmai pentru a o imblîzi roștinu-i zilnic numele în propria sa casă și a o face astfel mai puțin înspăimîntătoare?

— Japonezul, cînd vine acasă

Nu spunem o noutate afir-
mând că terminologia tehnică,
incercând să țină pasul cu dez-
voltarea impetuoașă a științei
și tehnicii pe plan mondial, se
îmbogățește continuu cu termeni
proveniți din alte limbi de cir-
culație, mai ales din engleză în
ultima vreme. Necesitatea de a
vehicula cit mai repede o anu-
mită noțiune nu dă răgazul ne-
cesar pentru transpunerea ei în
material lingvistic autohton și
nici măcar pentru adaptarea
formală a termenului străin. Si-
tuația nu este specifică limbii
noastre și nici actualei etape de
dezvoltare a ei, căci și în alte
limbi fenomenul se petrece mai
mult sau mai puțin asemănător,
iar alte perioade de dezvoltare a
limbii au avut sursele lor de
îmbogățire a vocabularului pe
această cale.

Deci împrumutul în sine n-are
nimic condamnat, dar un oare-
care discernământ și simț al
limbii se impun și în acest do-
meniu, mai cu seamă că există
totdeauna un decalaj între pă-
trunderea cuvintului într-o anu-
mită specialitate și înregistrarea
lui în dicționarele curente ale
limbii. Pe de altă parte, cuvinte
provenite din limbi cu o
ortografie etimologică, cum este
engleza, prezentând diferențe
mari între scriere și pronunțare,
ridică numeroase probleme de
adaptare la sistemul limbii noas-
tre.

Cărțile, tratatele și publica-
țiile tehnice conțin numeroase
cuvinte de tipul: **feedback**,
hardware, **know-how**, **software**
etc., înregistrate și de Dicționa-
rul ortografic, ortoepic și mor-

folgie al limbii române, Bucu-
rești 1982 (abreviat DOOM), ca
și altele, nemenționate în aceas-
tă lucrare sau în dicționarele
curente ale limbii, cum ar fi
masterbateb, **inpuț** etc. Scrierea
acestor cuvinte în literatura teh-
nică este extrem de neunitară.
Avem a face cu unele cuvinte
compuse din engleză care se
scriu, conform normelor orto-

Vorbiți și scrieți românește

De-ale ortografiei

grafice ale acestei limbi, în
funcție de vechimea compusului,
de gradul de sudură al ele-
mentelor componente etc., cu
sau fără cratimă, în două cuvinte
deci, sau într-un singur cuvint.
Pentru scrierea lor corectă
trebuie consultat dicționarul
ortografic citat sau, când ele nu
sunt incluse în această lucrare,
un dicționar englez de prestigiu.
În literatura noastră tehnică
unul și același cuvint apare
scris în toate felurile posibile:
feedback, **feed-back** și **feed
back**, de pildă. DOOM și dicțio-
narul englez Oxford recoman-
dă, în acest caz, scrierea într-un

cuvint. Dar nu acesta este as-
pectul cel mai supărător al pro-
blemei. Termenilor în cauză li
se creează forme flexionare ro-
mânești, în ciuda faptului că
sunt scrise englezește. Se scrie
masterbateb sau **master-bateb-
ul** (pronunțat **masterbaciul**),
masterbateb, **know-how-ul** (pronun-
țat **năuhăul**) etc. Corectă din
punctul de vedere al ortogra-
fiei noastre este cea de-a doua
modalitate de scriere (atașarea
finalelor românești se face după
cratimă, când cuvintul străin
are un aspect fonetic neobișnuit
ca rostire sau scriere pentru
noi). La **feedback**, lipsa forme-
lor flexionare din DOOM ar
pleda pentru atașarea desinen-
țelor și articolului direct la ră-
dăcină (fără intermediul crati-
mei), deși, cel puțin din punct
de vedere grafic, finala **-ck** nu
este uzuală în limba noastră.
Problema se pune la fel și în
cazul cuvintelor simple: **show-
uri**, **whisky-uri**, dar **softul** și nu
soft-ul cum apare scris adesea,
deoarece la acest cuvint finala
nu pune nici o problemă de
scriere sau de pronunțare, ea
existând și în cuvinte românești
mai vechi (cf. **moft**, **moflul**).
În ceea ce privește compusele
scrise ele însele cu cratimă, a-
glomerarea de cratime este gre-
oaie și, în context, se poate evi-
ta prin diverse formule: **folo-
sirea așa-numitului know-how**
în loc de **folosirea know-how-
ului** etc.

De unde se vede că ortografia
nu este o disciplină inutilă!

MAGDALENA
POPESCU-MARIN ■

de la lucru, se spală, se îmbracă
sau kimono, își cultivă grădina
sau citește poeme scrise în nu-
știi care dinastie. Am călătorit
pe tren cu maramureșeni care
veneau din țară, de la lucru, de
pe diverse șantiere, sau de la
coasă. Se urcau într-un camion
de la gară, ajungeau acasă, se
primeneau și peste două ceasuri
veneau îmbrăcați în portul lor
împăratesc să-mi asculte versu-
rile. Dacă le-aș fi cîntat cizmele
de cauciuc, uleiul de pe salo-
pete sau damigenele din ranițe,
pungile de plastic cu cumpăra-
turi din țară, nu știu dacă m-ar
fi ascultat sau mai degrabă
m-ar fi întors spatele. Vreau să
spun că există o permanentă
eternă în popor care trebuie
păstrată în cîntec și după care
toți însetează, indiferent unde
și cum își câștigă piinea.

Am făcut spectacole cu poe-
zia mea, nu pe muzică, ci doar
poezie curată cu sufletul la
gură: actorul Dan Nasta recita
și cînd ostenea, continuau eu să
recit. M-aș angaja oricînd la o
discuție reală în fața omenilor
cu textele goale în mîni, cu
oricine. Așa se întrecuau pe vre-
mea lui Pindar. Veneau în fața
multimilor Archilocos sau Sapho.
Acestea sînt textele. Ascultați-le.
Provoc pe orice poet cu textele
sale în fața multimii. Hai să
facem confruntarea. Oricînd,
Haideti la o sală oarecare, să
vină publicul necunoscut să ne
judece și să hotărască. Și astfel
să vedem cum stau lucrurile.

Dar să nu pierdem din vedere
lucrurile ce adevărat importante
și să nu depășim dreapta mă-
sură. Problema cea mare a unui
artist e partea de etern din fiin-
ța omenească. Indiferent cum o
vei spune, de această profunzime
primordială e vorba.

— Și totuși, înaintarea în isto-
rie se face prin explorări și ex-
perimente. Aceasta nu mai e
poate problema dumneavoastră:
sînteți oricum un capitol viu din
poezia românească. Dar pentru
cei care vin și vor veni, inscrie-
rea în istoricitate nu se mai
poate face decît printr-o nouă
organizare a formelor de expresie,
prin luarea în cap a lumii
formelor de către instanța gra-
maticală a fiecăruia.

— Nu-mi mai pot permite ex-
perimente gratuite ținînd seama
de poezia europeană în care
sînt implicat. Nu pot face ab-
stracție de Dante, Claudel, Emin-
escu, nu mă pot desolidariza de
ei apropiindu-mă de experiențe
fragile pe care omul nu le poa-
te lua în seamă decît ca expe-
rimente. Țin seama, desigur de
știință, de studiul serios al cano-
nelor artei. Am studiat și
studiez permanent tehnica mari-
lor poeți ai lumii vechi, sunetul
lor însoțit de cuvînt. Poezia e
ritm și măsură, feroastră, entu-

ziasm al inimii, bătăie care
merge la cadența inimii ome-
nești și a întregii materii, la
ritmurile fundamentale ale fiin-
ței în comuniune cu cosmosul,
cu marile ritmuri ale materiei
universale. Rostirea poetică nu
e un divertisment ci o experien-
țiență extrem de gravă a omu-
lui. Poezia e calea cea mai pro-
fundă de cunoaștere pe care o
are omenirea pînă azi. Unde nu
pot pătrunde aparatele științei,
pătrunde versul: acolo încep a-
dîncimile abisale ale sufletului
uman.

Un tînr e ca un laborator de
chimie. În tinerete îl citeam și
eu pe Joyce. În tinerete fierbe
omul, dar după ce se așază și
l se decantează energiile, după
ce ești om matur, angajat în
viață, îți cresc copiii mari, îți
moare cineva drag din familie,
vin bolile și necazurile, începi
să te întreb ce mai ai înainte
și descoperi mai devreme sau
mai tîrziu valorile fundamentale.
Rămii trîznit cînd descoperi că
oamenii au mai mare nevoie în
timp de aceste valori fundamen-
tale: tot ce se poate strînge în-
tr-un suflet. Nu vreau să reduc
cultura la nevoile simple ale
țăranelor dar uite că pînă la
urmă tot de sufletul acesta pri-
mordial are nevoie lumea.

Sînt în toate manualele strînsi
laolaltă oameni de mare voloa-
re care au realizat mari perfor-
manțe, dar pe care nu-i cunoaște
nimeni decît în clipa răsfoirii
acelor pagini de manual în care
sînt inserați. E nesfîrșit de trist
să fii un mare scriitor dar să
nu fii cunoscut decît ca perfor-
manță de manual. Pentru mine
a fost o mare surpriză să des-
coper în Franța că cei mai ci-
țiți poeți sînt doi oameni care
au fost nedreptățiți de vremea
lor: Peguy și Claudel. Ei circula
în mulțimi ca piinea caldă.
Sînt viabili. Cei care au făcut
doar scandaluri de formă, sen-
zații de premii Nobel, pe mulți
dintre ei nu-i mai citește ni-
meni. Timpul omenirii selec-
tează întotdeauna valorile sale
vitale. Dar nimic din țume nu-i
mai viu și durabil ca sufletul
omului.

În acest spațiu al sufletului
omenesc se adună datele esen-
țiale care privesc izbăvirea fiin-
ței spirituale a lumii. Noi știm
toți că trăim un număr de ani
și apoi plecăm. Ce se întîmplă
după aceea cu noi? Unde ne
ducem și unde ajungem? Aceas-
ta n-o mai putem cerceta decît
pe calea cuvîntului și a artei.
Ce pas uriaș în cunoaștere a
putut face omul cînd și-a soco-
tit moartea ca soră!

— Sau ca mireasă, în Miorița.
— Nu vi se pare că tot ce are
mai adînc, mai sfînt și mai du-
rabil, poporul român tot în Mio-
rița a fost exprimat: acolo am

început ne găsim identitatea
noastră de popor în cosmos.
Identitatea și destinația veșnică.
Tot ce are un popor mai scump
se exprimă în poezie. Un poem
e mai dens decît un tratat știin-
țific. Avem datorită să învățăm
pe oameni să pătrundă în a-
ceastă comoară. Noi n-avem
altă cale pentru destinul limbii
române în univers decît poezia
noastră, deși tot vrem să scă-
păm de ea. Poți să fii tehnician
român și să lucrezi în străină-
tate, dar un popor care nu se
mai hrănește cu poezie, un po-
por care nu mai știe să facă
poezie eternă la el acasă, riscă
să dispară din istorie.

— Cum întîmpinați ca mem-
bru al Asociației scriitorilor din
București, făcînd parte chiar
din conducerea secției de poe-
zie, evenimentul Congresului
Educației Politice și Culturii
Socialiste?

— Un poet adevărat întîm-
pină orice eveniment social prin
cărțile sale. Pot spune că în ca-
drul secției de poezie a Asocia-
ției scriitorilor din București
am pregătit o antologie cu
cîteva zeci de poeți din R.S.S.
Moldovenească, cuprinși cu gru-
page mari de versuri. Sperăm
să fie o carte reprezentativă, ea
se află la tipar, e deci în curs
de apariție.

Acum am sosit de la Toplița
unde am vorbit ca poet român
în fața omenilor, cu o săptă-
mină înainte am fost la Slănic,
puțin mai în urmă, la Tîrgoviște
sau la Liceul „Liviu Rebreanu”
din București. Ca să nu
mai vorbesc de cele mai re-
cente întîlniri avute cu cadre
didactice, elevi, cercetători.
Aceste întîlniri cu oamenii sînt
o permanență a vieții mele de
scriitor. Pe lîngă cărțile pe care
le scriu și tipăresc sînt bucurii
să mă pot întîlni și să pot răs-
punde celor care ne citesc căr-
țile. Educația prin poezie, prin
fața sublimă a limbii române,
e foarte importantă. Cercetă-
torii au găsit că dezvoltarea
intelectuală a copilului, pînă
tîrziu, se face prin limba ma-
ternă. Creșterea intelectuală a
tinerilor acestei țări depinde de
felul cum e cunoscută, în ce
are mai profund, limba și li-
teratura română. Poezia partici-
pă așadar în mod hotărîtor la
formarea intelectuală a viitoru-
lui României.

Limba română formează ca-
pacitatea de a fi inclusiv bun
matematician. Ca structură no-
bilă a limbii române, poezia are
o importanță vitală în formarea
conștiinței poporului român!
Cu aceste gînduri sînt și eu,
împreună cu colegii mei, slujii-
ci al culturii care se face acum
în țara noastră.

— Ce frumos înfloreste busui-
cul în casa dumneavoastră!

Cronica literară

de C. Stănescu

O istorie literară

Ne lipsea, într-adevăr, o istorie a literaturii contemporane
așa cum a conceput-o Ion Rotaru: adresată tineretului și pu-
blicului larg, cu grijă de ierarhizarea valorilor, urmînd anume
să conștientizeze masele de cititori cu valorile literaturii noas-
tre de azi. Principiul de lucru ales în această istorie a litera-
turii contemporane, cel cronologic, este în măsură a da o
privire corectă asupra literaturii în mers, încă în curs de con-
stituire iar metoda „micromonografiilor”, a tratării unice și
unitare a scriitorilor are meritul de a înlesni judecări de va-
loare relativ complete asupra fiecărui autor. La capătul lecturii,
nu numai contabile, a acestei istorii literare ai, într-adevăr,
sentimentul că te afli în fața unui tablou complex și aproape
complet — cu fatale limite, cu inadvertențe și „curiozități”, deja
semnalate luxos, de N. Manolescu în cronică lui — al creației
literare a anilor noștri, tablou cu lumini și umbrele lui ju-
dicios distribuite și din care respiră marea forță creatoare a
spiritualității românești în acest aproape o jumătate de secol
de creație literară.

Principala calitate a lucrării istorice și critice a lui Ion Ro-
taru provine, mi se pare din unitatea criteriilor și judecăților de
valoare. Istoricul literar supune operele analizate unei
priviri pătrunzătoare acordînd o mare atenție indeo-
sebi acelor trăsături ale universurilor artistice care
semnalează puternic legătura cu cea mai bună și autentică
tradiție a poeziei și prozei românești. Vrînd să instruiască un
public larg, autorul descoperă și pune în valoare filiații, afini-
tăți, motive și inclinații recurente, stabilește legături convingă-
toare cu alte forme de artă, concomitente în timp cu operele
analizate, spre a face mai pregnant spiritul național unitar al
creației românești din această perioadă. Un asemenea unghi
de cercetare și analiză depășește obsesia „particularismului”
universurilor artistice autonom-autarhice și el este de urmărit
la cei mai importanți poeți și prozatori români de azi. Un
astfel de criteriu de analiză, prin care cititorul este adus să
recunoască literatura de azi ca literatură română, cu propriile
sale caractere, motive, trăsături, constituie o raritate în sin-
tezele și panoramele curente. Impresia care se degajă, puter-
nică, este aceea că „receptivă la toate inovațiile și chiar deținînd
priorități absolute (avangardismul) poezia română modernă,
bunăoară, are un aer de familie, deține anumite trasee și mo-
tive a căror circulație în interiorul său îi pune în evidență uni-
tatea de fond, structurală. Urmînd modelul călinescian, I. Ro-
taru izbutește să ne facă a privi nu piscurii ori valori întimplă-
oare și izolate ci o adevărată hartă națională a poeziei și prozei
românești, cu un relief legat și organic, în care „apele” și
„munții”, „cîmpurile” și „podșururile” susțin și alcătuiesc, toate,
o arhitectură înconfundabilă și unitară în liniile generale dar
foarte diversă în infățișările ei particulare. Autorul a știut
ce și cum să vadă în spatele unor trăsături moderne, ce mo-
tive lirice și tensiuni specifice se mișcă în creația unor poeți al
cărui univers se încheagă din asimilarea personală a unor achi-
ziții ale marii noastre tradiții. Acest mod „călinescian”, de a
pune în valoare structura de „vase comunicante” a universu-
rilor literare românești face ca lucrarea sa să fie extrem de
utilă și valoroasă — o adevărată operă de patriotism cultural.
Criticul și istoricul literar caută pretutindeni motivele naționale
ale creației demonstrînd, acolo unde materia o permite, fertili-
tatea izvoarelor pămîntului și vieții românești. Nu ostenește să
„dezgroape” aurul poeziei născute din identificarea autorilor
talentați cu aspirațiile și interesele mari ale poporului. Scrie
fără nici o reținere estetizantă despre poezia patriotică a lui
Mihu Dragomir, Geo Dumitrescu sau M. Beniuc, E. Jebeleanu
și St. Aug. Doinaș, A. Păunescu ș.a. Chiar dacă nu peste tot
analiza este completă, exhaustivă, lucrul cel mai important
mi se pare acesta: analiza deschide sau indică un drum rodnic
pentru continuare și adîncire sau sugerînd încotro trebuiesc
căutate temeiurile valorilor despre care scrie. În acest fel este
legitimată nu numai cota valorii dar și natura ei ideologică.
Cititorul își vede îndrumat gustul spre o receptare a conținutu-
rilor proprii literaturii române din această perioadă. Autorul
nu ezită să privească, să analizeze și conținutul de idei, politic
și ideologic al poeziei și prozei, spiritul pe care îl degajă, uma-
nismul său, sau, în unele cazuri, o prea apăsătoare mizantropie, un
gust indolent pentru dezgustul sau greața existențială necarac-
teristice, după opinia sa, clasicismului structural al creației na-
ționale în ansamblu. Recunoscînd în mai multe rînduri că
„sîntem călăuziți de ideea continuității, a imitației creatoare (a
modelelor înalte ale tradiției — n.n.) și a clasicismului, ca fac-
tor de structură, latin, determinat în primul rînd de limba
în care se exprimă arta cuvîntului românesc”, Ion Rotaru nu
rămîne la simple declarații de principii ci le și aplică, în anali-
za fiecărui autor. Din această consecvență rezultă nu numai
o serie de exegeze de o noutate indiscutabilă ci și o recuperare în
linia tradiției a unor autori a căror modernitate i-a făcut pe
mulți să-i transfere altor direcții și chiar altor spații literare.
„Avangardistul” Geo Dumitrescu este admirabil citit ca un
„neoraghezian”, Stelaru este „principalul epigon al lui Bacovia”
etc. Pagini fundamentale în linia acestei receptări a modernilor
și inovatorilor drept continuatori ai unor ilustre tradiții autoh-
tone sînt acelea consacrate lui Nichita Stănescu. Criticul pune
un mare accent pe Nichita „moștenitorul” (tradiției) care ino-
vează în interiorul acestei mari moșteniri pe care și-o asimilează
profund creator. Cel mai modern poet contemporan vădește,
în analiza lui I. Rotaru, și conștiința a tradiției — o concluzie
cu valoare generală și din unghiul căreia am putea vorbi
despre o „recucerire” de pe poziții interne și actuale a poeziei
moderne și „moderniste” românești în cele mai multe din pa-
ginile acestei istorii literare. Această demonstrație se face de
M. Sorescu, I. Alexandru, A. Păunescu autori prin care istori-
cul literar găsește nîmerit a continua discuția sa despre sensul
tradiției în poezia românească actuală aducînd idei, precizări,
nuanțe de mare utilitate. Autorul își asumă, firește, și riscul
unor judecări de valoare pe care mulți nu le vor împărtăși.
Sînt riscuri ori „injustiții”, ce trebuie să fie îngăduite într-o
istorie literară de autor: cazurile nu sînt clasate, mai sînt și
alte opinii, vor mai fi și alte istorii literare, cu alte puncte de
vedere. Important mi se pare că I. Rotaru oferă un tablou ve-
rosimil, solid, optează deschis și consecvent pentru modernitate
pe fondul tradiției, clasicism, pentru creația nutrită de izvoarele
acestui pămînt, vădește o concepție superioară și inflexibilă
despre demnitatea creației, despre înalta ei aspirație spre ilus-
trarea celor mai elevate trăsături ale spiritualității naționale în-
tr-o epocă de tumult revoluționar.

Această istorie a literaturii contemporane, cu însemnatele ei
„injustiții” cu tot (unele flagrante!) mi se pare o primă în-
cercare — mai curajoasă decît oricare alta de pînă acum — de
a stabili o ierarhie literară conformă adevărului și, istoricește,
legitimabilă, imbinînd adevărul generos la temele majore cu
necesara sesizare și prețuire a rezultatelor artistice superioare.
Prea puțin „revoluționară” în formă, istoria literară scrisă de
I. Rotaru este mai radicală în conținut decît oricare alta de
de pînă acum. Ea aduce mari servicii literaturii noastre de azi
prin spiritul patriotic care o animă.

În ce măsură activitatea unui psiholog poate fi regăsită, recunoscută și apreciată sub raport confidențial în indicii de calitate și eficiență ai unei întreprinderi? Iată o întrebare la care nu puține cadre de conducere vor ocoli un răspuns explicit și mai ales unul care i-ar obliga să pună mîna pe creion și calculator. În ceea ce ne privește, noi ne vom încumeta să oferim un răspuns prin mijlocirea unor exemple și date de sinteză, deoarece orice considerații savante sau date de specialitate n-ar avea decât darul de a complica și spălăci înțelegerea unui demers științific cu rezultate extrem de favorabile în viața și munca unui colectiv uzual. Exemplele noastre vor avea în vedere una și aceeași unitate industrială. Este vorba de cunoscuta întreprindere de piese radio și semiconductori Băneasa, înființată în urmă cu 25 de ani, pentru a furniza economiei naționale componente electronice necesare.

Aici, la I.P.R.S. Băneasa, mai mult decît în altă parte, începînd cu 1963 și prin instrumentele de lucru ale psihologiei aplicate, recrutarea, selecționarea și repartizarea personalului muncitor a ocolit capcanele hazardului. Acest lucru a devenit posibil prin desfășurarea sistematică a unor strategii de psihodiagnoză, acțiune constantă ce a permis într-o mai mare măsură identificarea însușirilor psihopsihologice cu meseria aleasă, iar aceasta spre folosul individului și al colectivului din care el face parte. Fiindcă, lucru știut, în umbra marilor edificii ale tehnicii și științei sau în uriașul și complicatul lor angronaj, elementele principale rămîn oamenii, în confrinerea lor laborioasă, aceste naturi sensibile cu talente virtuale sau aptitudini ascunse, cu opțiuni declarate sau doleanțe mascate, indivizi voluntari sau reticenți, cu combustii interne ce se aprind de la o simplă scintilă sau care ard moenit sub carapacele timidității. Care poate fi în aceste situații complexe și variate locul, menirea și utilitatea psihologului de întreprindere, acest virtual cenzor și ghid al vocației și facultăților noastre psihopsihologice? Ei bine, să ne amintim, înainte de a vorbi despre el, că viața ne-a îndemnat nu o dată să medităm asupra modului în care omul își alege el singur, sau îndemnat de alții, profesiunea. Iată de ce, întrebării din deschiderea relațiilor noastre, i-am putea adăuga alte două: cit de des opțiunea pro-

fesională se identifică în mai mică sau mai mare măsură cu vocația reală, sau cit de gravă, de dureroasă, de deabusolantă poate fi pentru individ o mișcare greșită de macaz în alegerea unei meserii străine de vocația și pregătirea sa. Patrimoniul paremiologic al poporului nostru păstrează în acest sens o zicală acidă de un umor tragic: prostul poate fi la locul lui sau în locul altuia.

Actualul laborator de testări psihopsihologice de la I.P.R.S. Băneasa a fost înființat în 1968 și de atunci și pînă în prezent au fost supuse unor examinări de specialitate nu mai puțin de 16000 de persoane, tineri și virstnici, probele vizînd atît recrutarea, angajarea și distribuția personalului muncitor, cît și selecționarea sau promovarea, redistribuirea în diverse locuri de muncă a celor ce lucrează mai multă vreme în secțiile întreprinderii. Actualul director general, inginerul Anton Vătășescu, ne-a mărturisit că, pur și

un capital prețios. Dar psihologia aplicativă a izbutit să stabilească mijloace de investigație, de observație a căror precizie reduce cu mult riscurile hazardului, ale subestimării sau supraevaluării talentului, deprinderilor latente sau a predispozițiilor ascunse. Ea își demonstrează utilitatea mai ales la recrutarea și repartizarea tinerilor cadre, deci în acel moment crucial în care tînrul încheie cel mai important contract cu societatea, iar meseria aleasă devine cea de a doua componentă a personalității sale.

La I.P.R.S. Băneasa, munca productivă principală este susținută de operatorii de componente electronice, o meserie de mare finețe, (unele operații efectuîndu-se sub microscop), ce reclamă migală, răbdare, acuitate vizuală, pedanterie, o profesiune preponderent feminină, bărbații dovedindu-se, în marea lor majoritate, incapabili de a deprinde asemenea operații. Munca în cadența

pentru un operator competent care se adaptează în scurt timp exigențelor locului de muncă (587 640 lei o sută de operatori competenți încadrați). Calculul vizează un număr de 170 de persoane selecționate și încadrate dintr-un număr de 746 de candidați examinați, valoarea de predicție a sistemului de selecție și repartizare — 91,2 la sută — fiind foarte înaltă.

Avantajele sînt enorme și evidente de îndată ce le comparăm cu sistemul „clasic”, deci cu selecția naturală, practică fără nici un examen psihopsihologic. Prin acest procedeu sînt angajați de la bun început, „la ochi”, 700 de virtuali operatori din care, pe parcurs, prin verificări la locul de muncă, sînt îndepărtați cei necorespunzători (600). Dar acest lucru înseamnă o mare risipă de timp și bani. Calculul a demonstrat că pe această cale cheltuiala pentru încadrarea unui operator competent este de 21 000 lei sau de 2 100 000 lei pentru o sută de

oferit și șefii de echipă.

În ceea ce privește personalul cu studii superioare, examinările psihopsihologice sînt de dată ceva mai recentă, testele vizînd în special stabilirea direcțiilor de încadrare și promovare. În aceste cazuri, bateria de probe urmărește stabilirea structurii personalității, motivația, creativitatea și structura inteligenței. S-a ajuns astfel la o mult mai exactă recomandare pentru ocuparea unor funcții de conducere-organizare, cercetare-proiectare, conducere nemijlocită în producție. Dar și aici, citeva surprize neplăcute, deci depistarea unor persoane cu o structură a personalității și aptitudini nepotrivite pentru postul pe care îl ocupau.

Dar în general — avea să ne mărturisască principalul nostru interlocutor, psihologul Garbis Ohanisian precum și colegul acestuia, psihologul Ioan Sămihaiian — surprizele au fost în general plăcute, deoarece nu puțini ingineri, încorsetați de timiditate, căzuți în umbră, au demonstrat un potențial intelectual neabănuț, iar mutarea lor pe posturi corespunzătoare a optimizat sensibil creativitatea, organizarea, eficiența în sectoarele respective.

Nu a fost realizat pînă acum un calcul prin care să se poată determina cu exactitate contribuția testărilor psihopsihologice la ridicarea calității, la sporirea eficienței, la bunul mers al activității generale. Amintim totuși că doi ani la rînd (1985 și 1986) întreprinderea a obținut pe ramură Ordinul Muncii clasa I, că I.P.R.S. Băneasa se recomandă prin înalta calificare a personalului muncitor, prin disciplină și eficiență, că, așa cum avea să ne declare un reputat om de știință, aici la întreprindere de piese radio și semiconductori se poate vorbi de o mare densitate de inteligență pe metru pătrat.

„Vizînd idealul — ne-a mărturisit în încheiere — Garbis Ohanisian — munca psihologului ar trebui să conducă la plasarea fiecărei persoane pe postul cel mai convenabil, atît pentru ea, cît și pentru societate. Un deziderat greu de realizat la ora actuală prin mijloacele de care dispune psihologia aplicată, deși în scurta sa istorie, această disciplină a contribuit decisiv la măsurarea și descrierea variabilității umane, aducîndu-și o importanță contribuție la eforturile industriei pentru selecționarea și repartizarea personalului în mod sistematic și rațional”.

LIVIU TIMBUS ■

Industrie și psihologie

simplu, pentru conducerea întreprinderii, cabinetul de testare psihopsihologică constituie unul din principalele mijloace de lucru și că lipsa unui asemenea ghid permanent ar produce grave perturbații în activitatea generală a întreprinderii, reducînd sensibil calitatea și productivitatea muncii.

Dar ajunși la acest punct, sintem îndemnați să deschidem o paranteză. Orice idee nouă, spunea un mare învățat, sosește ca un musafir nepoftit și nu poate fi deosebită la început de fantezie și extravaganță. După o părere veche și foarte răspîndită, ambiția, stăruința, disciplina și hărnicia pot suplini lipsa de vocație în deprinderea unor meserii. În aceeași măsură — tot la o opinie greșită se referă expresia despre așa-zisii „oameni bătuți în cuie”, de neînlocuit.

Evident, nu poate fi pusă la îndoială intuiția și flerul unora dintre noi, a celor, deci, despre care se spune că „se pricepe la oameni”. După cum este unanim recunoscut faptul că experiența îndelungată reprezintă

impusă și cerința menținerii unui „tempo rapid, combinate cu dimensiunile mici ale pieselor (executarea unor mișcări sub microscop impune și deprinderi motorii deosebite de cele din spațiul obișnuit) amplifică conflictul neurogen dintre exigențele de rapiditate și cele de precizie. Bateria de probe prin care sînt selecționate operatorii impune trecerea în principal a unor probe (teste) de atenție, observație, inteligență (capacitatea de a manipula obiecte de mici dimensiuni), coordonarea mișcărilor miinilor, atenție difuză și simultană. Candidații completează și un chestionar de personalitate, pentru identificarea extraversiunii și nevrotismului.

Ei bine, examenul de testare au demonstrat că abia 14 la sută din cei ce bat la porțile întreprinderii sînt apti pentru a fi angajați urmînd să se calibre în munca de operator! Studiile efectuate de-a lungul anilor au putut stabili chiar și cheltuielile exacte pe care le reclamă acest mod de selecție, încadrare și calificare: 5 876 lei

operatorii necesari producției.

Testările au fost în timp extinse și asupra altor meserii. Din 200 de persoane însărcinate să se ocupe cu controlul tehnic de calitate, 20 s-au dovedit necorespunzătoare. Cite piese defecte au trecut prin miinile acestora? Surprize plăcute dar și neplăcute au oferit examenul psihopsihologic pentru funcțiile de maistri. Oamenii cu calități „recunoscute” și cu experiență îndelungată au trecut la limita probele psihologice sau și-au demonstrat pur și simplu slaba pregătire pentru acest domeniu. Bateriile de probe au avut și aici rolul de a despărți aparența de realitate. La unii din aceștia, omenia, dinamismul, sociabilitatea (care pot fi etichetate ca elemente pozitive) s-au înfrățit cu trăsături negative cum sînt lipsa de autocontrol, fuga de idei, lipsa de răbdare, rutina etc. Au fost organizate cursuri de recalificare, izbutindu-se obținerea unor corective, dar în mai multe cazuri situația a făcut necesară schimbarea din funcție a celui necorespunzător. Multe surprize (bune și rele) au

ISTORIA NOASTRA, VIATA NOASTRA

Embleme ale eroismului românesc

Mărăști • Mărășești • Oituz

Sub regimul „pumnului de fier” german

În timp ce, la Porțile Moldovei, armata română făcea eforturi eroice pentru stabilirea înaintării trupelor Puterilor Centrale, în teritoriul ocupat al Olteniei, Munteniei și Dobrogei masele populare se confruntau cu rigorile unui aspru regim de teroare, de jaf și silnicie, impus de trupele invadatoare.

Încălcînd flagrant acordurile internaționale, prevăzute în înțelegerile de la Haga din 1899 și 1907, forțele de ocupație au nesocotit total normele juridice românești, înlocuindu-le cu ordonanțe administrative proprii, expresie a liberului arbitru al „învîgătorilor”, puse exclusiv în slujba intereselor acestora. După cum preciza feldmaresalul Mackensen într-unul din ordinele sale, „problema principală a administrației în România constă în utilizarea economică maximă a teritoriului administrat, în profitul Germaniei”. În acest spirit s-au adoptat un șir de măsuri care vizau intensificarea producției industriale și agricole, sechestrarea bunurilor, interzicerea comercializării de către populația românească a oricăror produse. Totodată, Puterile Centrale au ridicat de pe teritoriul țării noastre numeroase instalații industriale, locomotive și vagoane, precum și cantități uriașe de materii prime și produse finite de importanță strategică.

Considerată ca principală sursă de ieșire din acuta criză alimentară în care se zbateau aceste puteri, jefuirea agriculturii României a adus pagube enorme populației, repercusiunile acestora fiind

resimțite mulți ani după terminarea războiului.

Pentru smulgera unor cantități cit mai mari de produse agro-alimentare, administrația militară a recurs la măsuri deosebit de rapace și inumane, de la munca forțată a tuturor locuitorilor satelor, inclusiv a copiilor și bătrînilor, pînă la rechiziționarea tuturor produselor gospodăriilor țărănești. Referindu-se la modul cum se executau rechizițiile, primarul comunei Mălăești (judetul Dolj) scria în decembrie 1916: „Soldații din trupele imperiale germano-austro-ungare cutreieră satele înarmați, ridică de la locuitori păsări, porci și oi, pe care, parte impușcate, parte vii, le duc cu dînsii, terorizînd populația”.

Prin întreaga gamă de metode și procedee de jefuire a bunurilor românești, inamicul a expediat din țara noastră în perioada 1 decembrie 1916 — 31 octombrie 1918: 2 161 905 tone de cereale, leguminoase și alte alimente, 600 000 cai, peste 1 000 000 vite cornute, peste 1 000 000 porci, peste 400 000 viței, 2 000 000 miei etc.

O atenție deosebită au acordat organele de ocupație exploatarea bogățiilor subsolului românesc. Petrolul nostru devenise principala sursă de carburanți a mașinilor de război a Puterilor Centrale, fapt pentru care ocupanții au mărit la maximum producția de țitei printr-un sistem de exploatare coercitivă, numeroase societăți și întreprinderi petroliere fiind trecute sub administrația militară. Datele statistice arată că din cele 1 150 202 tone de produse petroliere „exportate” în anul 1918, peste 78 la sută au fost însușite de Germania, peste 20 la sută de Austro-Ungaria, restul de Turcia și Bulgaria.

La pagubele pricinuite statului român prin exploatarea nerațională și forțată a rezervelor sale de petrol pe timpul ocu-

pației, s-au adăugat și distrugerile executate de trupele Puterilor Centrale în toamna anului 1918, cu prilejul retragerii de pe teritoriul țării noastre.

Dar nu numai agricultura și industria au fost puternic lovite de „binefacerea” ocupației străine, ci și finanțele țării. Astfel, administrația germană a emis noi bancnote — așa-zisii „lei de ocupație” — care nu aveau acoperire în aur, în valoare totală de 2 114 000 000 lei, fapt ce a dezorganizat complet circulația monetară, constituind principala cauză a inflației din perioada postbelică.

Cu armele lui Atila și Tamerlan

Spolierea economică a bogățiilor țării a mers mină în mină cu accentuarea regimului politic de cruntă oprimare a populației, de înăbușire cu brutalitate a oricăror manifestări de nemulțumire ale poporului român. Suferințele masei populare se adăuceau de la o zi la alta pe măsură ce situația lor economică se agrava. O foamete cumplită bîntuia în țară, îndeosebi în lumea satelor, resimțindu-se grav și la orașe. „Sînt zile întregi în care nu avem ce mânca — se spunea într-o scrisoare adresată prefecturii județului Ilfov. Ne plîng copiii înfometați. Putem chiar muri de foame, căci nu avem la cine recurge să ne ajute cu ceva spre a potoli foamea copiilor”.

Tabloul suferințelor îndurate de poporul român sub regimul ocupației vremelnice a Puterilor Centrale a fost cutremurător, depășind prin asprimea comportamentului cîmpitorilor cele mai întunecate vremuri ale evului mediu. Căci niciodată hoardele năvălitoare din trecut nu și-au propus, oricît de aprigă a fost rezistența de care s-au izbit pe aceste meleaguri, să treacă „prin foc și sabie” întregul neam românesc. Stăpîniți de ură, furioși că nu pot zdrobi armata română și subjugă poporul nostru, cîmpitorii secolului XX își exprimau fără echivoc planurile demențiale: „Poporul român nu merită răzbușare, ci nimicire. Poporul acesta trebuie să dispară de pe suprafața pămîntului, cum dispăre cangrena de pe trup. Trebuie pusă în mișcare sabia lui Atila și a lui Tamerlan ca

să curățim cîmpia Dunării. Exterminarea!”

Triumful cauzei drepte a poporului român

Ca întotdeauna de-a lungul zbuciumatei lor istorii, românii au știut să depășească cu demnitate și bărbăție șirul grelelor încercări impuse de război, de ocupația străină, de rapacitatea și brutalitatea unui dușman care se considera stăpîn definitiv pe pămîntul patriei noastre. Sfirșitul primului război mondial, încheiat cu victoria coaliției Antantei, victorie la care națiunea română și-a adus o importantă contribuție, a însemnat prăbușirea totală a planurilor imperialismului german și ale aliaților săi, de a subjugă poporul nostru, de a-i răpi bogățiile și frumusețile patriei strămoșești.

Jertfa imensă și suferințele fără seamăn ale poporului român în anii primului război mondial închinată cauzei nobile a eliberării naționale și întregirii statale nu au fost zadarnice. Ele au stat la temelia hotărîrii unanime a românilor care, prin voința lor neștrămutată au înfruntat, la încheierea războiului, unirea tuturor provinciilor românești într-un singur stat național, act istoric ce a primit, prin tratatele de pace, consacrarea internațională.

Poporul nostru nu a uitat și nu va uita niciodată supremul sacrificiu făcut de martirii neamului românesc pe cîmpurile de bătălie ale primului război mondial. Aducînd un cald prinos de recunoștință memoriei celor ce s-au jertfit sub faldurile tricoulor, tovarășul Nicolae Ceaușescu a scris în cartea de aur a mausoleului de la Mărășești: „Fie ca memoria celor ce au căzut la Mărăști, Mărășești și Oituz, oprind cu pieptul lor armatele imperialismului german, să trăiască veșnic în conștiința poporului, îmbărbătîndu-l întotdeauna în lupta pentru binele și prosperitatea Republicii Socialiste Românie”.

DR. VASILE ALEXANDRESCU ■
GRIGORE ALEXANDRESCU ■

În ierarhia patologiei — susțin specialiștii din întreaga lume — suferința reumatologică se situează pe locul trei sau patru. Este firesc deci, ca o seamă de cercetători să aibă în atenție tratamentul și modalitățile de recuperare în bolile aparatului osteo-articular. Sunt curent folosite astăzi o multitudine de procedee, ca și o serie întreagă de medicamente. Cercetările continue, plantele arătându-și din nou virtuțile terapeutice.

Revista „Flacăra” scria, într-un stadiu avansat al cercetărilor, despre viitoarea apariție a unui nou medicament românesc — Rumeyn. Iată, Rumeyn-ul este pregătit acum spre a lua drumul farmaciilor. Ne-am propus, nu doar să-l anunțăm marelui public, ci să-l și punem în discuția unor specialiști care, vreme de trei ani și-au asumat răspunderea testării sale clinice. Pentru început însă, i-am dat cuvântul creatorului său, cercetătorul științific Constantin Iercescu, de la Centrul de chimie din Timișoara.

— Produsul a fost realizat pe baza unor cercetări întreprinse de-a lungul a șase ani. Este un unguent conținând extract selectiv din rădăcina *Phytolacca americana* L, sau, cum este cunoscută sub denumire populară, rumeioară. Planta, răspândită în deosebi în Asia și acclimatizată la noi de peste 250 de ani, este bine studiată în literatura de specialitate și apreciată pentru compuşii săi farmacologic activi, netoxici. Produsul ajuns acum în forma finală, are în vedere în special patru grupuri de afecțiuni, prezentând efecte antiinflamatoare, anti-edematoase, analgezice și cicatrizante.

În testările pe care le-am făcut în prima fază pe culturi celulare, apoi pe animale — testări preclinice — am constatat că reacționează sinergic. La testările clinice au participat o serie de medici de la Spitalul județean, Spitalul Militar din Timișoara, Spitalul de copii, de la Centrul de balneofizioterapie, Spitalul de ortopedie din Timișoara, ca și Spitalul Ion Cantacuzino și Spitalul Municipal din București. Rezultatele obținute în urma testărilor clinice au dus la întreprinderea unor acțiuni de întemeiere a unui laborator de micro-producție. În sistem uzină, cu marcă înregistrată. La ora actuală Rumeyn-ul se găsește în față finală, de șarjă zero. Sperăm să facem din unguentul Rumeyn un instrument terapeutic la îndemina unui grup cât mai mare de specialiști și, implicit, să alinăm cât mai multe suferințe. Produsul este rezultatul unor cercetări făcute din pasiune, în care am creat un precedent în

farmacologia noastră: pînă acum, noi n-am mai avut în arsenalul terapeutic nici un medicament pe bază de fitosaponine și lecitine, cum este acesta. În același timp, am creat o bază de studiu și de testări preclinice pentru această gamă mare de compuși care există și în alte plante cu virtuți terapeutice din flora fării noastre, spontană și cultivată.

torii cronice și în fiecare caz s-au constatat ameliorări terapeutice importante prin efectul analgezic și antiinflamator semnificativ. Ceea ce ni se pare extrem de important este faptul că nu are contraindicații și nu s-au înregistrat nici un fel de efecte secundare adverse. În plus, constatând că „nu doare”, copiii se supun cu ușurință tratamentu-

constatat ameliorarea durerilor, diminuarea contracturii musculare, a redoareii articulare, reglarea funcțională vasculară și reducerea deficitului funcțional.

Produsul are o foarte bună absorbția locală, este bine tolerat și — pe cazurile noastre — nu s-au semnalat nici un fel de efecte secundare locale sau generale. Eficacitatea, alături de buna toleranță constituie argu-

fort, reducând suferința propriuzisă, conferind prin aceasta posibilitatea de a se reduce dozele de medicamente care, luate uneori prelungit și în doză mare au efecte secundare. Aceste aplicații locale sînt după mine un minunat tratament adjuvant în ameliorarea simptomelor care chinuie pe bolnav și pe care, cu ajutorul acestor unguente noi le putem influența. Am preluat acest unguent în urmă cu trei ani de la șeful laboratorului ALCIS Timișoara, dr. Ionel V. Dinu. L-am folosit în aproximativ o sută de cazuri. Bolnavii respectivi sufereau de poliartrită reumatoidă, spondilartrită anchilozantă, coxartroză, spondiloză, lombosciatică discală, afecțiuni post-traumatice: entorse, luxații etc. Ce putem spune? În forme ușoare de reumatism articular simplă aplicare a acestui unguent ne-a dat satisfacții după 5—10 zile. În restul formelor de reumatism inflamator, metoda este adjuvantă. Bolnavul respectiv trebuie neapărat ca, sub îndrumarea unui medic să facă un tratament de fond antiinflamator. Bolnavul respectiv, după ce și procură unguentul nu poate să-și abandoneze medicul. Vreau să subliniez că este o metodă foarte bună, dar este o metodă și n-aș spune că e bine să fie cumpărat fără sfatul medicului. Pe fiecare dintre noi îl doare o dată spatele, urmărul sau genunchiul, dar e bine să mergă la medic, să vadă dacă nu este ceva organic. Noul produs va trebui popularizat în rândul medicilor — ce conține, care este mecanismul de acțiune, care sînt indicațiile, care sînt bolile și nu simptomele în care are eficiență iar pînă va cîștiga teren, în sensul de a convinge lumea medicală de eficiența sa, să avem măsura și decența să vedem că sunt limitele metodei, să ru-l recomandăm ca o rezolvare a oricărei dureri ce ne poate încerca. Sigur este faptul că un mare număr de bolnavi pot beneficia de această metodă și mai ales cei care au boli cum ar fi ulcer, hipertensiune, diabet, bolnavi care nu pot lua cantități mari de medicamente antiinflamatoare. Acestor oameni, cu o cantitate mai mică de medicamente înghițite și prin aplicări locale cu unguent, li se poate conferi posibilitatea salutară de a-și rezolva puseele reumatice. Dar, acest lucru, doar medicul trebuie să-l stabilească. Și asta se va întâmpla pe măsură ce medicii se vor convinge de faptul că efectele pe care pretindem că le obținem sînt controlabile și reproductibile.

LIANA MOLNAR ■

Rumeyn, la început de drum!

■ Rodul unor cercetări întreprinse de-a lungul a șase ani ■ Produsul are în vedere patru grupuri de afecțiuni, prezentînd efecte antiinflamatoare, anti-edematoase, analgezice și cicatrizante ■ Importante ameliorări terapeutice la Clinica I pediatrie Timișoara la copii cu diferite forme de reumatisme inflamatorii cronice ■ Efecte bune în tromboflebite și ulcere varicoase ■

Mă bucur că rezultatele testărilor de pînă acum îi anunță o bună perspectivă în terapie. Sper că practica îl va confirma și, poate, îi va găsi noi utilități. Propun un produs supus oricăror păreri.

Inițiativă meritorie

„Este, într-adevăr, o inițiativă meritorie”.

Cu aceste cuvinte și-a început aprecierile dr. Carmen Golea, medic principal de specialitate pediatrie la Spitalul de copii, asistent universitar la I.M. Timișoara.

— Caracterul evolutiv cronic și invalidant al artritei leumotrice juvenile explică și justifică eforturile multor colective de cercetare în a găsi noi mijloace terapeutice. În ceea ce ne privește, am răspuns cu tot entuziasmul solicitărilor de a participa la testările clinice ale noului produs pe care ni-l propunea colectivul actualului Laborator de produse naturale Rumeyn. Unguentul a fost larg utilizat în Clinica I Pediatrie Timișoara, la copii cu diferite forme de reumatisme inflama-

lui, stresul ce se înregistrează la asemenea vîrste fragede disparînd cu desăvîrșire.

Medicament util, indiferent de vîrstă

Testările efectuate la Spitalul Militar din Timișoara au cuprins persoane între 19 și 85 ani. Iată părerea doctorului Petru Măciacășan, specialist în boli transmisibile și epidemiologie.

— Primele cercetări le-am întreprins în 1984 alături de medicul internist lt. col. dr. Constantin Jianu, pe un număr de 47 de cazuri, iar observațiile preliminare au fost îmbucurătoare, căci au arătat efectele reale ale produsului. O parte din bolnavi au fost tratați ambulator, iar alții spitalizați. Au fost grupați după afecțiuni. Cele mai numeroase erau cazurile de reumatism articular, suferințe discovetrabre, urmau poliartroze și poliartrite reumatoide.

Monoterapia cu Rumeyn s-a utilizat în reumatismul articular cu rezultate neașteptate de bune. În restul afecțiunilor s-a apelat la terapie asociată. S-a

mentat în favoarea efectului său analgezic, antiinflamator, decontracturant, avînd indicații ca monoterapie sau în terapie asociată cu medicamente în reumatismul inflamator cronic degenerativ, articular, unele sechele post-traumatice, precum și în unele afecțiuni nereumatismale. Am găsit că are un efect bun chiar în tromboflebite și ulcere varicoase. Sînt convins că sînt și alte afecțiuni unde acest produs, prin aplicații locale, poate să aducă remedii.

Metoda nu suplinește medicul

Cum era și firesc, am cerut și opinia șefului secției de la Centrul balneofizioterapie, recuperare medicală și reumatologie Timișoara, doctorul Ludovic Tiroch.

— În afecțiunile reumatismale sînt localizări cu suferințe dominante: inflamații, dureri, redori, contracturi etc. În terapia acestor boli, pe lângă o serie de medicamente, proceduri balneofizicale, sînt foarte bine venite aplicațiile locale, asigurînd bolnavului un grad de con-

TRADIȚII ȘTIINȚIFICE ȘI TEHNICE

Premergători și pionieri ai geneticii în România

Genetica — ramură a biologiei care se ocupă de legile transmiterii ereditare a caracterelor organismelor — se consideră a fi fost întemeiată în 1865, cînd botanistul și călugărul austriac Johann Gregor Mendel a descoperit cele trei legi după care se efectuează această transmitere, fie la cumpăna dintre secolele XIX și XX, cînd legile mendeliene — deși demonstrate statistic și matematic în fața Societății Naturaliștilor din Brno (1866) — au fost „redescoperite” în mod independent, după ce decenii la rînd fuseseră pur și simplu „uiteate”. Rolul hotărîtor în această privință l-a avut medicul veterinar și zootehnistul Constantin Vasilescu care, fără să cunoască experiențele și legile lui Mendel, a demonstrat experimental la finele veacului XIX modul de transmitere ereditară a unor caractere dominante sau recesive la incrușările de sîlne. Despre rolul lui C. Vasilescu ca pionier al cercetărilor experimentale de genetică animală, adesea omis, ne-am ocupat în mod special într-un articol publicat în această rubrică la 27 iunie 1986. Termenul de genetică a fost introdus în 1906 de către W. Bateson.

Astăzi o știință deosebită

însemnătate teoretică și cu aplicații practice majore, genetică are o istorie și chiar o „preistorie”, la care românii au participat din plin.

În substanțiala sa lucrare intitulată *Înaintași ai geneticii în România* (1983), autorul, Stelian Oprescu, menționează, ca primul dintre acești premurgători, pe însuși Dimitrie Cantemir, care în clasică sa scriere *Descrierea Moldovei* notează, între altele: „În învîntul Orheiului, la satul Tohatin, dintre rîurile Iehel și Răut, porcii nu se nasc cu copitele despicate, ci întregi, ca la cai; așa se întâmplă și cu porcii fătați, după trecere de trei ani, de seroaie aduse aici din alte părți...”. În ce privește caii, tot Dimitrie Cantemir remarcă faptul că cei de munte sînt mici și robuști, iar cei de cîmpie „mari, falnici...”. Deci, în concepția domnitorului-savant a germinat în primul rînd ideea variației organismelor în raport cu mediul geografic (opusă ideilor fixiste și creaționiste), apoi aceea a transmiterii către urmași a unor caractere, cum este acela al copitei nedespicate la porci (sindactilie). Totodată, biologul și istoricul științei Const. Moțaș sublinia, într-o lucrare despre Darwin, publicată în 1972, că

Dimitrie Cantemir a fost cel dintîi care a observat fenomenul mutației, fiind deci un precursor al lui Hugo de Vries.

Schițînd într-un studiu de sinteză istoria geneticii (1975), regretatul academician Victor Preda arată că primele idei științifice despre ereditate au apărut la noi în a doua jumătate a veacului trecut, mai ales prin aderarea marii majorități a naturaliștilor, agronomilor și medicilor la darwinism, ei militînd pentru „ideea eredității caracterelor dobîndite, deci [pentru] rolul factorilor de mediu și al acumulării ereditare a variațiilor mici, în modificarea eredității”. Așa au gîndit spre pildă cei doi cititori ai școlii românești de geologie, Grigore Cobălcescu și Grigoriu Ștefănescu. În cărți, articole, conferințe, ei au combătut fixismul, creaționismul, catastrofismul, militînd cu înflăcărare pentru transformism, ultimul susținînd chiar că „modificările obținute de organism în cursul vieții sale individuale se transmit la urmași prin ereditate, în cazul că descendenții trăiesc în condiții asemănătoare ascendenților lor” (citată după Victor Preda).

Biologii Nicolae Leon și Dimitrie Voinov s-au angajat în polemici celebre cu ultimii partizani ai fixismului și creaționismului de la noi, demonstrînd inconsistența viziunii depășite, retrograde, a acestora. Nicolae Leon deosebește o ereditate conservativă, prin care s-ar păstra trăsăturile speciei și o ereditate progresivă, prin care s-ar transmite modificări dobîndite de organism în cursul vieții. Dimitrie Voinov publică lucrările clasice *Noile cercuiri transformiste* (1893) și *Mediul ca factor transformist* (1894), iar ca fondator al școlii româ-

nești de citologie și a citogeneticii animale face importante descoperiri, dintre care cea mai însemnată este descrierea, pentru prima dată în lume, a unui caz de aneuploidie (variabilitate cromozomială) la coropișniță (1912). Tot el a atestat și definit fenomenul de condriodereză activă (înmulțirea — respectiv, divizarea — mitocondriilor și nu numai migrarea lor), aducînd elemente decisive în sprijinul teoriei eredității citoplasmice prin mitocondrii (confirmată, mai recent, prin descoperirea ADN-ului mitocondrial).

Este necesar să subliniem că și filosofi de frunte, ca Vasile Conta, s-au preocupat în scrierile lor de probleme privind ereditatea. Acest aspect fundamental al existenței nu îi putea scăpa nici spiritului universal care a fost poetul-gînditor Mihai Eminescu. „Ereditatea este perenațiune” (de la „peren”) scrie el în manuscrisul nr. 2257, f. 217 verso. Privitor la evoluția lumii vii, își exprimă clar opțiunea: factorii hotărîtori sînt, după el, ereditatea (elementul conservator) și adaptatiunea (elementul de schimbare și progres).

Două figuri extrem de interesante sînt inginerul agronom și scriitorul Constantin Sandu-Aldea, autor al primului manual de ameliorare a plantelor apărut în România (1915) și zootehnistul și medicul veterinar Nicolae Filip, fondatorul zootehniei românești. C. Sandu-Aldea a pus bazele științifice ale ameliorării plantelor de cultură la noi; a inițiat în 1909 cercetări privind ameliorarea grîului prin selecționare și a efectuat multe hibridări intra- și interspecifice; din populațiile hibride obținute, a izolat câteva linii, din care

Sandu-Aldea 224 și Sandu-Aldea 22 s-au dovedit cele mai productive. Definind cele două laturi ale evoluției, N. Filip scrie: „Variabilitatea determină apariția caracterelor noi, ereditare, avînd scopul de a menține tipul; [...] variabilitatea poate fi comparată cu o forță centripetă, cu tendința de a scoate spațiul din limitele sale, ereditatea, din contră, este o forță centripetă, care menține spațiul în limitele sale. Lucrarea lui Nicolae Filip, *Les animaux domestiques de Roumanie* a fost distinsă cu medalia de aur a Expoziției Internaționale de la Paris din anul 1900.

Un moment important l-a constituit înființarea, în 1936, a Societății de genetică din România, din inițiativa lui Gheorghe Marinescu, Nicolae Teodorescu și Alexandru Caratzali. Și tot în același an, Haralambie Vasiliu aduce una dintre cele mai însemnate contribuții românești în acest domeniu, enunțînd, ba și schițînd, ipoteza precursorare privind structura spiralată a substanțelor proteice din celula vie.

Desigur, multe fapte, multe nume (Emil Racoviță, Victor Babes, G. K. Constantinescu, G. A. Asbivici, Gh. Ionescu Sîsești, Nicolae Teodorescu, D. Contescu, Traian Săvelescu, C. I. Parhon, Radu Codreanu — dintre cei dispăruți) nu și-au mai găsit locul în expunerea noastră. Nădăjduim că am reușit totuși să dăm o idee despre începuturile unor preocupări privind ereditatea și genetică în România, într-un număr viitor ne propunem să expunem o sinteză a ideilor eminesciene despre lumea viețuitoarelor și despre „logica viuului”.

I. M. ȘTEFAN ■

Cu încetinitorul?

Lucrurile sînt chiar de la prima vedere, cum nu se poate mai simple. Un om al muncii de la întreprinderea de aparate electrice pentru măsură și industriale (I.E.M.I.) — pe nume Valentin Gheban — s-a judecat, timp de câteva luni, cu întreprinderea sa, care, printr-o decizie semnată de inginerul șef, consilierul juridic și șeful serviciului, personal, îi desfășurase contractul de muncă. Și, cum Valentin Gheban cîștigă procesul, obținînd de la Judecătoria municipiului București o sentință definitivă, urma să fie reintegrat în colectivul de muncă din care făcuse parte pînă la începerea judecării și, firește, să primească banii corespunzători pentru perioada, de aproape șapte luni, în care a avut loc amîntitul proces. Simplu și perfect legal. Iată, însă, că au trecut aproape șase luni de la emiterea sentinței și banii n-au fost plătiți. Valentin Gheban a fost reprimit în unitate, a fost repartizat într-una din cele mai bune secții ale întreprinderii, loc unde se simte bine și unde se poate realiza pe deplin în specialitatea sa. Dar banii? Actualul șef al serviciului personal, Nicolae Iancu, e de părere că răspunsul cel mai autorizat îl pot oferi juristii întreprinderii — Gheorghe Pantea și Florin Mărgineanu. Aceștia, la rîndul lor, spun că oficiul juridic a întocmit actele necesare și le-a înaintat serviciului financiar. Șeful acestui serviciu, Ion Dăneș, recunoaște că lucrurile stau așa, dar pe hîrtia intrată în posesia sa era înscrisă indicația de a nu se plăti suma respectivă decît în urma primirii unui răspuns de la Procuratura Generală, instanță la care întreprinderea făcuse apel după pierderea procesului. Această indicație purta semnătura contabilului șef al I.E.M.I. — Viorel Cristea. Stăm de vorba cu dînsul. Regretă faptul că acești bani vor trebui, tot conform legii, recuperați de la cei care au decis desfacerea contractului de muncă. Și nu e vorba de sute, ci de mii de lei. Știe foarte bine așa cum bine știu și cei doi juristi, că adresa către Procuratura Generală nu implică și blocarea plății unei sume de bani stabilită de

către o instanță judecătorească și avînd caracter definitiv. Așadar, de ce s-a tergiversat atât? Pentru simplu motiv că aceia care s-au prîpit emițînd decizia invalidată de către justiție trag acum de timp. Sperînd, probabil, că vor putea scăpa cumva și de plata la care îi obligă legea. Oricum, e de neconceput ca într-o întreprindere în care funcționează, cu normă întreagă, doi juristi să fie sfidate prevederile clare și precise ale legii. Pe lingă faptul că întocmirea unui dosar care s-a dovedit a nu avea suficiente argumente și rigoare a condus la scoaterea din producție a unui om al muncii, pe lingă prejudicierea întreprinderii de o însemnată sumă, acum, această continuă infirziere a unei plăți care trebuia efectuată concomitent cu reincadrarea în muncă a celui căruia, pe nedrept, i s-a desfășurat contractul de muncă, nu se poate considera decît un abuz. Abuz comis — culmea! chiar de cei chemați și plătiți pentru a apăra legalitatea, interesele întreprinderii, dar și ale oamenilor întreprinderii. Tovarășul Eugen Preotu, directorul I.E.M.I., se arată, în timpul discuției pe care am purtat-o, cu totul ne mulțumit de modul în care își fac datoria membrii oficiului juridic. Lipsa oricărui temei în aminarea plății cuvenite unui om care s-a dovedit a fi nevinovat în fața legii îl acuză, atît moral, cit și profesional, pe consilierii juridici de la I.E.M.I. Desigur, în urma demersurilor făcute, am primit, din partea tuturor factorilor de decizie de la nivelul întreprinderii, asigurarea că, în cel mai scurt timp, Valentin Gheban va intra în posesia sumei care i se cuvine. Dar, evident, cu o nejustificată infirziere. Fapt de care se face vinovați cei care au mai greșit o dată, la desfacerea contractului de muncă. Acest lanț de erori nu face altceva decît să pună sub semnul întrebării probitatea unor oameni a căror menire este tocmai aceea de a veghea la stricta respectare a legilor noastre.

D. M. ALEXANDRU ■
ROXANA PAICU ■

Viața pe caniculă

(Urmare din pag. 24)

fără să mi se poată răspunde pozitiv). Unui bătrînel cu doi prichindei, cam între 4 și 6 ani, i-am arătat, în Parcul Libertății un chioșc de răcoritoare, dar, deziluzionat mi-a spus că suferă de diabet iar unul din copii e deranjat la stomac așa că ei nu pot recurge la suc dulce. „Aș fi vrut măcar un pahar cu sifon, dar nu mai există așa ceva în București, ca pe vremea mea”, și ne-am despărțit cu tristețe, căci chiar aveam dreptate. De unde poți să mai bei azi un răcoritor pahar cu sifon?

Luni

Cu această imagine și această întrebare în memorie m-am îndreptat, luni de dimineață, către sediul întreprinderii de cofetării și răcoritoare nr. 2 din Capitală, a cărei arie de aprovizionare cuprinde și zonele amintite. Directorul tehnic Mihai Păduraru și Ion Popa, șeful biroului comercial-aprovizionare mi-au dat alțea lămuriri cite să-mi multiplice și să-mi complice semnele de întrebare. Iată, din necesarul de băuturi răcoritoare imbuteliate pentru luna iulie a.c., de 3.860.000 sticle (stabilite prin contract). I.C.R. 2 a primit, pînă la 25 ale lunii, mai puțin cu peste un milion de sticle. Cauzele ar fi două — capacitatea limitată a fabricii (dat fiind cererea acestei veri caniculare) și dificultățile în transportul sticlelor de la producător la consumator. Un sofer — fie de la I.C.R., fie de la TRANSCOM, așteaptă, în curtea întreprinderii din Militari, să încarce marfă, cam între 7 și 10 ore pe zi. Mai economic și mai prompt ar fi, gîndesc economiștii de la I.C.R. 2, ca o singură mașină (de la TRANSCOM) să preia și să facă aprovizionarea pentru toți cei 3 beneficiari odată care desfac produse răcoritoare — cofetării, restaurante-braserii, magazine alimentare. Altfel, zac la rînd siruri de cite 3 mașini, iar povestea cu „să se întoarcă pline”, devine istoria cu „cocoșul roșu”. Dacă ar aproviziona cei 3 beneficiari odată s-ar face economie de mijloace de transport, de timp, de combustibil iar întoarcerea ar fi chiar în timpul deplin al legii, camioanele ar aduce ambalajele goale. La rezolvarea acestei dificultăți, I.C.R. 2 a găsit, pentru cofetăriile și punctele de răcoritoare din Colentina — o soluție ingenioasă, a încheiat de la I.T.B. un troleibuz de marfă cu care asigură, zilnic, circa 14.000 sticle preluate de la secția din Obor a întreprinderii de sucuri și răcoritoare.

Cît privește răcoritoarele dietetice n-au nici un răspuns, de

vreme ce nu mai au competența de a elabora rețetele proprii. (Au avansat, de pildă, către laboratorul central de omologare, o rețetă de sucuri de vișine; sezonul a trecut, iar aprobarea n-a venit!). Cam ia fel stau lucrurile și cu... sifonul la pahar, deși a fost un comerț stradal tradițional și eficient cu răcoritoare în București. Unii au spus că n-ar fi igienic, deși nimic nu ne lipsește să-l igienizăm — nici apă curentă, nici pahare din hîrtie corată, nici organe de control ale I.C.R.-urilor și ale SANEPID-ului. Și totuși, tonetele s-au desființat. Cît despre comercializarea sucurilor din legume — a sucului din tomate și a coteleturilor din tomate și sfeclă roșie, tomate și țelină, tomate și măr — pe care le-ar putea fabrica și livra industrial — cum arătam anul trecut — întreprinderea de conserve din Tecuci, se face strategic și la nivelul conducerii I.C.R. 2, deși ar fi soluția salutară a răcoritoarelor în general și a celor dietetice, în special.

Inertă va naște mereu semne de întrebare. Și la I.C.R. 2 există idei și bunăvoință de a fi invinsă. Atunci?

CICI IORDACHE-ADAM ■

Un proverb modernizat...

Să-ți faci iarna car iar vara panouri solare

Raze de soare de o strălucire parcă sahariana, nederanjate de nici un nor, fac mercurul termometrelor să nu cunoască diviziuni decît peste 30 de grade. Pe acoperișul complexului hotelier Turist și pe terasa piscinei, panouri aliniate precum din zimbetul soarelui zestrea lui energetică. În bazinul acoperit lumea se bălăcește, poate fără să știe că apa este adusă la 24-26°C cu ajutorul acestei energii gratuite. „Cînd s-au montat captatoarele produse de I.A.A. Alexandria însumînd 330 mp, ne spune inginerul Vasile Honciuc, șeful serviciului tehnic al complexului, am fost puțin sceptic. Dar cînd am văzut că cei 25 mc/zi de apă din circuitul încălzit de soare la minimum 50°C mă ajută să realizez în piscină un confort maxim, am devenit adeptul total al acestei soluții. Instalația funcționează bine, face față chiar primăvara și toamna în zilele însorite, iar cînd lumina este di-

fuză o ajutăm puțin cu agent de termoficare. Putem economisi pe an în jur de 27 tone de combustibil. Totuși, simt că ea mai are rezerve, care nu sînt exploatare suficiente în zilele caniculare”. Om de inițiativă, inginerul Vasile Honciuc are în intenție să racordeze la circuitul solar și dușurile vestiarelor, ba mai mult, întrevede posibilitatea de a mai smulge instalației solare și apa caldă pentru toate dușurile celor 10 etaje ale Turistului. Într-ătit a fost de sedus de acest sistem energetic neconvențional, încît a mesterit artizanal o miniinstalație solară pe chioșcul de agrement de lingă terenurile de tenis, unde, din mai pînă-n octombrie, se folosește apă menajeră încălzită via-soare. Păcat că experiența această reușită nu este încă aplicată și la alte hoteluri și piscine din București. După cum, civilizat ar fi ca și la dușurile strandurilor să fie montate mici baterii solare după exemplul bazei pentru copii de la Lacul Tei, unde soarele îți oferă apă caldă reconfortantă după scăldatul în lac.

Poraim spre cartierul Băneasa unde 4322 de apartamente trebuie să beneficieze din mijlocul primăverii și pînă-n octombrie de apă menajeră încălzită de astrul care în aceste zile innoaie și asfaltul. Volanul mașinii arde palmele ca o circumferință incandescentă. Pe așa o vreme, captatoarele solare trebuie să „duduie”. Ajunși, realizăm că problema este de o amploare mult mai mare. Cartierul cu 8650 mp de panouri montate pe fruntea numeroaselor blocuri are ceva din aerul unui peisaj „science-fiction”. Președintele blocului 9/1, Florea Uță ne spune că locatarii sînt în general mulțumiți, avînd apă caldă în cea mai mare parte din zi, iar Alexandru Banu din blocul 12/5, la ușa căruia sunăm, tocmai supraveghea copiii la spălat, combinînd apa caldă de la robinet și cu cea rece căci altfel ar fi fost cam fierbinte. Totuși pe ușile de la intrare citim anunturi precum că apa încălzită solar se livrează în zilele însorite începînd cu ora 12. De ce nu și mai devreme, pînă a nu ajunge soarele în creștetul cerului? De la Grupul întreprinderilor de gospodărie comunală care exploatează instalația, aflăm că datorită soluției tehnice ce a utilizat rețelele de încălzire existente, zestrea de apă a sistemului este mare, are inerție termică ridicată și cere timp pentru ca soarele să-i ridice temperatura grad cu grad. Pînă a atinge 40°C, Dumitru Țintilă de la centrala termică dă drumul la cazanele cu combustibil la primele ore ale dimineții, pentru ca locatarii să beneficieze cît mai mult de apă caldă. Instalația solară a cartierului Băneasa a constituit o premieră experimentală, un

Pe drumul de cîmpie de la poalele dealului un punctuleț, la început cit gămălia unui a.c. se mărește treptat, căpătînd forma unui tractor. Se conturează apoi și remorca. Mai trec citeva momente și începe să se observe mogildea de la cirna tractorului. Autovehiculul rulează acum, după ce a virat la dreapta, pe o cale paralelă cu culmea dealului. Privitorul, aflat la distanță nu prea mare de drum acoperit cu praful, vede acum cu claritate silueta tractorului condus de un băiețuș. Rezemat cu o mină de mîrginean oblonului din față al remorcii, un bărbat stînd în picioare face cu celălalt braț, rămas liber, semne puștiiului de la volanul tractorului. Se aud frînturi din cuvintele celui aflat în remorcă. Apoi, pe măsura apropierii trenului rutier de zona vizuală a omului ce privește de pe deal, se disting în întregime îndrumările ce le dă cu voce tare pilotului, bărbatul din remorcă. „Vlăde, ai grijă, nu slăbi din mină volanul, dar nici nu-l strînge așa de parcă ai vrea să scoți untul din el”. „Nu te aud, tată. Îți acoperă vocea zgomotul motorului”. Omul reia indicația cu voce și mai tare. Tractoristul face semn că a înțeles. Întoarce capul spre remorcă și strigă: binec, binec... Ștefan, șeful de fermă, își amintește faza cu faza cum l-a învățat pe cel mic să conducă tractorul. Cînd a pornit prima dată autovehiculul, nici nu implinise 13 ani. A trecut de atunci un an. De ziua nașterii

fuseseră prezenți aproape toți colegii de clasă ai lui Vlăduț. De la început s-a dovedit talentat în mînuirea utilajului. Sigur pe el mînuind cu ușurință comezile, a început în timp scurt să efectueze manevre din ce în ce mai complicate. Întorcea tractorul cu două remorci pe spații înguste, ocolea cu abilitate gropile, urca cu el pe dealuri, cătărîndu-se ca un autentic alpinist. Tractoristii cu state vechi de serviciu se uitau

te, de 360 de grade, pe spații incredibile de mici. Conduce și ea, de la motoreta la autospeciale. N-am probleme”. „Da, nea Ștefan, remarcă un tractorist mai bătrîn, dar toate la timpul lor. Nu cred că-i bine să-l lași singur pe pantele astea pline de fel de fel de gropi, adevărate capcane. Știi că nu-i maro lucru să răstorni un tractor. Cunoașteți din experiență și care-i soarta tractoristului în asemenea cazuri. Parcă am și

Isi pierde echilibrul și cade pe balotul de paie din remorca tractorului. Se ridică în picioare și-i sîrîgă feciorului. „Mai încet, mă, nu sîntem la raliu. Ți-am spus să ocolești gropile. Vezi că vom intra la dreapta, pe drumul spre Asociația legumicolă. Ai grijă, curba e în loc, rodu vîjează din timp”. „Măi tată, tu îmi vorbești atita de parcă ai fi lingă mine. Din tot logosul ăsta al tău, am deslușit numai ceva în legătură cu fer-

ochii lor admirația amestecată cu dorința de a ajunge și ei la volan. Dacă nu soferii de Dacia, măcar de tractor. Ștefan revine iarăși la realitate. Poate e-ar fi fost mai bine să se asceze totuși lingă copil. Să nu-l lase singur. Din sens contrar pot veni alte mașini, pot apare obstacole. Discernămintul lui îl ajută să ia oare măsurile care se impun”. „Să ne înțelegem, tată, spusele copilul la plecarea în cursă. Eu am citit recent o carte despre pilotajul avioanelor. Mi-a rămas în minte momentul cînd elevul trece de la „dublă” la „simplă”, adică atunci cînd practic i se îndreptăză avionul, să-l piloteze el singur. Un asemenea moment trăim noi azi”. „Mai puteam să-i spun ceva? Ca să-i urmăresc totuși tehnica conducerii, m-am urcat în remorcă. De aici îl mai dirijezi. Nu-i exact ca la „simplă”, unde avionul e în aer, iar comisia de examinare la sol, dar pilotul se simte totuși mai independent”.

Pădurarul care urmărește tractorul de pe deal, tresare pentru o clipă. Ce s-a întimplat? Omul din remorcă a căzut. Sătenii de la sere fug spre tractor. Pilotul oprește și se repede spre roata din spate a remorcii. Este scos pe brațe, de sub tractor, Ștefan. La spital, medicii constată că nu mai au cui să-i dea ajutor.

VICTOR BEDA ■

Cronica șoselei:

Privind de pe deal

la puști nevrînd să le creadă ochilor cum un copil, căci în ciuda staturii lui de junior atlet, Vlad era încă un copil, deprinsese literalmente în citeva zile un meșteșug cărora lor le luase un timp mult mai îndelungat. Și tatăl și feciorul erau mai mult decît mîndri. „În viață e bine să știi cit mai multe. Eu cum am învățat? Perseverînd, muncînd. Conduc motocicletă, autoturism, camion, toate tipurile de tractoare. În timpote am făcut pilotajul de planor, apoi zborul cu motor. Dacă aș putea, m-aș inserie chiar și la un curs de cosmonauți. La fel și Mioara, nevastă-mea. Cînd ne-am căsătorit, avea 19 ani. Se juca cu tractorul, nu alta. Făcea cu el cercuri comple-

acum în fața ochilor pe bietul Mîru al Floarei, cum arăta cînd au ridicat tractorul care căzuse peste el”. „Și mata, nea Dobre, prea le vezi pe toate în negru. Parcă eu îl las în locurile alea periculoase? Îi permit doar pe aici, la piciorul dealului. Rulează, de regulă, pe miriști, unde terenul, deși inclinat, e ca-n palmă. Așa se călește ofelul. Vezi doar cit e de talentat. N-ar fi păcat să treacă anii în zadar? Azi copiii nu mai sînt ca pe vremea matală și nici măcar nu seamănă cu cei din generația mea”. Dobre, tractoristul, cu părul aproape alb, nu prea pare convins de spusele șefului de fermă. O hurducătură ceva mai dură îl aduce pe Ștefan la realitate.

ma legumicolă. Am înțeles că acolo mergem, așa-i? Știu drumul perfect, nu-ți fă grijă”. Culele care s-au format pe fruntea lui Ștefan, arată că nu-i mulțumit de modul cum a decurs convorbirea. Dă din mină, semn că abandonează convorbirea cu mezinul familiei. „Se descurcă el”, își zice șeful de fermă. Îi revine în minte scena cînd puștii a intrat cu tractorul în curtea casei părintești. Ce ochi a făcut Mioara. „Vlăduț conduce tractorul? Nu-mi vine a crede”. „Ce te miri, parcă tu nu tot cam pe la vîrsta asta ai învățat să-l conduci?”. „Da, dar la mine „cursul” a durat două luni, iar el a învățat același lucru în nici 10 zile”. Erau de față colegii lui Vlăduț. Citeai în

Viața pe caniculă

pionierat în capacitățile de asemenea anvergură și dezavantajul de mai sus s-a înălțat la următoarele 3 unități din cartierul Ferentari care de la primele raze de soare reacționează prompt furnizind apă caldă. Necazuri mai dau și captatoarele tip Frigocom care nu au etanșarea bine pusă la punct și a căror vopsea se exfoliază, astfel că circa 20 la sută din ele sint în deparan. Cu bune, cu mai puțin bune, sistemul funcționează mulțumitor, i se stoarcă toată energia ce o poate da, astfel că într-un an s-au economisit 350 de mii metri cubi de gaz metan. În fiecare zi a acestui iulie arzător, soarele a oferit cam 8 ore apă caldă la robinete, stergind de la rubrica consumuri 1500 mc de gaz metan. Ne-a făcut el să mai deschidem un nasture la cămașă și să alergăm după răcoritoare, dar ne-a dat și energie la un preț derizoriu.

FLORIN CONDURĂȚEANU

...Și un fenomen curios

La temperatură, lucrurile se dilată, doar înghețata la pahar scade în greutate

Nu mănșine înghețată nici cind sint 40 de grade la umbră. Dar pentru că am primit câteva scrisori prin care semnatarii își exprimau nedumerirea pentru gramaje diferite la același sortiment și preț, 4,25 lei, — o înghețată, am însoțit în ziua de 22 iulie, o echipă de control a oamenilor muncii din sectorul 4 al Capitalei care și propusese acest lucru: verificarea gramajului.

Ion Mărgineanu, maistru la I.M.G.B., Nicolae Mocanu, analist programator la I.T.M., și Freda Tache, pensionar, sint înarmați cu cunoașterea perfectă a legilor, și cu acel talent de a deosebi aspectele incilicite ale presupunerii de realitate.

La ora 10 fără 10 la chioșcul de răcoritoare din strada 11 iunie nr. 75, înghețata nu sosisse. Programul începe la ora 8 dar marfa sosește „cum ai noroc, ca la loz in plic”, explică, cui dorește, remizierul Marcu Andrei. Echipa de control se legitimează, îi roagă să facă același lucru și cu stupoare aflăm că Marcu Andrei este... Lupu Iosif.

— Marcu și-a rupt piciorul, eu sint cumnatul lui, om de încredere, îl girez...

— De ce v-ați prezentat Marcu?

— Nu-i tot una, dacă-i cumnatul meu?

— Și in acte l-ați semnat pe Marcu?

— Ce mai atitea întrebări!

— Ce faceți, dacă astăzi nu primiți înghețată?

— Unde-i norocul ăla?! Am făcut planul, m-aș odihni! Tot ce trece peste nu aduce prea mult!

...Marcu Andrei sau Lupu Iosif n-are noroc. Sosește mașina cu înghețată... Și văd ce încă n-am văzut!... Citeva bucăți de carton murdare sint trintite in praful de pe trotuar ca să „ferească” cartoanele cu înghețată de contactul direct cu strada. Șoferul de pe 22 B 4954 descarcă marfa, intrind, bine înțeles, cu pantofii de stradă in mașina frigorifică. Mai conțea că in fabrică se lucrează cu hâlăte albe respectându-se normele de igienă? Aici sint călcate in picioare, pentru că înghețata devine, in concepția unora, o marfă oarecare. Marcu Andrei sau Lupu Iosif încarcă cu tragere de inimă congelatorul, deși, ar fi vrut o zi de pauză. Lumea se adună, el e din ce în ce mai volubil, dar mereu pregătit să pareze orice întrebare prea iscoditoare.

— Înghețata care costă 4,25 lei cite grame ar trebui să aibă?

— Nu știu, chiar nu știu!... Se cîntărește o cutie, nu o bucată.

— Pentru dumneavoastră,

care primiți doar marfa, poate fi o socoteală o cutie in întregul ei. Dar noi cumpărăm la bucată...

— Probabil, să aibă 130 de grame.

Acest probabil e la locul lui in vorbirea lui Marcu Andrei, sau Lupu Iosif, pentru că după cum constată echipa de control, care cîntărește paharele cu înghețată dintr-un pachet luat la întîmplare, diferențele se repetă matematic. Acul cîntarului trece de la 90 (cel mai adesea), la 100, 110, 120, cite o dată și 130 de grame. O cutie, conținînd 28 de înghețate, ar trebui să cîntărească 3,640 kg, cîntarul arată 3,500 kg, cu ambalaj, cu tot.

Remizierul, oricît vrea să lase impresia inocenței, scapă că este la curent cu minusurile repetate, cu nemulțumirile cumpărătorilor.

— Ce nervi imi fac! Trebuie să le tot explic că un ou nu seamănă cu celălalt. Mata cîntărești cit mine? Nu. Uitați-vă la restaurantul din fața noastră, berea e la același nivel in toate haizele? Nu. Cum ați vrea să potrivească fabrica, la atîtea sute și sute de mii de înghețate, aceeași greutate?

Pius și minus sint două noțiuni încă neprecizate in lume, se chinuie să mă facă să înțeleg remizierul. Încearcă, tot fără succes, să explice același lucru și echipei de control a oamenilor muncii din sectorul 4 al Capitalei. Marcu Andrei, sau Lupu Iosif, după ce declară „vinzarea deschisă”, se răzgîndește. Scrie pe o bucată de carton „AVEM ÎNGHEȚATĂ” (toată lumea care aștepta văzuse mașina, transportul cutiilor in congelator). Adaugă numele sortimentului și prețul. Face greșeli pentru că nu este obișnuit să afișeze „inutilități”.

— Nu aveți un text bătut la mașină, nu așa o improvizatie... (analfabeta, imi trece prin minte).

— Ce-i mare lucru să scriu zilnic? De la 8 la 10 n-am multă treabă, mătur trotuarul, îl stropesc și scriu acte de astea...

La alte chioșcuri cu dulciuri și răcoritoare, cum sint cele din Șura Mare, Giurgului, se afișează la vedere cartoane tipărite cu înghețata care se găsește de vînzare, remizierii nu stau pe gînduri și spună gramajul exact, prețurile. Ne-au mărturisit că diferențele la cîntar, de la o înghețată la alta, sint o sursă permanentă de discuții neplăcute cu cumpărătorii. Se inapoiază înghețatele „se cer altele, se compară”.

Sandru Constantin este un „denn” reprezentant al comerțului cu înghețată. Nu poartă halat, n-are ecuson, se prezintă in fața cumpărătorilor într-un maiou, adine răscoit, care a fost cîndva alb. Muștele și praful din iur sint poate motivul pentru care într-o zi, cu căldură mare, la ora 12, înghețata stă in frigider? Se scuza: „Arsita de afară” și își trage, cu săduf, halatul peste maiou, care a fost cîndva alb. Bînuiesc ce-i trece prin minte, dar cu calm, desfășurînd multă elo-cință, ne explică ce muncă grea are, să deschidă congelatorul, să-l tot închidă, să ia o înghețată, să o întindă cumpărătorului, să primească banii, să-i numere, să-i pună in sertar!!!!

— Primiți și marfă fără acte?

— Desigur!

— Isi dă seama și revine.

— Niciodată! Tim minte totul, comand seara ce am nevoie pentru a doua zi numai că fabrica imi trimite ce vrea...

Trei pahare, cîntărite de echipa de control, confirmă ceea ce deja întîlnisem la alte chioșcuri: 96, 95, 100 de grame. Stasul, de 130 gr., rămîne loterie pentru cumpărător?

O tinără, mamă, cu un copil care minca cu mare plăcere înghețată, mă roagă să scriu că a luat două ca să facă una. „Nu-mai că nu-mi convine, asa preț e de 8,50 lei”.

Remizierii se scuza, „noi vindem ce primim”. Ambalate, sigilate, cartoanele cu înghețată au trecut printr-un control păgubitor pentru unii dintre noi. S-a topit înghețata la flacăra „datoriei” implinite?

V-am răspuns, pe această cale, stimate tovarășe Igor Leon Trofim, din strada Gheorghe Răduceanu 21, sectorul 1, București, care ne-ați scris rîndurile declanșatoare ale micului și nepretențiosului nostru raid...

„Am cumpărat 15 pahare de înghețată. La introducerea lor in frigider, am constatat că unele (multe), sint umplute parțial. Rezultă că paharele incomplete sint cu lipsă la cîntar, ceea ce este pedepsit de lege. Paharele pline cîntăreau 100 gr. inclusiv recipientul de hartie, restul 80, 70 și chiar 60 de grame. Rezultă „ciupele” pe care nici zarzavagii nu și le permit. Unde dispar aceste lipsuri? Cu stimă conf. ing. Igor Leon Trofim”.

D. CARMEN

Doctorul l-am chemat noi

Sfaturile sint (și) pentru dumneavoastră

Cărucioarele sint „garate”, pe două rînduri, in fața dispensarului „Drumea Rădulescu” din sectorul 4 al Capitalei.

Pină la ora 8 mai sint multe minute dar medicii și pacienții sint deja față in față.

— Bună dimineața, tovarășe doctor! Nu mă așteptam să vă întîlnesc la șapte și un sfert!

— In iulie și august, cit sint căldurile, venim mult mai de vreme, pentru ca sugarii și copiii mai mici să nu treacă prin soarele puternic, la orele amiezii.

— Și sus, la adulți a început programul...

— Cardiicii, bolnavii cu probleme, se sint mai bine, respiră mai ușor cînd e mai răcoare.

Ionela Dumitru, medic principal, doctor in pediatrie, are o experiență de peste douăzeci de ani, mereu marcată de note maxime și idei generoase pentru cei cărora și-a închinat viața. Comportarea ei simplă, prietenoasă, incurajatoare, atrage micuții din prima clipă. Unii i se adresează, cu singurul cuvînt pe care l-au învățat: „mamă”. Aștept să completeze o rețetă și cu o duritate pe care nu i-o bănuiam, se adresează mamei: „Vă rog să nu se mai repete!” După ce rămînem numai noi două, bănuindu-mi nedumerirea, se explică.

— Ați văzut cum era îmbrăcată tinăra? Într-o rochie din pinză topită, foarte potrivită pentru cele 32 de grade de afară. Sugarul era înfășat, pe cap avea o bonetică de lînă și mai avea, pe deasupra căruciorului, încă un scuteț gros. Dacă mai stătea puțin acasă, așa încotșmănat, nu știu dacă mai puteam face ceva.

Întreprinderea de Turism Hoteluri și Restaurante București nu dezminte renumele de port-drapel al turismului din România. Pentru a patra oară consecutiv întreprinderea a avut bucuria de a așeza pe panoplia cu distincții, nu putine la număr, insemnele înaltului titlu de Erou al Muncii Socialiste. Zilele acestea, in cadrul unei festivități I.T.H.R. i-au fost decernate „Steagul Rosu” și Diploma de onoare ale Consiliului Central al U.G.S.R., pentru locul 1 in întrecerea socialistă pe anul 1986.

VICTOR RĂDULESCU

— Lipsa de experiență?

— Mama e la al doilea copil, dar de ce cunoștințe avem nevoie ca să simțim gradele și pentru copil? Transpiră la fel, trebuie îmbrăcat ușor, răcoros. să poată face mișcări...

— Pentru a evita alte greșeli, tovarășă Ionela Dumitru, mai bine repetați ceea ce unii știu. Mulți citind poate vor aplica sfaturile dumneavoastră.

— Eu și colegii mei ca orice doctor, de altfel, stăruim că educația sanitară trebuie făcută in orice împrejurare. Se știe destul și nu... destul. Cum se adună două-trei mame, încep cu întrebările. De pildă, cit trebuie să primească pe zi, un copil de trei kilograme?... Obligatoriu, 600 de grame, de lichide. Pină la un an se socotesc 200 gr. (ceai, lapte, apă) pentru fiecare kilogram corp. Mama, cîntărindu-și pruncul, va ști cit să-i dea de băut. Hidratarea corectă la copil și la matur, pe căldură mare, este esențială. De aici încep decompensările și complicațiile.

— Sărurile pe care le pierdem prin transpirație cu ce le înlocuim?

— Putem mîncă puțin mai sărat decît de obicei și apoi ne aprovizionăm din apă minerală, din sucuri, din fructe...

— Copilul fără să fie bolnav poate să ne îngrijoreze cu citeva grade in plus?

— Dintr-un viciu de alimentație poate să-i crească temperatura pină la 39 de grade. Atenție, repet, la lichide, mîncare ușoară, de vară, să nu iasă aburi fierbinți cînd o punem in farfurie. Cite un duș cu apă călduță, cînd copilul e prea nervos, să fie sumar îmbrăcat, iată tot ce trebuie să știe o

mamă și nu va trece, decît rar, pe la noi.

...Daniela, o fetiță cu zuluși, strînsi într-un coc ca și mama, intră, ca la ea acasă, in cabinet, fără nici o teamă de doctor.

— Mă consultați? Și pe Dani pentru că nu a fost cuminte și a băut apă rece și o doare in gît.

— Sigur, pușor, dar înții te văd pe tine pentru că ești mai frumoasă decît Dani.

Fetița cu Dani (păpușa) se ghemuie in brațele doctoriței, parcă ar aștepta o poveste minunată. Cînd era studentă, Ionela Dumitru, nu și închipuia că așa poate începe o consultație. E mult mai bine decît in manualul de medicină. A învățat „pe viu” să și dozeze pornirile, chiar supărată e veselă, chiar nervoasă e calmă, chiar îngrijorată e senină.

Urc numai un etaj la același dispensar și aspectul uman se schimbă. Consultările au început, cu mult mai devreme, și la Teodora Capanu, medic primar. Nu apuc să mă prezint, să spun două cuvinte de introducere, că-mi și ia tensiunea.

— Nu sint un pacient...

— Nu vă strică! Fiecare trebuie să știe cum stă cu tensiunea, mai ales acum pe caniculă. Cînd v-ați luat-o ultima oară?

...Dau din umeri. Mă critică. — De ce v-ați îmbrăcat in culori închise? Prea mult negru

— Așa se poartă. — Ah, femeile! Trebuie să ne îmbrăcăm numai cu rochii largi, in culori deschise, mai ales albe.

— Ca să nu absoarbă razele solare...

— Vedeți că știți! Nu uitați: hidratarea (sirop, sucuri, apă) dusuri multe căldute, ceva mai multă sare in mîncare, renunțați la gătît in sensul obișnuit, multe salate, nu alcool, dacă aveți in familie cardiicii, rugați-i, să stea in camere cu perdelele trase, dar bine aerisite, să facă plimbări numai dimineața devreme și seara după ce se răcorește. La cel mai mic semn de indispoziție, un telefon, venim și la domiciliul bolnavului, sau o consultație la dispensarul nostru.

— Ca să nu vă oboseți cu fiecare pacient, căruia îi repetați aceleași prețioase norme de viață pentru sezonul cald le-ați putea înregistra pe bandă de magnetofon.

— Trebuie să privim pacientul direct, să ne adresăm lui, de aceea s-a deranjat să vină pină aici. Și ce v-am spus acum e doar preluatul unei consultații. V-am ghicit interesul dumneavoastră...

— Ați avut situații critice zilele acestea?

— Nu, pentru că in țara noastră, căldurile, din iulie și august, nu sint de ieri de azi. Bolnavii au învățat care sint măsurile de precauție, cei sănătoși, respectînd cele citeva reguli, trec, ușor, peste încă o vară fierbinte.

La dispensarul pentru copii și adulți „Drumea Rădulescu” căldura din sufețele medicilor e mai puternică decît cea de afară, care oricum e trecătoare.

Cînd am intrat in metrou a început ploaia. Dar să nu uităm ce am învățat astăzi. Mîine va fi din nou soare...

CARMEN DUMITRESCU

Căldura și caricatura

OCTAVIAN ANDRONIC

Problema fundamentală a zilelor noastre o constituie pacea și dezarmarea; legat de aceasta, programul românesc de dezarmare, elaborat și promovat cu consecvență de președintele Nicolae Ceaușescu, este bine cunoscut și apreciat pe toate meridianele. În acest program se cuprind atît măsuri de ansamblu, cit și măsuri parțiale, pornindu-se de la premisa că în direcția dezarmării orice pas este binevenit. În cadrul măsurilor parțiale se inserie și crearea de zone denuclearizate în Europa și în alte părți ale lumii, practică menită să reducă încordarea și pericolul de război, să favorizeze intensificarea colaborării internaționale, cu efecte dintre cele mai bune asupra climatului de încredere și înțelegere în primul rînd dintre țările și popoarele din zonă, dar și pentru restul mapamondului.

Se știe că în lume există deja zone lipsite de arma nucleară: America Latină, Antarctica, Pacificul de Sud. În alte părți, ideea cîștigă tot mai mult teren. Astfel, în unele țări nord-europene se manifestă cu putere tendința favorabilă construirii unei zone denuclearizate. Se bucură, de asemenea, de ecouri favorabile, propunerea de a se iniția tratative cu privire la crearea în Europa Centrală a unui coridor denuclearizat.

Militînd și acționînd concret pentru înfăptuirea dezarmării generale, în primul rînd a celei nucleare, pentru realizarea securității europene, România s-a pronunțat și se pronunță constant pentru transformarea Peninsulei Balcanice într-o zonă a păcii, înțelegerei și bunei vecinătăți, a prieteniei și cooperării, fără arme nucleare și chimice, fără baze militare străine. Există în acest sens, ca premise favorabile, tradițiile de solidaritate și intrajutorare, apropierea geografică, aspirațiile comune de progres economico-social pașnic, independent. În acest spirit, țara noastră susține ideea unei dezvoltări permanente a raporturilor bilaterale și multilaterale din Balcani, calea sigură pentru instaurarea aici a unui climat de pa-

ce, prietenie și conlucrare fructuoasă. Se știe că președintele Nicolae Ceaușescu a avansat în 1982 propunerea — reafirmată de atunci în permanență — privind organizarea unei reuniuni la nivel înalt a statelor balcanice, ca modalitate superioară de promovare a conlucrării regionale. În viziunea țării noastre o astfel de întîlnire ar urma să discute ansamblul situației și colaborării din regiune, să stabilească noi

Comentariul săptămîinii

Zone fără arme nucleare

căi și mijloace de promovare a raporturilor de cooperare, prietenie și bună vecinătate și, desigur, să favorizeze transformarea Balcanilor într-o zonă a păcii, fără arme nucleare. Legat de problemele dificile, de diferendele sau litigiile existente între unele state balcanice, țara noastră a subliniat în permanență necesitatea rezolvării lor politice, exclusiv pe cale pașnică, prin tratative, prin mijloace care să corespundă intereselor fundamentale ale țărilor și popoarelor respective, ale cauzei păcii și înțelegerii internaționale. De o deosebită însemnătate pentru înfăptuirea dezideratului transformării peninsulei noastre într-o regiune denuclearizată este inițiativa lansată la București, la sfîrșitul anului 1985, prin Declarația-Apel a președintelui României, Nicolae Ceaușescu, și a pre-

ședintelui Consiliului de Stat al Bulgariei, Todor Jivkov, cu privire la realizarea în Balcani a unei zone fără arme nucleare și chimice.

Poziția țării noastre în ceea ce privește Balcanii a fost promovată de președintele Nicolae Ceaușescu în timpul frecventelor întîlniri cu șefi de stat, de guvern, cu alte personalități politice din regiune — în timpul ultimei decade a lunii iulie a.c. au avut loc, după cum se știe, două asemenea întîlniri: cu tovarășul Boško Krunic, președintele Prezidiului C.C. al Uniunii Comunistilor din Iugoslavia, și cu primul-ministru al Republicii Elene, Andreas Papandreu. Este cunoscut că la sfîrșitul lui 1986 în țara noastră a avut loc o reuniune la nivel de experți consacrată căilor și mijloacelor pentru transparența în viața a inițiativei comune româno-bulgare amintite mai sus. În același timp, țara noastră a salutat propunerile și demersurile similare ale altor țări din regiune, cum este propunerea Iugoslaviei privind organizarea unei întîlniri a ministrilor de externe ai statelor balcanice, a participat activ la concretizarea sugestiilor vizînd dezvoltarea raporturilor din zonă, întărirea prieteniei și bunei vecinătăți.

Componentă de seamă a luptei pentru pace și securitate internațională, crearea de zone fără arme nucleare în Balcani și în alte regiuni ale lumii a constituit și constituie o preocupare permanentă a țării noastre, a președintelui Nicolae Ceaușescu, care spunea: „În cadrul eforturilor generale pentru întărirea securității pe continentul european, România acționează ferm pentru dezvoltarea colaborării în Balcani și pentru transformarea acestei regiuni într-o zonă a păcii și colaborării, fără arme nucleare și fără baze militare străine. Susținem, totodată, crearea unor astfel de zone lipsite de arme nucleare în nordul și centrul Europei, precum și în alte regiuni ale lumii”.

ION D. GOIA ■

Națiuni „bătrîne“?

După cum am arătat și cu alte prilejuri, problemele privind populația pe glob sînt complexe și contradictorii. Dacă în unele zone se manifestă fenomenul exploziei demografice, în altele, dimpotrivă, natalitatea este la un nivel îngrijorător de scăzut. Între acestea din urmă pe primul loc se situează Europa apuseană.

Potrivit lui „Sunday Times”, cel mai scăzut nivel din lume al natalității (1,4 copii pentru o femeie) se înregistrează în R.F.G., unde numărul locuitorilor se reduce cu 200 000 anual. Lipsa de dorință a vest-germanilor de a avea copii este considerată de specialiști aproape inexplicabilă. Au fost luate unele măsuri de stimulare: concedii suplimentare pentru părinții cu mulți copii, reducerea impozitelor ș.a., care însă n-au dat rezultatele scontate. În consecință RFG are de făcut față mai multor dificultăți, care se vor agrava continuu pe măsura trecerii timpului. În primul rînd e vorba, se înțelege, de asigurarea forței de muncă. În prezent, din 10 oameni apți de muncă, 4 au peste 60 de ani; către anul 2030 vor fi 6,5, ceea ce înseamnă că majoritatea populației va fi alcătuită din bătrîni. Dacă acest curs se menține, în RFG în anul 2000 va fi o acută lipsă de forță de muncă și va crește foarte mult numărul muncitorilor veniți de peste hotare. Natalitatea scăzută a făcut ca încă de pe acum să se reducă drastic numărul tinerilor apți de a

efectua serviciul militar. Se discută chiar posibilitatea luării în armată a fetelor.

Care e situația în Franța? Amănunte aflăm dintr-un recent articol publicat de „Le Monde”. În prezent, scrie ziarul, vîrsta medie a francezilor este de 33,5 ani, în anul 2000 ea va fi de 37,5 ani, iar în 2040 — de 44 de ani. Către sfîrșitul secolului, vor fi 12 milioane de francezi în vîrstă de peste 60 de ani, față de 10 milioane, cîți sînt în prezent. Numărul celor trecuți de 85 de ani se va mări la 300 000, apoi la 1 milion. Chiar dacă familiile vor avea mai mulți copii decît astăzi și natalitatea va ajunge la 2,4 copii pentru o femeie (față de 1,8 în 1986), grupa celor în vîrstă de peste 60 de ani va cuprinde 23 la sută din întreaga populație. Față de 18 la sută în prezent. În același timp, numărul cetățenilor francezi de 20 de ani se va mări în anul 2000 doar cu 1 milion (17 milioane, față de 16 astăzi), și aceasta cu condiția ca să fie atinsă cifra de 2,4 copii pentru o femeie. În cazul însă cînd natalitatea va scădea la 1,5 copii pentru o femeie (ca în RFG și Danemarca), numărul tinerilor din această grupă se va diminua pînă la 14 milioane. În acest caz, peste o jumătate de veac numărul locuitorilor Franței va fi de mai puțin de 50 de milioane, adică va scădea în comparație cu nivelul maxim atins.

Schimbările demografice vor determina și reducerea populației active pînă la cel mai scăzut nivel din perioada postbelică, iar începînd din anul 2003, chiar și mai mult. La începutul secolului următor, doi din trei oameni care lucrează

vor avea vîrsta de peste 40 de ani. Femeile din cîmpul muncii vor alcătui 45 la sută din totalul angajaților în întreprinderi și instituții (43 la sută în 1985). Îmbătrînirea populației va duce la sporirea cheltuielilor cu sănătatea — medicamente și tratament medical —, care vor afecta 20 la sută din bugetul familial. „Actualele tendințe demografice — conchide „Le Monde” — vor exercita chiar în anii următori o influență notabilă asupra vieții sociale din Franța, vor înăspri problemele economice existente și vor crea altele noi”.

ION DUMBRAVĂ ■

Minitel și maxitaxe

Am mai vorbit în acest colț de pagină despre minitel. Era prin vîrsta mai crudă a începutului. Nici azi nu are în spate cine știe ce ani de dus dar stă bine în scaunul ce i s-a fixat și își privește cu optimism viitorul. S-a născut dintr-o idee simplă. Anuarul francez, cel foarte clasic, pe hîrtie, se trăgea în 25 milioane exemplare. Anual, deci, 40 000 tone de hîrtie. În locul cărții, pe etajera, lângă telefon, a apărut el, minitel. Nu pe post de carte ci de cheie de acces la anuarul electronic. Niște clape, un cod și ecranul pe care se ivesc la cerere, datele cerute. Operativitate și avantajul de a conta pe un documentar adus, din mers, la zi. S-a contat pe o priză ridicată

la public a noului mijloc de comunicare. Au fost făcute pronosticuri. Ca să se dumirească, autoritățile franceze distribuiau în 1981-1982, gratuit, 2 500 de aparate unor voluntari. Experimentul a fost extins. Ce nu puteai cere prin rețea Transpac, în conțul ecranului de la minitel? Informații de ordin general, relații privind afișele de cinema, mersul trenurilor și avioanelor, prognoza meteo, rețete culinare, consultări privind propriul cont la bancă, jocuri electronice și chiar conversații de la distanță pe teme, să le spunem, particulare.

Astăzi lucrurile s-au limpezit. 2 500 000 de aparate au fost instalate la abonați, rata lunară de creștere atîngînd 90 000. Într-un singur an — 1986 — au fost înregistrate 287 milioane de apeluri, totalizînd 32 262 700 ore de lucru. De trei ori mai mult decît în anul precedent. S-a operat o radiografie în structura unei luni de existență a rețelei minitel. Din cele 4 312 000 ore de conexiuni în decembrie 1986: 17 la sută au fost acaparate de solicitări privind anuarul electronic; 16 la sută — mesagerie; 17 la sută — jocuri; 8 la sută — informații; 15 la sută — alte aspecte practice; 6 la sută — date financiare și de bancă; 5 la sută — aplicații profesionale; 16 la sută — servicii profesionale.

Observații de ordin mai general nu sînt lipsite de interes. Dacă se afirmă că minitel a fost asimilat cu devotament și căldură paternă de francezi, la fel de decise sînt afirmațiile care recunosc drept factorul de succes cert grupul de servicii denumite „chiosc”. Sînt cele gândite a face deliciul marelui

public — mesagerie, jocuri, informații de ordin general, sfaturi practice. S-a mizat pe imbulzeala contribuabililor de rînd, amatori să se folosească de această jucărie în demință pentru a întreba te miri ce. Cam cum făceam noi la telefonul abia instalat, de dragul de a-i găsi întrebunări, întrebînd la 03 ce număr avem noi înșine. În consecință, pornind de la indubitabila atracție a cetățeanului de rînd, s-a stabilit un tarif mai altfel, nu fix ca la restul serviciilor, ci adițional. De pildă, taxa orară pentru serviciile comerciale înseamnă 730 franci, iar la anuarul electronic 21,90 franci. Ei bine, „chioscul” preînde taxa de pornire, reînnoită la fiecare 45 de secunde, astfel că ora urcă la aproape 60 de franci. Inițial gîndit ca un serviciu pus la dispoziția organelor de presă (de aici numele...) „chioscul” se deschide oricui reusește să dobindească o adeverință de atașare pe lingă unul din miile de organe de presă înscrise la comisia de resort. Tot plusînd cererea de informație s-a ajuns la un moment dat la suprasolicitaarea rețelei Transpac, fiind nevoie de aproape o lună pentru restabilirea funcționării normale.

Toate bune și frumoase, dar vine vremea cînd trebuie să te uiti mai atent la pungă. Un aparat minitel este evaluat la 1200 franci. Sînt opinii cum că dacă beneficiarii ar fi trebuit să-l cumpere, mulți dezertau din această afacere. Drept care, cum spuneam, li s-a încredințat de gratis. Ceva venituri apar prin plata tarifelor de convorbiri. Dar cheltuielile se dovedesc deloc negliabile — 5,5

Breviar științific

Dinozaurii în familie

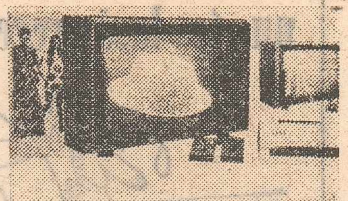
În urma descoperirilor efectuate la Montava, în S.U.A., au fost obținute noi date asupra vieții de familie a dinozaurilor. Cercetătorii John Horner și Robert Makela au anunțat găsirea unor cuiburi așezate într-o mare

colonie, iar într-unul din acestea scheletul a 15 dinozauri tineri, din cei cu cioc ca de rață, numiți hadrozauri. Ulterior au mai fost găsite alte opt cuiburi, așezate la distanță de aproape șapte metri unul de altul, respectiv cam cît lungimea unui adult. Această practică, spun cercetătorii, pare că servea la protejarea tineretului, împotriva prădătorilor, ei fiind supravegheați de mai mulți adulți deodată. În aceeași formațiune geologică, dar în alt loc, au fost descoperite zece de cuiburi aparținînd dinozaurilor din grupa hypsilofodontilor, reptile ceva mai primitive decît hadrozaurii, în care au fost găsite zece de ouă, așezate pe trei nivele. Se pare că, după iesirea din ou, tinerii dinozauri se regrupau în apropiere, de unde s-a dedus că reptilele folosau „crocșă” pentru „bebe”. Acest lucru denotă că părinții acordau o mare grijă urmașilor și de aici, concluzia existenței unor veritabile grupe sociale de dinozauri, unde membrii erau legați între ei prin comportamente complexe.

Computer croitor

Cele două rochii ca și păria din imagine sînt opera... computerului, el putînd stabili pentru fiecare model pînă la 25 de culori și nuanțe diferite. În

U.R.S.S. a fost creat computerul „P.T.K.-100” care, prin mijloace electronice, ia dimensiunile clientului. Un dispozitiv ce se mișcă pe verticală, precu contururile corpului, după care aparatul înregistrează pe o fișă toate măsurile luate. După această fișă costumul de haine se execută de croitor. „P.T.K.-100” realizează și tipare. Clientul alege stilul preferat și îi sugerează dorințele. După datele ce sînt înscrise codificat pe o fișă computerul creează tiparul, care trebuie dus la croitor pentru executare.

Cap sintetizat

Statuia tridimensională, cu perfecte efecte de relief și reflexe, ce o fac să pară de aur sau cupru, care apare în imagine, nu există în realitate. Ea a fost creată de ordinator, pornind de la date și programe fur-

nizate de om. Graficele, produse de microordinate, reprezintă un vast cîmp de aplicare pentru imaginile de sinteză bi și tridimensionale. În viitor filmele vor folosi asemenea imagini în special în „sectorul” trucaje, actorii urmînd a juca în decoruri scoase direct din calcule electronice. Inginerii,

la rîndul lor, vor folosi imaginile de sinteză pentru a crea noi produse în trei dimensiuni, avînd astfel posibilitatea de a le examina mai bine și de a le

aduce corecțiile necesare. În special la jocurile unde eventual acestea se îmbină.

Combina pentru arbori

Mașina forestieră din imagine a fost pusă la punct în Suedia. Ea este pilotată de un singur om și execută numeroase operații. La capătul unei macarale, un cap-hierăstrău doboară arborii. Un dispozitiv electronic decupare taie crăciile, pe care le

transformă în vreascuri. Trunchiul arborelui este apoi tăiat în bucăți, de lungimi ce au fost programate în prealabil, la comanda operatorului aflat în cabină, stîlpii și butucii stocîndu-se în fața combinei. Pentru fiecare arbore pot fi programate zece lungimi diferite de butuci. Mașina este echipată cu șase roți, din care patru sînt dotate cu senile, iar două cu lanțuri, ceea ce o face capabilă să se deplaseze pe orice teren.

AUREL DIANU ■

milioane franci investiții inițiale și încă vreo 2 într-un an — 1986.

Acoperirea lor și rentabilizarea nu sînt noțiuni la timpul prezent. O soluție ușor de descifrat este desigur plusarea serviciilor unde banii vin mai spornic. Un risc rămîne, și el nu are doar alură teoretică — cel de a diversifica într-atît gama ofertelor, încît să capete o pondere nedorită apelurile cu mare căutare dar sugerînd frivolul, dacă nu mai rău. Faptul că se frămîntă astfel lucrurile, constituie o dovadă că după ce s-a culcusit în brațele clienților, minitel latră în somnul celor ce l-au adus pe lume.

NEAGU UDROIU ■

Între vis și coșmar

Imaginați-vă un avion atît de rapid încît nu poate fi manevrat, manual, de cel mai bun pilot din lume; ultra perfecționat, dotat cu 4 computere care reacționează la comenzile verbale; sofisticat de nu poate fi detectat de actualele sisteme radar; instabil încît defectarea computerelor de la bord îl face să se prăbușească într-o secundă. Nu, nu este rodul imaginației, ci ultimul „născut” în domeniul avioanelor de luptă: E.F.A. (European Fighter Aircraft). Realizat de către British Aerospace cu ajutorul unor companii din Italia și R.F.G., acest avion va înlocui „demodatul” Tornado (care nu va mai fi produs începînd cu anul 1992). Au și fost comandate 800 de exemplare din nou tip, 260 numai de către Marea Britanie. E.F.A. dezvoltă o viteză de 1 500 de mile pe oră ajungînd în 9 secunde de la 0—175 de mile. Beneficiind de tehnica de vîrf a momentului avionului are instalate la bord 4 computere cu o memorie de 250 de kilobits, față de 128 kilobits cît are Tornado. (Se prevede ca în următorii trei ani să se ajungă la 3 000 kilobits). Computerele se suplinesc unul pe altul în caz de avarie. Senzori instalați în 10 puncte diferite transmit date creierului electronic într-o cadență infernală; 80 de măsurători pe secundă! Propulsia este asigurată de către 2 motoare Rolls Royce turbo R.B. 199, viteza de 1 500 de mile fiind atinsă în 95 de secunde. Dacă ceva nu este în regulă la bord un sistem denumit Nora îl avertizează pe pilot de atîtea ori pînă cînd acesta face corecția necesară.

Pe un monitor color poate fi urmărită imaginea holografică a locului în care se află avionul. Sistemele aflate la bord detectează radarele inamice, aleg traiectele cele mai propice, emit semnale de inducere în eroare, asigură deplina securitate a zborului la o altitudine de 100 de picioare în condiții de întuneric și ploaie, detectează avioanele inamice, analizează și decid care din tipurile de armament trebuie folosit etc.

Total este atît de secret încît muncitorii casei nu participă la realizarea acestui proiect de la baza aeriană Nellis sint obligați să stea cu fața în jos cînd avionul este scos din hangar.

Proiectanții au prevăzut ca E.F.A. să fie „condus” de un singur pilot (nu de 2 ca Tornado) ceea ce va însemna o mare economie pentru R.A.F. căci pregătirea unui pilot pentru un avion de luptă costă 3 milioane de lire sterline.

E.F.A. este considerat a fi un avion de vis. El este în realitate un coșmar pentru care s-a prevăzut un buget de 20 de miliarde de lire sterline, bani ce ar putea fi cheltuiți în scopuri mult mai nobile!

DAN DANUȚ DORU ■

O lebadă în penitenciar?

La cei 65 de ani, Luciano Leggio, unul dintre cei mai mari șefi ai mafiei italiene, zîmbește de fiecare dată cînd își aduce aminte că era la un pas de a deveni popă. Chiar se laudă cu asta, că pentru a scăpa de o asemenea „glumă” a fost obligat să-și rezume studiile la cele mai elementare patru clase. Adevărul este că Luciano Leggio are un umor agresiv. Dacă n-ar fi comis zece crime și cel puțin tot atîtea

tentative ar fi dulce ca o prăjitură. În singurul interviu pe care l-a dat în viața lui unui mare reporter, Enzo Magri (după ce acesta a tratat cu trei din avocații lui signor Leggio) „il capo” vorbește cu o seninătate și cu o detașare de-a dreptul paralizante. Nu pentru că scrie poezii și citește filosofie, ci pentru că e convins că toată viața n-a fost și nu este decît un mare agricultor, adică un fel de țaran, de fermier pasionat de cultivarea măslinilor pe asprul pămînt al sudului. Chiar îi cere lui Enzo Magri ca „ziarul” să fie termometrul care măsoară temperatura adevărului”. Și uneori, signor Leggio e sincer, se confesează ca o domnișoară. „În timpul și după cel de-al doilea război mondial am făcut și eu puțină contrabandă. Am câștigat niște bani și i-am investit în briliante. Atunci erau mai ieftine și cu vremea prețurile lor a crescut, așa că m-am trezit în posesia unui mic tezaur”. Evident, nu se consideră bogat, în ciuda pămînturilor, a vilelor și proprietăților pe care le are. Cînd Enzo Magri pomenește de mai multe ori cuvîntul mafia, șeful sare ca ars. „Mafia? Mafiot? Nici nu știu ce e aia mafia! Dacă mă iau după dicționarul lui Pietre care definește ceva frumos, magnific, atunci da, dar în sensul de bărbat brav și asta îmi face cinste”. Omul cel mai periculos din criminalitatea italiană, cum îl defineau carabinieri italieni prin 1969, se face că plouă. N-a omorît nici procurori, nici avocați, nici medici, nici polițiști, dimpotrivă e poet și agricultor și suferă pentru toate nedreptățile care au căzut pe capul său. E drept recunoaște că o singură dată era la un pas de a intra într-un grup care punea la cale o lovitură de stat, dar n-a făcut-o, iar lovitura n-a mai avut loc pentru că a lipsit el. Signor Leggio se află în detenție de 14 ani. Mai făcuse încă vreo cinci și spune, continuă să se scootească basma curată după cei 40 de ani de „onorată carieră”, numele său fiind întotdeauna asociat cu toate matrapzicurile peninsulei, inclusiv cu traficul de droguri. Luciano Leggio e singurul care joacă un rol de vîrf și în mafia agricolă, și în cea urbană, profilată pe speculațiile edilitare și comerțul cu țigarete, și în cea internațională, profilată mai ales pe droguri. Cel mai periculos om al mafiei italiene a stat multă vreme în celule de maximă siguranță. „Am cerut să fiu admis și eu la viața comună, dar toți îmi răspund că nu e de competența lor. Și apoi își zic democratici. Dar ce democrație și ce democrație! Am zis și răsia, supuneți-mă la examene. Trimiteți-mi un psihiatru, reeducați-mă, îndreptați-mă”. Și pentru reeducare, ce v-au răspuns? „Un expert mi-a zis, vezi-ți de treabă, Leggio, ce vrei să educăm la dumneata. La ora asta ai putea să ne dai lecții. Cel mai periculos om din criminalitatea italiană nu este doar un agricultor. E și actor, și poet, și comerciant, uneori e chiar eugetător. „Cine câștigă în aceste lupte ale mafiei?” Nu câștigă nici mortul și nici asasinul. Mortul e mort și nu mai vorbește iar criminalul se chină la galere. Are cineva un interes. Nu! Atunci?” Atunci cine câștigă? „Voi, ziaristi”, răspunde nevinovat signor Leggio. Dumneavoastră care ați spus că nu sînteți mafiot, că trăiți izolat, că sînteți credincios, aveți o concepție de viață care vă aparține? „Să trăiești într-o manieră simplă, să încerci echilibrul între materialitatea și spiritualitatea care e în noi. Să trăiești toate momentele într-o formă pleneră, nu renegînd răul care e în noi și nici exaltînd binele”. Ați admirat pe cineva? „Nu! În aproape toți oamenii mari am găsit vizibilă încoerență între opera și viața lor. Sperați să vă eliberați vreodată?” „Dacă în Italia legile ar fi egale pentru toți, eu cu boala mea ar trebui să fiu liber”. La despărțire, nevinovatul Luciano Leggio a acceptat să publice un poem. Reproducem partea finală: „Fără dragoste nu-l viață / cine nu naște nu devine / iar istoria cine o face? / Eu, cel îndrăgostit la nebulie / Numai cu tine aș vrea să rămîn / Împărțind la nesfîrșit dulcele clipe / ale prezentului atît de schimbător / Iubire, numai cu tine aș vrea să rămîn!” După atîtea crime, numărul unui al mafiei italiene se dă lebadă și scrie poeme de dragoste. Umor nebul.

CORNEL NISTORESCU ■

„Relicvele sfinte”, inventarul unei afaceri

Nu demult, cu totul întimplător, m-am întilnit cu un fost coleg de liceu. M-a surprins că, după atîția ani, aproape 40, m-a recunoscut. Eu nu mi-aș fi adus aminte de el chiar dacă am fi făcut drumul de la București pînă la Cluj-Napoca împreună în același compartiment de tren. N-aș fi putut niciodată să-mi închipui că vreunul din colegii mei de liceu comercial, în final, va îmbrăca sutana. În definitiv, fiecare face ce dorește, alege meseria spre care simte că are atracție. De fapt, nu acesta-i aspectul care m-a șocat cel mai mult, ci altceva. La despărțire mi-a dat o cărticică, un calendar de buzunar, spunîndu-mi: — Dacă tot te pregătești de concediu, cum spui, studiază-l. Ai să găsești aici puncte turistice interesante, citeva chiar cu moaște ale sfinților.

Pînă să mai zic eu ceva, fostul meu coleg a plecat, lăsîndu-mă nedumerit și incurcat de vorbele sale.

Despre „moaște”, „relicve” și „rămășițe pămîntești” ale lui Hristos; sfinților, apostolilor și ale altor personaje evanghelice am mai auzit și citit. Desigur că fiecare are libertatea de a crede ce vrea și în ce vrea. În țara noastră este un drept asigurat și garantat. Nimeni nu poate contesta acest lucru. Desigur că și eu, ca orice om, am o credință și o respect pe a altora. Dar treaba aceasta cu „relicvele sfinte” n-o pot accepta.

După întilnirea cu fostul coleg am căutat și am citit din nou tot ce aveam la îndemînă în legătură cu „relicvele”. Am fost încă o dată surprins de fantezia și de inventivitatea de care s-a dat dovadă. Din cele ce-am citit rezultă că multe din „relicvele sfinte” s-au păstrat sau se păstrează încă și astăzi în diferite biserici, catedrale și minăstiri, fiind expuse în fel și chip, pentru ca oamenii credincioși să le vadă, să le admire, să le divinizeze și chiar să se închine și să se roage lor, sperînd că acestea vor face minuni.

Inventivitatea și fantezia pe această linie a „relicvelor sfinte” a întrecut uneori orice închipuire. S-a exploatat naivitatea multor oameni și lipsa lor de cunoaștere a adevărului. În același timp, această inventivitate a fost stimulată nu numai de interesul moral-filozofic al doctrinelor religioase, ci și de cel financiar. De multe ori s-a dovedit că pelerinajele organizate la „locurile sfinte” sau acolo unde se găsesc „relicve sfinte” sînt mari surse de venituri.

Dintre relicvele legate de nașterea lui Hristos, s-au confecționat trei exemplare din „buricul sfințit” care i-ar fi fost tăiat acestuia la naștere. Două din aceste exemplare pot fi văzute în orașele franceze Clermont și Chalons. Al treilea exemplar, împărțit în două (17), s-a păstrat pînă recent la Roma, în catedrala Latrană și în biserica Maria del Popolo. Tot la Roma, în catedrala apostolului Pavel, sînt expuse „sfințele scutece”, ale pruncului Iisus. Un alt exemplar al acestor scutece se păstrează în marea catedrală din Aachen.

În pesteră din Bethleem este prezentată ieslea în care ar fi stat pruncul sfințit. La Roma, în biserica Grande Maria, se pot vedea și alte „iesle” ale lui Iisus. În catedrala Buna Vestire (Blagovestenie) din Moscova au existat odinioară diferite „pietre din ieslea lui Iisus”. Se arată vizitatorilor și „finul sfințit” cu care ar fi fost umplută ieslea. O parte din acest fin se află într-o biserică din Genova (Italia).

După cum afirmă evangheliile, Iisus fiind evreu, a fost supus, curînd după naștere, ritualului religios al tăierii împurjur. Se afirmă că oamenii bisericii „au achiziționat” de la această tăiere 17 exemplare din „sfințul prepuț” al lui Hristos. Aceste exemplare s-au păstrat și unele din ele se mai păstrează și astăzi în Franța — în bisericile din orașele Clermont, Langres, în bisericile din Anvers (Olanda), în catedrala Latrană din Roma și multe alte locuri.

La Compiègne (Franța), în biserica Sfinților Corneliu, s-a păstrat cuțitul folosit pentru „operația” făcută lui Iisus, iar în biserica romană Sfinților Ia-

cobin — Borgo, se arată piatra pe care s-ar fi săvîrșit circumcizia.

Se susține că s-a reușit să se capteze chiar razele stelei de la Bethleem, care ar fi strălucit deasupra staulului la nașterea lui Hristos. Odinioară, o parte din aceste raze puteau fi văzute la Ierusalim, iar altă parte, în catedrala Jean-de-Latran.

Se păstrează două exemplare din Icașul lui Iisus: unul la biserica romană Grande Maria, altul la Ierusalim în moscheea musulmană din piața „Sfința Sfințelor”. Tot la Grande Maria din Roma se află una din cămășutele pruncului Iisus, o alta se păstra pe vremuri, la minăstirea Nașterea Domnului din Martvil, Gruzia. În „căsuța” născătoare de Dumnezeu din orașul italian Loreto, se poate vedea cana din care a fost hrănit pruncul Iisus. „Căsuța născătoare” ar fi fost transportată în mod miraculos de ingeri, la 10 decembrie 1294, de la Nazaret la Loreto, acest mic oraș devenind astfel un loc de pelerinaj bine cunoscut în întreaga Italie. Călugării sfintului Mădard-de-Soissons se laudau la un moment dat că ar poseda dințele de lapte al lui Iisus. În catedrala din Clermont s-au păstrat unghiile și părul lui Iisus; citeva asemenea fire s-au prezentat în bisericile de la Chartreux și de la Namur.

Pînă la mijlocul secolului al XIV-lea, la Constantinopol, se arăta credincioșilor „scrisoarea originală” a lui Iisus către regele Abgar din Efes. Al doilea exemplar (?) al acestei scrisori s-ar afla și astăzi la palatul papal din Vatican. Tot la Roma, la catedrala Sfinților apostol Petru și în biserica Sfinților Silvestru se află și sînt prezentate publicului două exemplare ale portretului lui Iisus, „nefăcute de mînă de om”, portret pe care l-ar fi trimis tot el aceluiași rege Abgar. Se pare că acest „portret” a fost făcut în mai multe exemplare, pentru că se spune că al treilea se păstrează la Genova, iar al patrulea, care s-a aflat la catedrala Mthetsk din Gruzia, a dispărut în timpul prădării acesteia de către perși în secolul al XVII-lea. Al cincilea ar fi fost luat de cruciați în 1204 cînd au jefuit Constantinopolul și a pierit împreună cu corabia care s-a înecat în Marea Mediterană.

Se susține că, pentru un timp îndelungat, s-au păstrat chiar fire din barba lui Hristos: în „sacristia cu patimile mîntuitorului” din catedrala Buna Vestire din Moscova și la catedrala din Clermont. În catedrala Sfinților Petru din Roma există stîlpul și grilajul de care s-a sprijinit Iisus în timpul predicii pe care ar fi ținut-o în timpul din Ierusalim.

Sînt mai multe relicve legate de patimile, moartea și învierea lui Iisus. De pildă, la catedrala Latrană se află „sfința masă” la care Iisus ar fi săvîrșit, „cina cea de taină” și „sfințul scaun” pe care ar fi stat el atunci. „Sfința față de masă” de pe această masă e prezentată în mai multe exemplare. Cîte unul s-a păstrat la Paris, Nürnberg, Moscova. La catedrala Sfinților Ștefan din Viena se poate vedea o bucată dintr-un al cincilea exemplar al acestei fețe de masă.

„Sfințul blid” de la „cina cea de taină” a apărut și el în cinci exemplare: patru dintre ele se păstrau la Arleaux, Roma, Toledo și Novgorod, iar cel de-al cincilea mai este arătat și astăzi la catedrala din Geneva. La Trier și în catedrala Sfinților Mare din Veneția există două exemplare ale cuțitului cu care ar fi tăiat Iisus mielul sacrificat de paști. „Sfințul pahar” de la „cina cea de taină” s-a găsit și el în citeva exemplare: unul la biserica Maicii Domnului din apropiere de Lyon, al doilea la una din minăstirile din Albi, al treilea și al patrulea sînt arătate la Genova și Viena; o bucată din cel de-al cincilea exemplar se află la minăstirea Ceaulș din apropiere de Salonic.

La catedrala Buna Vestire din Moscova și la catedrala Notre-Dame din Paris s-au păstrat două exemplare din cununa de spini a lui Iisus. Exemplarul din Paris a fost cumpărat în 1239 de regele Ludovic al IX-lea în schimbul a 1 230 000

franci aur și pe vremea aceea avea 72 de spini. Regii francezi au mai vîndut treptat și au mai dăruit acești spini ca relicve. Cu toate acestea, bucăți mari din „cununa sfințită” și „spini sfinți” izolați se mai văd și astăzi în peste 100 de biserici și catedrale. Evident că dacă s-ar aduna toate acestea nu s-ar obține numai o cunună, ci mai multe.

La catedrala Latrană se mai venerază încă și azi „nuiaua sfințită” cu care ostașii l-ar fi bătut pe Iisus. Un al doilea exemplar al acestei nuiele există odinioară la Novgorod dar ea s-a pierdut în împrejurări necunoscute! Părți din alte exemplare există la Aachen și Paris și se puteau vedea și la catedrala Buna Vestire din Moscova.

Crucea pe care Hristos a fost răstignit constituie, de asemenea, obiectul mai multor relicve, aflate, răspîndite și păstrate în diferite biserici și catedrale din occident și orient — fiind împărțită în mai multe bucăți. O parte din bucățile respective au fost vîndute sau dăruite țarilor din Moscova, care dădeau în schimb bani și blănuri scumpe. De pildă, în 1628, un grec pe nume Constantin a dus în dar țarului una din preținsele bucăți de cruce, primind în schimb 40 de piei de samur de 30 de ruble și 40 de piei de samur de 20 de ruble. În 1754, arhimandritul Anatolie de la muntele Atos, pentru un dar asemănător dat împărațului, a primit 1 000 de ruble, iar pentru minăstirea sa, alte 3 000 ruble.

Despre buretele pe care ostașii l-ar fi folosit pentru a-i da de băut lui Hristos în timp ce se afla pe cruce se spune că ar fi existat la un moment dat șase exemplare. Cîte unul din acestea se păstra la catedrala Buna Vestire din Moscova, Biserica Sfinților Cruci din Roma, în „locașuri sfinte” din Ancona și Mantua. La catedrala Sfinților Ștefan din Viena există o bucată din „catapeteasma” templului din Ierusalim, care s-ar fi despicat de sus pînă jos la moartea lui Iisus.

În citeva locuri se păstrează, chipurile, picături din „singele sfințit” pe care Iisus l-ar fi vărsat pe cruce. Printre acestea se numără catedrala Latrană și unele locașuri din Mantua și la Soissons. La catedrala Buna Vestire din Moscova, în „sacristia cu patimile mîntuitorului” există, de asemenea, „singele din coasta lui”.

Sînt „relicve sfinte” fabricate în legătură cu înmormîntarea lui Hristos. Prezentarea lor ca ceva autentic se face, de obicei, cu mare vîlvă și insistență, încercîndu-se să se cîștige încrederea oamenilor în puterea miraculoasă a acestor „obiecte sfinte”. Astfel, la catedrala Buna Vestire din Moscova există „piatra de sub scindura pe care fusese trupul lui Hristos coborît de pe cruce”, precum și „miresmele” cu care i-a fost uns trupul. Giulgiul lui Hristos constituie un alt „obiect sfînt” care a provocat o adevărată dispută, mulți susținînd că el dețin exemplarul autentic. Era și de așteptat pentru că s-a anunțat un număr de peste zece exemplare. Unele din ele sînt expuse la Milano, Torino, Besançon, Enescobregassa, Roma, Carcassone și Compiègne. Pe citeva exemplare din „giulgiu sfințit” există pete de culoare închisă. Posesorii acestora afirmă că petele respective sînt „urme” lăsate de trupul lui Iisus. Se vorbește și despre „giulgiul de înmormîntare” cu care ar fi fost acoperit capul lui Hristos. Cinci exemplare din acesta se află la Aachen, Maintz, Clermont, Arleaux și Cagor. Cei care s-au ocupat de problema „relicvelor sfinte” afirmă că în lume există atîtea bucăți din „giulgiul sfințit” încît nici nu pot fi numărate.

E greu de prezentat tot ce s-a scris și publicat despre existența acestor „locuri și relicve sfinte”, precum și despre „minunile” pe care acestea au putut să le facă în decursul timpului. De fapt, nici nu cred că-i necesar. Pentru mine unul, lucrurile de acest gen erau de mult cunoscute și le-am interpretat așa cum cred că o face fiecare om cu simțul realității și o judecată sănătoasă.

VASILE DUMITRU ■

După campionatele mondiale de scrimă

„Fetele noastre vor fi, multă vreme, cele mai bune”

Sâmbătă, 25 iulie, ora 21, la aeroportul Otopeni, locul în care ne-am cam obișnuit să-i întâmpinăm, în ultima vreme, pe marii performeri ai sportului românesc. Soseau, de-a-ceastă dată, floretiste ce ne-au reprezentat cu cinste la recent încheiatele Campionate Mondiale de scrimă de la Lausanne, Elveția. În pofida caniculei și a orei care nu te prea îndemna să iei drumul pînă la aeroport, lume multă, flori, lacrimi de bucurie, zimbete, emoții. Reușim, după un adevărat tur de forță, să abordăm pe Ana Pascu, secretara Federației române de scrimă, fostă campioană mondială.

— Căldură mare, Ana Pascu, la propriu și la figurat, aici, în holul aeroportului. Dar să intrăm cit mai repede în subiect. Un lot de cinci sportive, echipa de floretă a României, cuceresc medalia de argint a Campionatelor Mondiale, iar Elisabeta Tufan se instalează pe treapta cea mai de sus a ierarhiei mondiale, cucerind medalia de aur. Felicitări!

— Mulțumim tuturor celor ce-au ținut să ne felicite pentru aceste două performanțe.

— Cum a fost?

— Inițial, greu. Aveam impresia că sîntem priviți ca o echipă de mina a treia, ca să zic așa. Noi însă veniserăm pentru a ne plasa cel puțin în primele trei-patru locuri. Am obținut, după cum se știe, locul doi cu o echipă din care au făcut parte Elisabeta Tufan, Reka Lazăr, Georgeta Beca, Rozalia Husti și Claudia Griogorescu.

— Repet întrebarea: cum a fost?

— Iar eu continui să vă răspund: fetele au luptat cu o ambiție exemplară, au alcătuit o adevărată echipă care a urmărit să-și atingă obiectivul propus și, după cum se vede, a reușit. Mai mult, deocamdată, la nivelul echipei nu se putea.

— Asta înseamnă că se putea mai mult la celălalt nivel, al competiției individuale?

— Da, se putea mai mult. S-ar fi putut să asistăm la o finală românească, la individual, bineînțeles, între Elisabeta Tufan și Reka Lazăr. O finală care ar fi întărit și mai mult părerea specialiștilor că, la această ediție, floreta a trăit o oră românească, metaforă inclusă în titlul unuia din ziarele din Geneva. De altfel presa, inclusiv televiziunea elvețiană au arătat un interes deosebit pentru lotul nostru. Imediat după finală, Elisabeta Tufan a acordat un interviu în care a fost întrebată dacă ea crede că a realizat o surpriză. Ei bine, Eliza a răspuns prompt, fără ezitare: eu am venit aici să câștig. Nu aș venit numai pentru o bună performanță, au întrebat-o, iarăși, contrariți, reporterii. Nu, a răspuns ea. Am venit pentru a câștiga, sau, dacă vreți, pentru a realiza cea mai bună performanță.

— Ați spus că, inițial, a fost greu. Cum adică?

— Cu Elisabeta a fost foarte greu, la început. Cu Reka, însă, a fost mai ușor. În prima parte, Elisabeta a câștigat trei victorii într-o grupă de 6 sportive. S-a calificat în cele 32 de floretiste care au tras pentru

un loc în turneul de 8. Elisabeta a câștigat ușor în primul meci, cu o americană, dar l-a pierdut pe al doilea, în fața italienei Dorine Vaccaroni, fostă campioană mondială. Nu mai avea decît o singură șansă, să câștige în repassage, cum îi zicem noi, un fel de recalificări, toate celelalte trei meciuri. Așa a și făcut, dar numai ea știe cîte emoții ne-a făcut. Reka Lazăr. În schimb, după trei victorii în grupul de 32, a intrat direct în turneul final. Oricum, în finală aveam două floretiste. Aici, în finală, Eliza câștigă în fața italienei Ana Piagandolfi, apoi în fața chinezoaicei Luan. Cu Luan a fost un meci extraordinar. Mai erau două secunde și Luan conducea cu 5-4. Urmează asaltul decisiv, Eliza egalează și câștigă. Acest meci, ca și cel cu Piagandolfi, au fost de o mare încălzire psihică, un veritabil recital de scrimă. Finala n-a avut prea mari veleități, mai ales că Eliza o bătuse de cîteva ori pe vestgermana Zita Fukenhauser.

— Ce-a făcut Reka Lazăr?

— Reka, după ce a intrat în turneul final, s-a împiedicat de Zita Fukenhauser. Rețineți că și Reka o bătuse de cîteva ori, pînă la acest meci. Nu știu de ce l-a tratat cu o oarecare superficialitate. E-adevărat, a mai contribuit și arbitru, care nu i-a validat un atac. amănunt pe care presa helevetă l-a subliniat cu brio. A ratat, astfel, intrarea aceea în finală, despre care vorbeam la început. Demoralizată de acest meci, a fost depășită de Luan, în disputa pentru medalia de bronz.

— Ce v-a impresionat cel mai mult la comportarea fetelor noastre?

— În primul rînd, cumîntenia, adică disciplina de concurs. În al doilea rînd, părerea specialiștilor care au remarcat tehnica, viteza, mobilizarea psihică și, nu în ultimul rînd, maturizarea etalată pe planșă. Cu aceste atuuri, putem privi cu încredere și cu îndreptățite speranțe spre Olimpiada care se apropie. Avem, în clipa de față, două floretiste de nivel mondial, deținătoare titlului, Elisabeta Tufan, și Reka Lazăr, care, ratînd la individual, a avut o prestație excelentă la concursul pe echipe, unde a fost omul de bază. Totul e ca, și de-acum încolo, să participăm la cit mai multe turnee, interne și internaționale, pentru că adevărata valoare nu o obții decît față în față cu adversarul. A contat foarte mult, vreau să spun, participarea fetelor noastre la cîteva mari turnee ce au premers actuala ediție a Campionatelor Mondiale, turnee în care au mai și câștigat, dar în care, mai ales, s-au maturizat enorm, au învățat foarte mult și și-au făcut, nu-i așa, un nume.

— Un nume pe care, de-acum încolo, trebuie să și-l apere.

— Il vor apăra, fiți fără grijă. Dacă, uneori, în scrimă, mai câștigă și prin hazard, ei bine, părerea tuturor a fost, că fetelor noastre nu aveau cum să le scape medalia de aur, la individual, sau cea de argint pe echipe. Au fost, fără îndoială, cele mai bune și, dată fiind tinerețea lor, vor fi multă vreme printre cele mai bune din lume.

— Așa să fie! Vă mulțumim pentru amabilitate.

VICTOR NIȚA ■

Campionatele balcanice de atletism

Cei mai buni de pe „strada” noastră, dar vin europenele...

La sfîrșitul săptămîinii trecute, Piteștiul a respirat atmosfera unei manifestări sportive de ținută: cea de-a XVIII-a ediție a Campionatelor Balcanice de atletism pentru juniori. Au fost peste 400 de participanți din Albania, Bulgaria, Grecia, Iugoslavia, Turcia și România, toate țările balcanice fiind interesate să onoreze ediția găzduită de țara noastră și să-și verifice propriii sportivi înaintea participării la Campionatele europene de juniori de la Birmingham, 6-9 august.

S-au organizat întreceri la 38 de probe (17 la fete, 21 la băieți), deci au fost în joc 114 medalii. Dintre acestea, lotul țării noastre a cucerit aproape jumătate, mai precis 20 medalii de aur, 14 de argint și 9 de bronz, fiind cea mai bogată colecție obținută pînă acum de juniorii noștri la acest tip de competiție.

Însă dincolo de îndeplinirea obiectivului și de rezultatele care au rămas în statistici ne-a interesat mai mult cu ce rămîne atletismul nostru juvenil în urma acestei balcaniade și care pot fi speranțele la apropiatele europene. Concursul de la Pitești a confirmat și la nivelul juniorilor valoarea demifondului și fondului românesc feminin, la probele de 800, 1500 și 3000 m existînd în momentul de față un grup de sportive de mare perspectivă. E vorba de Ana Pădurean (din Deva, antrenor Vasilia Scheible), Cătălina Gheorghiu (Craiova, Natalia Betini), Denisa Zăvelcă (Slatina, Laurențiu Anca), Cristina Misarog (Baia Mare, Maria Tașcă), Dorina Calenic (Tulcea, Mihai Moruzov), Doina Homneao (Fălticeni, Teodor Flămînd). Șansa de progres și de rezultate competitive pe plan internațional au și Mirela Belu (Steaua, Viorica Viscopoleanu) și Anișoara Ghebuță (Constanța, Mihail Constantin) — la săritura în lungime, ca și Galina Astafei (Steaua, Constantin Dumitrescu), refăcută după o îndelungată accidentare, la săritura în înălțime.

După cum se vede și din această enumerare, dictată de rezultatele comparate obținute

la balcaniadă, și la juniori, ca și la seniori speranțele în performanțe internaționale vin tot din partea fetelor.

Concursul balcanic, deși a fost de o țarie medie, a permis obținerea unor rezultate deloc neglijabile pentru vîrsta junioratului. Este vorba de 18,80 m la greutatea băieți, 5,40 m la prăjină și 7,75 m la lungime —

Un sprint senzațional al lui Dorin Mureșan (Cluj-Napoca, antrenor Gheorghe Monea), ultimul schimb al stafetei 4x400 m, a adus o spectaculoasă victorie echipei noastre (din care au mai făcut parte Ioan Bărbos, Marian Dobre, Bogdan Dumieci).

tot băieți, de 4:12,00 la 1500 m și 9:12,00 la 3000 m fete, de 14,16 sec. la 110 m garduri și 2,18 m la înălțime băieți. Pe acest fundal al unor rezultate competitive, a existat și o tentativă de record mondial, la 800 m, a cărei eroină urma să fie Ana Pădurean. Ea alergase nu demult, la Budapesta, 1:59,53 adică la 13 sutimi de recordul mondial; la Pitești, însă, n-a reușit poate și din cauza caniculei, decît 2:01,78. Timpul nu este încă pierdut, Ana Pădurean mai avînd în acest ultim an de juniorat posibilitatea să lase generației următoare un nou record mondial în această probă.

Pe baza rezultatelor de la acest concurs-test s-a stabilit un

În clipele schimbării stafetei se comprimă virtuți sportive și psihologice dintre cele mai alese. În prim-plan, Nela Neculai preia de la Elena Solcan și va preda lui Carmen Marin, pentru ca Daniela Pleșcanu să treacă prima linia de sosire în aceas tă probă a reacțiilor în lanț.

Cristea Cristinel (A.S.A. Sibiu, antrenor Ilie Popa), un real talent al probelor de fond, invingător la 3000 m.

Fotografii de VICTOR RĂDULESCU ■

lot lărgit pentru europenele din Anglia unde avem ca obiectiv 3-4 medalii din care 1-2 de aur. Spre fete, și îndeosebi spre alergătoare, se îndreaptă speranțele în obținerea lor.

Concursul de la Pitești a fost, se subînțelege, și un pretențios examen organizatoric pe care federația și C.J.E.F.S. Argeș I-au trecut cu foarte bine. Este un lucru de bun augur pentru noul secretar responsabil al Federației Române de Atletism, Alexandru Paraschivescu, precum și o confirmare a cit de bine sînt stăpînite problemele juniorilor în resortul respectiv, unde activează antrenorul federal Vasile Mureșan.

OCTAVIAN ȘTIREANU ■

Campionatele Europene de tenis de masă, juniori

Un succes remarcabil

Cea de-a 30-a ediție a Campionatelor Europene de tenis de masă pentru juniori și cadeți s-a încheiat la Atena cu un remarcabil succes al tinerilor noștri reprezentanți. Ei au demonstrat cu această ocazie, pe de o parte, clasa înaltă a școlii românești de tenis de masă, încununînd prin victoriile obținute eforturile depuse de toți aceia care s-au implicat, antrenori și specialiști, în creșterea performanțelor acestei ramuri sportive și au confirmat, pe de altă parte, valoarea individualităților și a echipelor unui lot hotărît să onoreze așa cum se cuvine marea încredere și responsabilitatea cu care fusese investit.

Junioarele și juniorii (Otilia Bădescu, Kinga Lohr, Daniel Cioca, Călin Creangă) și cadețele (Adriana Năstase și Iulia Rîșcanu) s-au reîntors în țară cu satisfacția de-a fi urcat treptele podiumului unei competiții deosebit de dificile, răsplătindu-le însă dăruirea, cu care au luptat prin aurul celor patru titluri de campioni și argintul a încă două titluri de vicecampioni continentali.

Și dacă dubla victorie, pe echipe și la dublu, a junioarelor noastre Otilia Bădescu și Kinga Lohr, multiple campioane, venea să întărească prestigiul obținut de-a lungul atîtor alte competiții internaționale la care ieșiseră învingătoare, comportarea lui Daniel Cioca a

constituit surpriza actualelor Campionate Europene, nelăsîndu-se impresionat de cărțile de vizită ale adversarilor săi și impunîndu-se în câștigător al probei de simplu printr-o dirzenie deosebită. Deasemenea, triumful cadetelor Adriana Năstase și Iulia Rîșcanu în proba pe echipe a fost urmarea unei lupte încordate, partida finală cu echipa Ungariei, alcătuită dintr-un cuplu ce avea să câștige proba de dublu a competiției, acordînd victoria de această dată, sportivelor noastre. Aurul pe echipe și argintul obținut la dublu confirmă înalta competitivitate a tinerelor noastre jucătoare asigurîndu-ne de continuitatea unei școli care, iată, face tradiție. Cea de-a doua medalie de argint, la dublu mixt juniori, a întregit zestrea delegației noastre răsplătînd ambiția cuplului Călin Creangă — Otilia Bădescu care au avut meritul de-a fi trecut pe rînd de adversari valoroși și de a fi jucat finala cu multă dăruire, pierzînd totuși foarte strîns.

Așa s-a putut consemna o nouă reprezentare ce face cinste sportului românesc și pentru care laureații acestor campionate continentale, antrenorii și ceilalți factori responsabili de buna lor pregătire merită sincera felicitări.

CONSTANTIN DRAGOMIR ■

Fotbal: pregătiri ale reprezentantelor noastre în Cupele europene

Telex
din Craiova

● Fotbaliștii Universității Craiova s-au reunit în Bănie la 15 iulie tot sub comanda lui Constantin Oțet — care în sezonul trecut a dus echipa spre zone mai liniștite din prima treime a campionatului. El va fi secondat de Nicolae Zamfir și de Silviu Lung. Pentru portarul echipei naționale, debutul în frumoasa dar dificilă meserie de antrenor dorim să fie fericit și incununaț cu succese care să completeze o carieră a așa foarte bogată. ● Numirea lui Lung ca secund vine să întărească autoritatea căpitanului alb-albaștrilor și reprezintă o mare investiție de încredere. Se așteaptă ca influența sa binefăcătoare asupra echipei să sporească. ● O primă constatare a controlului medical la care au fost duși toți jucătorii de către doctorul Frînculescu ar fi aceea că băieții stau bine cu sănătatea. Lung își va putea re-lua pregătirile după operația de care a avut parte la Spitalul militar din București, după ultimul meci cu Steaua. ● Cuvântul de ordine al vice-președintelui clubului, asist. univ. Ion Dobrițoiu, este acela că „nimeni nu pleacă”. Dar dacă nimeni nu pleacă, atunci vine cineva? El, să nu încercăm să răspundem la întrebări la care F.R.F. n-a răspuns încă. Universitatea Craiova ne-a obișnuit să se uite bine în „grădina proprie”, acolo unde, de ani și ani, împătimitii și aproape anonimi ai muncii cu copiii și juniorii au semnat și au muncit cu folos, autogospodărindu-se, cum se spune, pe plan local. Și bine fac. ● Ca o certitudine este dat fundasul central de marcaj Zamfir, de 19 ani doar, dar de mare perspectivă, căpitanul echipei naționale de juniori, care revine după un stagiu de un an, perioadă în care a fost împrumutat la Electroputere club cu un rol de seamă în rodarea tinerelor talente din Bănie. Tot de la Electroputere mai este vorba să fie promovați la echipa fanion a Olteniei jucătorii Ciurea și Ghită. ● Despre echipa portugheză Chaves adversara Craiovei din primul tur

al Cupei U.E.F.A. nu se știe mare lucru. Fiind o reprezentantă a unui fotbal bine cotate pe plan mondial (a se vedea cazul F.C. Porto), antrenorul Oțet este de părere că trebuie luate toate măsurile ce se impun, tratând-o cu maximă seriozitate și responsabilitate atât antrenorii, cât și jucătorii, conducerea clubului și toți ceilalți factori care pot să contribuie la crearea unei atmosfere de lucru propice performanței. ● Calificarea în turul doi al Cupei U.E.F.A. este obiectivul pe care și l-a propus colectivul de tehnicieni și conducerea clubului și el ni se pare pe deplin realizabil, cunoscând modul responsabil în care se muncște în fotbalul oltean. ● Un amplu și concret plan de pregătire a fost conceput în colectiv, sub „manta” experienței dobândite în cupele europene de profesorul Oțet, la care au aderat ceilalți tehnicieni, conducători de club, jucători. ● Între 20-30 iulie (mai devreme nu s-au găsit bilete...), un lot largit de 25 de jucători urmează o pregătire centralizată în Poiana Brașov, în condiții optime. ● Între 31 iulie și 3 august a fost preferat și perfectat un turneu organizat de echipa bulgară Cernomore Varna, la care mai participă Sredet, campiona Bulgariei (sau Trakia Plovdiv) și în mod cert o echipă portugheză — Beelenense —, având astfel posibilitatea unui prim contact cu fotbalul lusitan. ● În perioada 8-16 august se încearcă participarea la încă un turneu puternic, iar dacă nu va fi posibil atunci e dat drept sigură alinierea la startul tradiționalului turneu „Drobeta — 2000”. ● Spicind din planul amintit mai sus remarcăm atenția acordată ridicării stachetei pregătirii, pentru a realiza un tur de campionat peste cel din ultimele sezoane, considerate ca fiind cele mai slabe de cind echipa activează în Divizia A. ● Clubul oltean împlineste în 1978 patru decenii de existență și acest lucru nu este de neglijat în seamă. Si-au propus, de aceea, o maximă responsabilitate în îndeplinirea planului de pregătire a sportivilor ce vor reprezenta clubul în confruntările internaționale, atât la nivelul echipei reprezentative, cât în Cupa U.E.F.A. ● Stop! Le dorim din toată inima succes!

ION PREDOȘANU

Punct
și de la capăt

Conform unei repartizări pe grupe valorice stabilite de U.E.F.A., Sportul studențesc putea să aibă ca adversar în primul tur una din echipele: Göteborg, Werder Bremen, Zenit Leningrad, F.C. Bruges, Brøndby (Danemarca), Mjondalen (Norvegia) sau Katowice. Sorții i-au repartizat-o pe ultima, ceea ce nu e tocmai rău. Pentru tehnicienii echipei studențești nu numele adversarilor este ceea ce contează, ci problema primului tur. Cu alte cuvinte, indiferent cine i-ar fi fost adversarii, Sportul studențesc avea același gând al calificării.

Și totuși, miza cea mare a acestei echipe nu este atât calificarea în turul doi și mai departe, ci mai ales revenirea convingătoare la unul din pupitrele de comandă ale valorii fotbalului nostru. După convulsivul sezon de primăvară, întreaga grupare din Regie este hotărâtă să pună punct și să ia de la capăt procesul de pregătire a unei echipe competitive, capabilă să evolueze constant la un nivel superior al jocului

și rezultatelor. Returul a fost încurajator în această privință: un retur fără Hagi, dar în care echipa a marcat un gol mai mult și a obținut cu un punct mai mult decât în turul cu Hagi. Ca atare, eforturile nu sînt pentru suplinirea acestui jucător, ci — cum spuneam — pentru construirea și pregătirea unei echipe omogene, a cărei evoluție să nu depindă hotărâtor de unul sau altul din componenții ei.

„Ne vom baza pe aceiași jucători cu experiență, imi spune antrenorul Mircea Rădulescu, adică pe Coraș, Pană, Bozeșan, Ticleanu. Inclusiv pe Cazan — jucător care ne obligă să respectăm pregătirea și randamentul drept principale criterii de selecție, mai puternice decât vîrsta dovedită de buletin. Am, de asemenea, încredere în continuare în Cristian, străduindu-ne să jucăm astfel încît tot mai rare să fie situațiile în care totul să depindă de portar. Vom continua să plusăm tinerii, și mai ales pe acest Stănică care face furori și dă goluri pe la mai toate loturile și selecțiile în care a fost solicitat.

Indiferent cît de mult și cît de bine vom reuși să completăm lotul, dorința noastră este aceeași: de a ne prezenta radical schimbați în bine, mai ales că ne aflăm la început de campionat — și nu la mijlocul lui, ca atunci cînd am preluat, împreună cu Vlad Marica, pregătirea Sportului studențesc”. Întreb despre Katowice și Cupa U.E.F.A. „Pentru noi nu există

problema Katowice, ci doar cea a calificării — indiferent cu cine am fi jucat. Totuși, Katowice nu este o echipă pe care s-o întâlnești în turul întâi — așa cum sînt prejudecățile noastre despre acest tur întâi. Cunoșc destul de bine fotbalul polonez, progresele pe care le-a făcut, bogata experiență internațională pe care o au jucătorii din această țară și sînt motive să considerăm Katowice o echipă redutabilă. Dintr-o primă analiză a rezultatelor obținute în campionat, am reținut forța lor ofensivă, materializată în victorii la scoruri mari, și lipsa de complexe în jocurile din deplasare, unde au obținut trei victorii și șase egaluri. Repet, însă, calificarea va putea fi consecința unei pregătiri generale foarte bune a echipei noastre și nu atât un scop în sine; ea va decurge din această pregătire, fără s-o subordoneze în mod special”.

Sportul studențesc se apropie de sfîrșitul perioadei pregătirii de bază pe care a efectuat-o în moderna stațiune a B.T.T. de la Cîmpulung Moldovenesc. În jur de 1 august va pleca pentru un nou stagiu de pregătire și jocuri de verificare în Olanda și Italia. Ne exprimăm speranța că bunul augur și tonusul vădit în care s-au desfășurat pînă acum preparativele pentru noul sezon își vor găsi împlinirea cuvenită în rezultate corespunzătoare, pe plan intern și internațional.

OCTAVIAN STIREANU

Celebra tripletă Biță-Bica-Bicu este pe cale de dezmembrare: primii doi coboară la Electroputere, iar ultimul, destinat Văii Jiului, a preferat Cîmpulung Moldovenesc, acolo unde s-a pregătit (cu) Sportul studențesc. ● Bărbulescu de la Steaua, la Petrolul ● La Moreni ar mai fi sosit Stănescu și Dohot de la Dinamo, Dumitrascu de la Craiova, Purdea și Săndoi de la Victoria ● Kiss de la Bihor se îndreaptă spre Brașov, iar Țărnar de la Brașov — spre Victoria București ● La Corvinul speră să fie promovat Bedenaru, de la Mizil ● Cu o escață de citeva etape la Oradea, Ivan de la Steaua, cîndva la Bistrița a fost îndrumat în cele din urmă spre Tîrgu Mures, pentru nu se știe cîtă vreme ● Jucătorul cunoscut la Vilcea sub numele de C. Gheorghe va evolua sub același nume la F.C. Olt ● Ion Marin va merge la Bacău pentru a suplini, se speră, plecarea lui C. Solomon ● Talentul portar Stelea se va reintoarce de lași la Dinamo București ● Tot la Dinamo, Stoica, de la Progresul-Vulcan ● Călin, Adolf și Matei, toți de la Vic-

toria, se vor răsbindi la Automatica, C.S.M. Reșița și, respectiv, Rapid ● Zariosu, de la Sportul studențesc, la echipa-soră „30 Decembrie” ● Prietenii vechi nu se uită: Mulțescu la Suceava, unde l-ar fi primit cu brațele deschise Simionas ● Tot la Suceava — Rebeciuc, de la Bacău ● Un alt vechi matroz părăsește cora-

Fum fără foc?

bia Craiovei: Tilihoi, la Metalul Bocșa ● Ciolponea, de la Steaua, dat, adică împrumutat pentru a-și continua rodajul, la Mizil ● Schăseu mari în tabăra Rapidului: două plecări oficiale (Țîrban la Arad și Pirvu la Autobuzul) și foarte multe neoficiale ● În Grand se anunță, în schimb, sosiri care de care mai „spectaculoase”: Coman de la Suceava, Banea de la Știința Veterinară I, Kraus II de la Sportul studențesc, Simion de la Calculatorul, Ristea de la Metalul, Pancisin de la

Dinamo, Călin de la Automatica, Ghinea de la Laromet, Rotaru de la Dinamo, Bolle de la Steaua, Tănăse de la Autobuzul ● Și Ion Ionescu a venit cîndva la Rapid de la Progresul—C.P.C.S... ● Greul abia acum începe pentru activiștii resortului de competiții al federației, conduși cu tact și dezinvolțură de instructorul Mircea Ionescu ● Primul val de transferări s-a încheiat, urmează omologarea fiecărui caz în parte și mai urmează ai doilea val, pînă la 15 august, cînd vor trebui să-și clarifice opțiunile și echipele din cupele europene ● După turneul internațional pe care-l va organiza în țară, Steaua va pleca, între 7-15 august, în Belgia și Olanda ● Flacăra Moreni se află într-un turneu în R.F.G., iar Universitatea Craiova va participa la un altul organizat la Varna ● Sportul studențesc a jucat ieri la Ploiești și va pleca duminică spre Olanda și Italia ● La meciul dintre echipele olimpice ale Norvegiei și U.R.S.S. din 12 august va ofi- cialitate de observator F.I.F.A. președintele F.R.F., Mircea Angelescu (O. Știre).

Din nou serbare pe „Steaua”

Intrată în galeria marilor cluburi europene de fotbal, Steaua București își respectă această condiție inclusiv prin organizarea unui prestigios turneu internațional de talia celor care, tradițional prefatează reluarea oficială a activității fotbalistice pe continent. Invitate vor fi echipele F.C. Bruges (locul 3 în Belgia, după Anderlecht și F.C. Malines), Den Bosch (locul 3 în Olanda) și Varwärts Frankfurt pe Oder (locul 5 și laureată cu premiul fair-play în campionatul R.D.G.). Așadar, pe Ghencea, în 4 și 5 august, două zile dense cu fotbal de înalt nivel: în prima zi, de la 16.30 se vor întîlni F.C. Bruges și Vorwärts, iar în continuare, de la 18.30 celelalte două echipe. A doua zi, de la aceleași ore, vor juca în ordine, invinsele și apoi învingătoarele primei runde.

Clubul Steaua folosește prilejul acestei manifestări pentru a face un gest nu mai puțin demn de aplaudat, și anume de a marca retragerea din activitatea competițională a — de acum — foștilor jucători Anghel Iordănescu și Helmuth Ducadam, precum și retragerea la pension a celui care, în varii forme, a slujit fotbalul nostru timp de peste 4 decenii, inimitabilul om de fotbal Ion Alexandrescu. (O.Ș.)

Civilizația sportului

Virful piramidei depinde
de baza ei

„Soarta noastră fuse crudă și de astă dată...” în Cupa Davis. La sfîrșitul săptămîinii trecute, echipa noastră a fost din nou eliminată de vikingii danezi. Unde ești tu, Ilie Năstase, care sădiseși în inima tineretului speranța că genul, talentul, sirguința pot învinge „mari puteri” catalogate astfel de rezultate de decenii obținute? Unde sînt copiii care prin anii '70 jucau tenis printre blocuri, cu rachete improvizate, spunînd „Eu sînt Tiriac, tu ești Năstase”? Dar, unde se mai poate juca acum tenis de agrement? Sau el este considerat o frînă în calea performanței? Punem aceste întrebări, amintînd că o sarcină importantă, subliniată în mod deosebit în documentele ultimei Conferințe pe țară a mișcării sportive, este asigurarea unei baze materiale corespunzătoare și organizarea unei activități sportive cu caracter permanent în cartierele de locuit.

Indiscutabil practicarea sportului de întreținere poate contribui la echilibrul vieții, la stimularea bunei dispoziții, la refacerea fizică și psihică după activitatea cotidiană. Argumente în acest sens au fost aduse de la vechile civilizații (grecă, egipteană, romană) pînă în zilele noastre. Sportul e un fenomen pe care timpul n-a reușit nici să-l altereze și nici să-l modifice ca esență.

Rămînînd la tenis, să arătăm că numărul terenurilor din Ca-

Toată lumea face sport

● Care este spectacolul cel mai interesant? Teatrul, cinematograful, concertele? Nu, sportul! ne-o spune o persoană autorizată, cunoscutul actor italian Marcello Mastroianni, a cărui părere este cu atât mai interesantă, cu cît te-ai aștepta să-și supraliciteze profesia. Ei bine, nu. Prezent la Festivalul filmului de la Moscova, Mastroianni a acordat un interviu cotidianului „Sovietski Sport”, în care a declarat, în esență: „Sportul oferă cu fiecare meci

— de fotbal, de tenis — spectacole perfecte, în care succesul se învecinează cu amărăciunea înfringerii, evenimentele fi invidiat de multe spectacole de teatru și de numeroase filme. Fără discuție, acest fenomen planetar întrece toate genurile de spectacol. Oricum, arătați-mi un italian care ar putea trăi fără fotbal?”. Fost jucător de fotbal în echipe de amatori (predecesorul său Raf Valone a jucat ca profesionist, la Torino), Mastroianni este nelipsit acum din tribunele stadioanelor. ● Americanca Ielda Krooks a devenit, la 91 de ani,

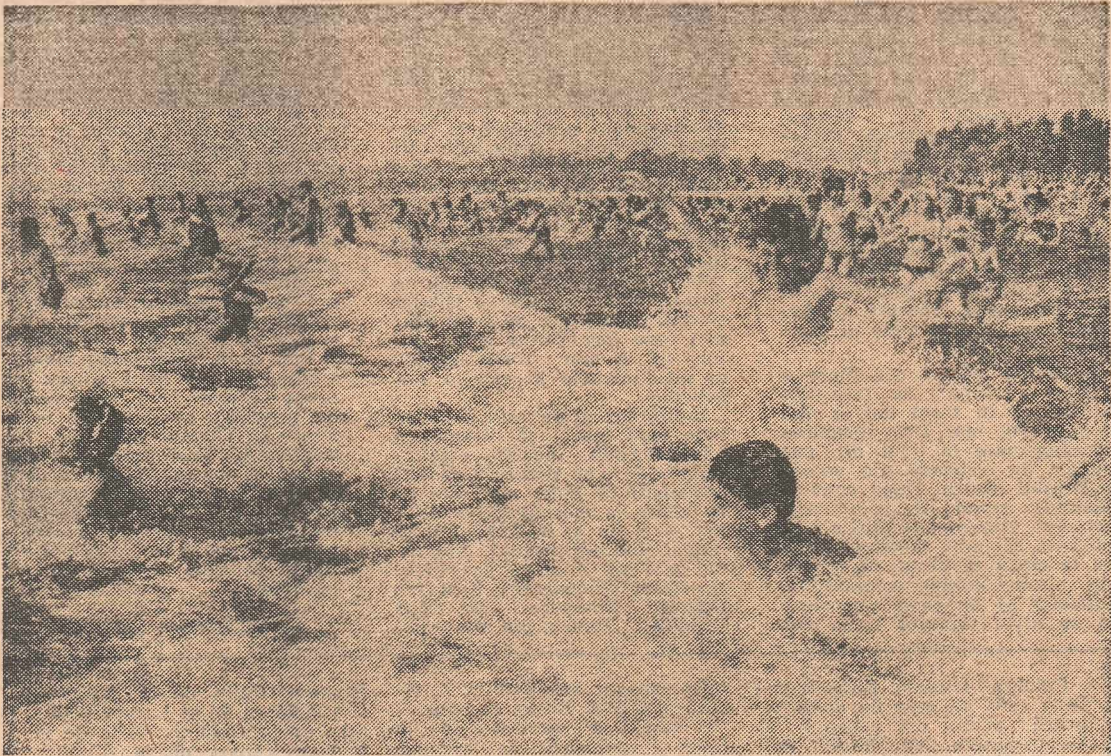
cea mai vîrstnică alpinistă care a escaladat vreedată Muntele Fidji. Precedentul record de acest gen, ca să folosim o expresie consacrată, aparținea unei temerare japoneze, Mine Yadjima, care a atins cei 3776 m ai virfului nipon pe cînd avea numai 90 de ani. ● Formația vest-germană de fotbal F.C. Köln tînde să devină o echipă... daneză. După ce i-a angajat pe Morten Olsen și Flemming Poulsen, clubul din Bundesliga l-a trimis pe antrenorul Udo Lattek în Danemarca pentru a perfecța transferul tînrului de 18 ani Bjarne Goldbaek, de la Naestved. Avea dreptate antrenorul reprezentativei daneze, Sepp Piontek (vest-german...) să constate că astfel de achiziții tîm mai degrabă de o veritabilă modă, decît de valoarea fotbalistilor danezi: este vorba, bineînțeles, de acești foarte tineri jucători, care n-au avut, practic, vreme să-și demonstreze calitățile. ● Aflat la Havana pentru a primi premiul pentru cel mai bun sportiv latino-american, instituit de agenția Prensa Latina, Diego Maradona a propus gazdelor organizarea unui meci între o selecționată mondială, condusă de el, și reprezentativa Cubei, întîlnire care ar spori interesul pentru jocul cu balonul rotund în această țară. În care fotbalul este net depășit în popularitate de baseball și box. În altă ordine de idei, argentiniianul a arătat că pentru sezonul viitor clubul la care evoluează, Napoli, a vîndut 80 000 abonamente, asigurîndu-și stadioanele pline la toate meciurile de campionat.

CRISTIAN ȚOPESCU

LUCIAN OPREA

N-am căutat nod în papură, nici pete în soare! Ne-a interesat pur și simplu:

VIATA PE CANICULA

Dialog cu meteorologii

Despre un subiect perimat înainte de vreme

La Institutul de meteorologie și hidrologie canicula săptămînii trecute s-a simțit ca peste tot, deși un puști credea că dacă „ei dau timpul, și-au oprit și mai multă răcoare”. Meteorologii, chiar dacă trec prin ce trecem cu toții, au avantajul că pot să explice iar uneori să și prevadă. N-a fost cazul acestei canicule pe care n-au prevăzut-o, dar au explicat-o. Pentru noi a făcut acest lucru Gheorghita Popescu, șefa Laboratorului central de prognoză.

— Tovarășă Gheorghita Popescu, norocul nostru este că vorbim despre canicula zilelor trecute exact în prima zi în care putem respira cît de cît normal. Altfel spus, o facem oarecum la spartul firgului, dar cred că e bine să știm ce s-a întimplat în acele zile, căru fenomen datorăm temperaturile de peste 40 de grade.

— Din punct de vedere meteorologic, o lună iulie normală se caracterizează prin nebulozitate redusă și regim termic de 22—31 grade C, pentru valorile maxime diurne, și 19—18 grade pentru minime nocturne.

— Cu mult sub ce am avut noi.

— În ultima săptămînă, da. Însă, în intervalul 1—19 iulie, evoluția s-a încadrat în normal pentru o lună de vară. La latitudinile noastre. Apoi, între 19—26 iulie, structura atmosferică a fost deosebită. În partea centrală și de sud-est a Europei a persistat (și insist asupra termenului, pentru că acest lucru a fost dificil de suportat, faptul că temperaturile foarte ridicate s-au păstrat timp de câteva zile) o imensă cupolă de aer deosebit de cald, extinsă latitudinal din nordul Africii pînă spre sudul Finlandei, iar pe verticală depășind 6000 de metri, fenomen petrecut, concomitent cu extinderea unei mase de aer mai rece peste vestul și sud-vestul continentului, adică din zona Islandei și pînă în

Peninsula Iberică. Repet, această conjunctură la scara Europei a fost evasipersistentă în perioada la care ne referim.

— În țara noastră cum au stat lucrurile?

— Teritoriul nostru s-a menținut sub influența puternicei dorsale de aer cald de origine africană de la latitudinea de 30—25 de grade, nordul Africii, favorizată de o circulație relativ intensă din sud, sud-vest.

— Care au fost temperaturile maxime înregistrate?

— Insolția a fost favorizată de lipsa nebulozității care, împreună cu pătrunderea continuă a aerului cald, a făcut ca valoarea temperaturii maxime să depășească 35 de grade. La nivelul întregii țări, iar pe sol să atingă, în general, 60 de grade. De menționat că valorile minime de noapte s-au menținut în jur de 20 de grade.

— Valorile de vîrf?

— 43,2 grade, la Turnu Măgurele în 25 iulie. În ultimii 80 de ani, în iulie, s-au mai înregistrat un 42,9 grade C, la Alexandria, în 1916, și un 43 de grade C, în 1985, la Cernavodă. Recordul de anul acesta ar fi cam a patra valoare termică din valorile multianuale ale sezonului cald — iunie, iulie, august.

— Și prima?

— 44,5 grade C în august 1951, în comuna Ion Sion (Buzău), după cum e consemnat în arhiva de date climatologice. Revenind la săptămîna trecută, ar mai fi de adăugat că, în afara persistenței aerului foarte cald, s-a făcut simțită și lipsa umezelii aerului care nu a facilitat dezvoltarea norilor purtători de precipitații.

— Presiunea atmosferică?

— Relativ scăzută, cu valori mai mici de 1015 milibari, mai exact pînă la 760 milibari.

— Ce va fi în zilele următoare?

— Începînd cu 26 iulie (discuția a avut loc luni, 27 iulie n.n.) această cupolă, acest imens munte de aer cald a fost dizlocat de o masă de aer mai rece care a pătruns și pătrunde din nord-nord-vest. Valorile maxime ale zilei vor depăși 32 de grade C doar în puncte izolate, în sudul țării, în vreme ce minimele pot cobori pînă la 8—10 grade, în nordul și centrul țării. Așadar, zilele de caniculă au luat sfîrșit.

RĂZVAN BARBULESCU ■

La telefon, litoralul

Lumea intră la apă fără figuri de stil

Dacă prin alte părți căldura se asociază cel mai adesea atributului „insuportabilă”, pe litoral ca este dorită de toată lumea pentru că, dacă e cald, se poate face plajă și baie în mare, se poate naviga vreme de patru ore cu „Dierna” de-a lungul coastei pînă către Mangalia și cu „Flamingo” pe Canalul Dunăre — Marea Neagră, se poate pescui (bate stavridele!), ori, pur și simplu, se poate bea o bere rece la „Vraja mării” sau pe noua terasă a Cazinoului din Constanța. O adresă de vacanță o constituie și „Melody” din Mamaia, unde seară de seară cîntă, cu aceeași vervă și succes, Marina Voica, Dan Spătaru, Marina Florea, Păunița Ionescu, Carmen Rădulescu, Gabriela Sauciu și Dana Popa — un mîntunchi de soliști apreciați.

Dar cîte altele nu se pot face dacă e cald! Spre exemplu: este cît se poate de instructiv și de deconectant un popas la „Tirgul olarilor” amplasat în fața Teatrului de vară din Mamaia unde expun, printre mulți alții, doi artiști populari cu faimă: Victor Vicșoreanu și Victor Ogrezeanu. Sau, ce spuneți de un spectacol de vis cu „Lacul lebedelor” în interpretarea baletului de la „Fantazio”? Dacă preferați teatrul aveți de ales între „Capcană pentru un bărbat singur” (Teatrul de Comedie), „Dama cu camelii” (Teatrul Mic) ori „Autorul e în sală” (Teatrul Național din Iași) — spectacole înscrise pe afișul săptămînii în curs. De altfel, dacă vorbim de această săptămînă putem afirma cu certitudine că cei ce se află acum pe litoral sau cei ce vor veni în următoarele zile pe riviera românească a Mării Negre sînt, fără doar și poate, privilegiați. În această perioadă, 30 iulie — 2 august, se desfășoară: „Raliul automobilelor de epocă” (atenție, și la această oră se mai primesc înscrieri la A.C.R. Constanța), concursul „Miss litoral” (finala, pe 2 august, la Mamaia, în juru aflin-du-se și Jeanette Kunertova din Cehoslovacia, frumoasa câștigă-

toare a ediției din anul trecut, beneficiară a unui sejur gratuit de două săptămîni), „Serbările mării” și „Ziua mării” (potrivit tradiției, în prima duminică din fiecare august).

Sînt programate, de asemenea, în această perioadă, vernisaje ale unor expoziții de artă plastică, fotografiile (Polonia), recitaluri, Festivalul filmului pentru tineret etc.

Dar pentru a te bucura de toate aceste manifestări atractive trebuie, înainte de toate, să fii fericitul posesor al unor bilete O.N.T. procurate din vreme (se confirmă vorba cu „vara — sanie și iarna — car”) căci, acum, apropo și de căldură, cea mai ridicată temperatură se înregistrează în birourile dispecerilor șefi: Nicolae Petrov — Mamaia, Alexandru Dinu — Eforie și Nicu Mazdrache — Mangalia, ca și în cabinetul directorului general Petre Arion, aproape puși în imposibilitatea de a răspunde solicitărilor suplimentare. Căci litoralul este la ora „virfului de sezon” — cînd efectiv nu mai găsești nici o cameră liberă. Aglomerație mare și în unitățile — peste 600 la număr — din rețeaua de alimentație publică unde se fac eforturi pentru asigurarea consumului pantagruelic de produse alimentare și răcoritoare, ca și pentru menținerea stăchetei înalte a calității serviciilor. Ne-a plăcut în acest sens inspirată notă dintr-unul din cele două cotidiene locale — ziarul „Litoral”, intitulată „Gheață în pahare, nu în comportare!”

Începute sub semnul condiționalului „dacă”, informațiile cuprinse în rîndurile de mai sus își doresc un epilog optimist și care altul ar putea fi decît anunțul „de ultimă oră” că, pe litoral... e căldură mare!

CONSTANTIN ISMĂILEANU ■

Un antidot sigur: berea

O halbă de laude pentru producători

La peste 40 de grade C, un loc în care respirația se mai drege iar bucuria verii se apropie de normal este și Centrala vinificării băuturilor diferite și produselor spirtoase. Nu pentru că ea se referă foarte precis la specificul său („băuturi diferite”), ci pentru că aici se știe cam totul despre fabricarea și drumul berii în toate colțurile țării. Costică Constantin, secretarul organizației de partid a centralei, ne spune că datorită eforturilor deosebite ale celor ce fabrică berea, cifrele de plan au rămas cu mult în urma realizărilor deși nici la țuică nu se stă rău. Mă rog, sticlele cu „două prune” n-au darul să astimpe sete nimănui și în condițiile acestea planul la țuică, lichior sau coniac este semnificativ în primul rînd pentru fabricile respective. De altfel, am aflat aici, Centrala nu ține în nici un fel legătura cu Institutul de meteorologie și hidrologie. Revenind la bere, am spune că rostul ei nu este doar acela de a beneficia de un plan mobilizator, dar și de a fi la dispoziția cetățeanului atunci cînd acesta o caută, în special vara. Costică Constantin ne spune: „Față de aceeași perioadă a anului trecut, fabricile noastre de bere au trimis comerțului cantități mai mari, deși capacitățile de producție au fost aceleași. Oamenii s-au organizat mai bine, au folosit mai eficient aceste capacități și cifrele sînt grăitoare. În plus, ne-am străduit să asigurăm o aprovizionare mai ritmică”. Că, așa cum spune înterlocutorul nostru, cifrele sînt

grăitoare reiese și din sinteza economistei Lucia Giorcota în cadrul serviciului desfacere. În semestrul I 1987 au fost livrați beneficiarilor 6880 mii hectolitri bere, față de 6500 mii, în 1986. Numai în luna iulie, pe care o încheiem acum, s-au fabricat 1600 mii hectolitri. Recordul este de 75.000 hectolitri pe zi (chiar într-una din zilele de caniculă), cifră cu mult peste plan (52.000 hectolitri). Numai fabrica Rahova, aflată în aceeași incintă cu centrala, a trimis Capitalei, într-o zi, 500.000 sticle. Aici, se cade să facem mențiunea că Bucureștiul beneficiază de producția de bere a celor 3 mari fabrici — Rahova, Grivița și Bragadiru — litoralul asigurîndu-și cantitatea necesară din producția fabricilor de bere din Constanța, Dolj, Prahova, Teleorman, Buzău Brașov și Argeș.

Ar mai fi de amintit că sortimentele noi de bere ale acestui an se numesc Carpați, fabricată la Reghin, Timișoara și Hațeg, Club turist, fabricată la Constanța, Reghin și Timișoara, precum și hipoglicidică, pentru bolnavii de diabet (avînd un conținut redus de zahăr), fabricată la Constanța. Încolo, să sperăm că zilele excesiv de călduroase se vor sfîrși, pentru că, să recunoaștem, în ciuda eforturilor fabricilor, eforturi vizibile, canicula e mai puternică, fapt de care ține seama și medicul atunci cînd ne îndeamnă să bem mai multă apă minerală. Însă aici, problemele sînt altele, mai exact aceleași.

B. RĂZVAN ■

Mulți preferă sucurile

Și pe vreme caldă, ei la fel o scaldă

Duminică
Ce să spunem, că se știe, la căldură mare, setea-i pe măsură!

Ce bea lumea, duminică, 26 iulie, în Parcul Libertății, în Orașelul copiilor, la Strandul „Titan”, la Strandul „Berceni”? Fiește, cam ce se bea prin București, răcoritoarele fabricate la întreprinderile de profil Militari și la secția ei din Colentina. Nu chiar toate sortimentele din nomenclator, să nu ne facem iluzii, n-a prea avut nimeni de ales de la Quik la Cico. Bune și acestea, au intrat în obișnuița bucureșteanului, dar n-au fost destule pentru multimea ieșită să se răcorească. După ce-ai transpirat abundent la rînd să cumperi o sticlă... caldă, — căci gheața e puțină și nu prididește să răcorească raluja fantastic de sticle, abia ai dat-o pe gît și-ți e sete iarăși. O iei de la capăt cu rîndul. Pînă ajungi nu mai este, iar dacă, totuși, mai vrei trebuie să aștepți transportul următor. Ce te faci însă, cînd un copil îți cere apă cu lacrimile sîroaie pe obraji! O iei la pas și începi să întrebî din om în om, cum am fost întrebată și eu în Parcul Libertății și în Orașelul copiilor, „nu știi dom'le unde e o „țîșnitore”? Colinzi mult pînă să găsești vreuna, dacă o găsești, căci edilii noștri au cam uitat de acest element uman al străzii și al confortului urban, de fîntinile, unde chiar poți să bei apă. (Deunăzi, am căutat eu însămi una, cale de 2 kilometri, prin Drumul Taberei, de la artera cu același nume pînă la artera de dîncolo, paralelă cu ea, traversînd tot Bd. Moghioros, întrebînd din om în om, „nu este pe- aici o „țîșnitore” sau un chioșc cu răcoritoare?”.

(Continuare în pag. 18)

Flocăra, Redacția: București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 3312, cod 71341. Telefoane: 17 60 10, 17 60 20, interioare: Actualitatea politică: 25 66; Publiciști-comentatori: 14 53; Reportaj economie: 26 00; Știință: 21 28; Cultură-învățămînt: 14 57; Probleme moral-cetățenești: 17 00; Sport: 25 66; Scrisori-audiențe: 25 42; Foto: 25 28; Secretariat de redacție: 21 23; Secretariat redactor șef: 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii”. Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILATELIA” — sectorul export-import presă P.O. Box 12-201, telex 10 876, prsrif București, Calea Griviței nr. 64—66.